

JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT

2020. december

Megbízó:

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat
Cím: 1082 Budapest, Baross u. 63-67.
Tel: +36 1 459 2100
E-mail: its@jozsefvaros.hu; foepitesz@jozsefvaros.hu
Honlap: www.jozsefvaros.hu

Barta Ferenc

főépítész

Csutor Ágnes

ügyintéző, Városépítészeti Iroda

Tervező:

**Rév8 Józsefvárosi Rehabilitációs és
Városfejlesztési Zrt.**

Cím: 1082 Budapest, Baross u. 63-67.
Tel: +36 1 459-2218
E-mail: rev8@rev8.hu
Honlap: www.rev8.hu

Sárkány Csilla

vezérigazgató, építész

Herbai Csilla

okl. geográfus, okl. közgazdász

Majoros Ágnes

okl. településmérnök, okl. tervező építészmérnök

Péterffy Márton

okl. településmérnök

Takács Szilvia

okl. geográfus, településfejlesztési szakértő

Csete Zoltán

okl. mérnök

Kerékgyártó Anna

okl. szociológus

A dokumentum alapjául szolgáló Stratégiát (2015) készítette:

Tervező:

Pest-Budapest Konzorcium

HÉTFA Elemző Központ Kft.

Cím: 1051 Budapest, Október 6. utca 19, IV. emelet 2.

Tel: +36 1 951 4780

Fax: +36 1 700 2257

E-mail: info@hetfa.hu

Honlap: www.hetfa.hu

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Cím: 1061 Budapest, Andrásy út 10.

Tel: +36 1 317 5318

Fax: +36 1 317 3296

E-mail: bfvt@bfvt.hu

Honlap: www.bfvt.hu

Városkutatás Kft.

Cím: 1093 Budapest, Lónyay utca 34.

Tel: +36 1 217 9041

Fax: +36 1 216 3001

E-mail: mri@mri.hu

Honlap: www.mri.hu

Tartalom

Táblázatok jegyzéke	7
Ábrajegyzék.....	8
Vezetői összefoglaló.....	9
1. Helyzetfeltárás.....	15
2. A Józsefváros Településfejlesztési Konceptió főbb megállapításai.....	20
3. Településfejlesztési alapelvek.....	21
Környezettudatosság, életminőség feltételeinek javítása	21
Gazdasági fenntarthatóság és hatékonyság.....	21
Aktív, önfenntartó és szolidáris társadalom.....	21
Okos város	21
Zöld város	21
4. Hosszú távú célok	22
Gondoskodó kerület.....	22
Előremutató lakásgazdálkodás.....	22
Gazdaságilag erős kerület.....	23
Motiváló városi tér	23
5. Középtávú célok.....	24
Gondoskodó kerület.....	25
Előremutató lakásgazdálkodás.....	29
Gazdaságilag erős kerület.....	33
Motiváló városi tér	39
6. Akcióterületi fejlesztések.....	49
Palotanegyed akcióterület	50
Népszínház negyed akcióterület	53
Csarnok negyed akcióterület.....	56
Magdolna negyed akcióterület	59
Orczy negyed akcióterület.....	62
Losonci negyed akcióterület.....	63
Corvin negyed akcióterület	64
Asztalos Sándor út – Kőbányai út menti barnamezős terület (Kerepesdűlő, Ganz negyed) és Százados negyed akcióterület.....	68
Tisztviselőtelep akcióterület.....	71

7.	A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve	75
	Akcióterületi programok pénzügyi terve.....	75
	A tematikus programok pénzügyi terve	77
8.	A stratégia külső és belső összefüggései	80
	Európa 2020 stratégia	80
	Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	81
	A készülőben lévő Budapest Integrált Településfejlesztési Stratégia 2020	82
	Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat 2019—2024. évekre szóló gazdasági programja	84
	Okos Város Stratégia	85
	Klímastratégia – Klímavédelmi intézkedési terv	86
	Területi összefüggések	87
	A stratégia megvalósíthatósága	92
	Tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	92
	A megvalósíthatóság kockázatai	94
9.	Megvalósítás, nyomonkövetés	96
	Településrendezési eszközök	96
	A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	96
	Hatályos településfejlesztési és -rendezési döntések bemutatása	101
	Gazdaságfejlesztési eszközök, ingatlangazdálkodás	104
	Pénzügyi eszközök - Források	105
	Szervezeti keretek	106
	A településközi koordináció mechanizmusai	107
	Monitoringstruktúra	107
	Indikátorok	108
	Függelék I. Antiszegregációs program	111
	A 2008. évi Antiszegregációs Terv megvalósulása	111
	Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek a 2011. évi népszámlálás alapján	116
	Az antiszegregációs program célja	118
	Eddigi programok értékelését, beavatkozásokat előkészítését célzó intézkedések	119
	Fejlesztések lehetséges szegregációs hatásának kivédése	126
	A 2015-ös antiszegregációs program helyzetelemzése	130
	Függelék II. Projektlista	135

Táblázatok jegyzéke

1. Táblázat Akcióterületi programok az ITS-ben	11
2. Táblázat Tematikus programok az ITS-ben	13
3. Táblázat A településfejlesztési elvei és célrendszere Józsefváros Településfejlesztési Konceptiója alapján.....	20
4. Táblázat Stratégiai célrendszer és a tematikus programok	24
5. Táblázat Tervezett közterületi fejlesztések negyedenként, 2020-2027	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6. Táblázat Kerületi tulajdonú közterületek felújítása 2020-2027	40
7. Táblázat Fővárosi tulajdonú közterületek felújítása 2020-2027	42
8. Táblázat Összefoglaló táblázat a tematikus programokról.....	47
9. Táblázat Közterület felújítási prioritások a Palotanegyedben	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
10. Táblázat Parkolás felülvizsgálata a Palotanegyedben.....	52
11. Táblázat A közterületfelújítási terv a Csarnok negyedben	58
12. Táblázat Corvin Sétány Program kiindulási adatai.....	65
13. Táblázat Közterület felújítási prioritások a Corvin negyedben	66
14. Táblázat Parkolás felülvizsgálata a Corvin negyedben.....	67
15. Táblázat Összefoglaló az akcióterületi programokról/projektekről	73
16. Táblázat Az akcióterületi programok vázlatos pénzügyi terve	75
17. Táblázat A tematikus programok vázlatos pénzügyi terve	77
18. Táblázat Példák projektek és középtávú célok kapcsolódására az Európa 2020 stratégia tematikus célterületeihez	80
19. Táblázat Kapcsolódási pontok Józsefváros középtávú tematikus céljai és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió által Budapest számára meghatározott területfejlesztési igények és feladatok között.....	81
20. Táblázat Összefoglaló SWOT analízis	91
21. Táblázat Külső és belső megvalósíthatósági kockázatok valószínűsége	94
22. Táblázat Az ITS indikátorai	109
23. Táblázat Józsefvárosban 2008 óta megvalósított, az ASZT megvalósulását is szolgáló főbb társadalmi integrációs projektek	115
24. Táblázat Az egyes szegregációval veszélyeztetett területek társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői (Forrás: KSH)	117
25. Táblázat Az antiszegregációs program intézkedési terve és annak ütemezése	128
26. Táblázat A MORczy programelemei	133
27. Táblázat Az ITS-ben tervezett projektek listája.....	135

Ábrajegyzék

1. Ábra Tematikus programok térképen	45
2. Ábra Akcióterületek	49
3. Ábra Problématérkép.....	89
4. Ábra Értéktérkép.....	90
5. Ábra A szintterületsűrűség számítása az FRSZ alapján	98
6. Ábra Részlet Budapest Főváros Településszerkezeti Tervéből	99
7. Ábra A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek (Forrás: KSH)	117
8. Ábra A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek	130
9. Ábra A Morczy program területe	133

Vezetői összefoglaló

A 2015-ben elfogadott ITS-ben megfogalmazott célok, programok, projektek felülvizsgálata aktuálissá vált, mivel a hatályos Stratégiában a kerület egyes negyedeire fejlesztési célok nem kerültek meghatározásra, valamint az elfogadástól eltelt 5 év alatt az anyagban kijelölt akcióterületek részben változtak, vagy az akcióterületi programok részben megvalósultak. A hatályos dokumentumban felsorolt projektek közül több már megvalósult, módosult vagy más okból nem releváns. Időközben elkészült Józsefváros új Településfejlesztési Konceptiója is, melyben új célok is meghatározásra kerültek. Az elmúlt 5 évben elfogadásra került Józsefváros Smart City Stratégiája, és most készül Józsefváros Klímastratégiája. Józsefváros új, 2019-2024 év közötti Gazdasági programja meghatározza az új prioritásokat és fejlesztési irányokat. Az aktualizált Integrált Településfejlesztési Stratégia lesz a kerület továbbfejlődésének irányadó dokumentuma, ami középtávon (2020-2027) meghatározza a kerületben megvalósuló fejlesztéseket. Egyes programelemek a következő népszámlálási adatok tükrében mindenképpen felülvizsgálatra szorulnak majd – például anti-szegregációs vagy a foglalkoztatás-élénkítő projektek.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia két fő munkarészből áll: a megalapozó munkarészből mely a kerület aktuális helyzetének felmérését és értékelését tartalmazza, és a stratégiai munkarészből, mely a középtávú jövőt illetően fogalmaz meg célokat és a célok elérésének lehetséges eszközeit. A hosszú távú célok forrása a **Településfejlesztési Konceptió**, melyet Józsefváros Önkormányzata 2019-ben fogadott el. A Településfejlesztési Konceptióhoz készült alátámasztó dokumentum felhasználható az új ITS-hez is, új dokumentum nem készült.

Józsefváros rövidtávú jövőképeinek elsődleges prioritása a közösségépítés, hosszútávon a népességmegtartás segítése, a leromlott területeken élők felzárkóztatásának és önfenntartásának elősegítése. Középtávon a kerület egy kulturálisan sokszínű, aktív közösségek által lakott befogadó környezet, ami jó életminőséget, egészséges életteret, valamint gazdaságilag erős és változatos környezetet tud biztosítani lakosai és vállalkozásai számára.

A Településfejlesztési Konceptió célrendszere öt horizontális alapelvet és négy tematikus célt, illetve az utóbbiakon belül 14 részcélt rögzít, széles körben meghatározva Józsefváros környezeti, gazdasági, társadalmi és infrastrukturális fejlődési irányait. Az ITS felülvizsgálata során a középtávú célok és programok a Konceptióban meghatározott hosszútávú célokhoz igazodnak. Az egyes projektek esetében figyelembe vette a Józsefváros gazdasági programjában megfogalmazott elveket és javaslatokat.

A stratégia Józsefváros erősségének tekinti a kedvező, központon belüli városi pozíciót, a kerület sokszínűségét és abból fakadó funkciógazdagságát, fokozódó egyetemvárosi jellegét és erős szociális hálóját. A legjelentősebb problémáknak a szociális problémák magas koncentrációját, a kerületen belüli területi egyenlőtlenségeket, valamint a rossz állapotú lakásállományt tekinti, utóbbi tekintetében külön hangsúllyal az önkormányzati bérlakásállományra.

A koronavírus járvány a városok működésére gyakorolt hatását figyelembe kell venni a stratégia tervezésénél is. A cél, hogy Józsefváros reziliens legyen az előre nem látható katasztrófákra. Ehhez erős gazdaságra és stabil önkormányzatra és erős közösségekre van szükség, mely rendelkezik tartalékokkal és gyors cselekvési programmal a vészhelyzetekben. A stratégia ezért elsősorban a kis léptékű, de katalizátor hatással járó beavatkozásokat és a fenntartható fejlesztéseket helyezi előtérbe.

A 2015-ben elfogadott ITS-hez képest nagyobb hangsúlyt kapnak a lakhatással kapcsolatos programok, köztük az önkormányzati lakásgazdálkodás reformja, az önkormányzatai lakásállomány megújítása, új

nonprofit lakástársaság létrehozása. A lakásgazdálkodás megújításának alapvető célja a társadalmi diverzitás fenntartása, ugyanakkor az egyes kerületek közötti szakadék csökkentése. Az önkormányzati lakóházak felújítása legalább akkora fontosságot kap, mint a társasházak felújítási támogatása. Hosszú távon nonprofit önkormányzati lakásközvetítő társaságot kíván létrehozni az önkormányzat, együttműködésben a fővárosi önkormányzattal és más kerületekkel.

A közterület-fejlesztési programok 2015-ös ITS-ben is kiemelt helyen szerepeltek, 2019-ben pedig még erősebben jelenik meg a zöld és klímabarát kerület programja, mely magába foglalja utak, közterek felújítását és zöldítését, a biztonságos közlekedést és parkolást. Új szemléletmódra és gyökeres változásra van szükség. A közterületeket tekintve nem lehet más a cél, mint az átmenő forgalom és a belső sebesség erőteljes csökkentése, valamint lépésről lépésre a közterületi parkolás ésszerűsítése.

A köztisztaság szempontjából különösen fontos egy hatékony és folyamatos kommunikációs kampány, amely felhívja a lakók és a társasházak figyelmét a jogszabályokban foglaltakra, a mindennapi közösségi együttélés alapszabályaira, valamint a közösségi felelősségvállalásra, a szemét és piszok újratermelődésének csökkentésére.

A közbiztonság terén az eddig elért eredményeket elsősorban a bűnmegelőzés erősítésével fejleszti tovább az önkormányzat komplex megoldásokkal, mint pl. a közösségi rendőrség-modell felélesztése, vagy a játszótereken aktívan jelenlevő térgondnokok, szociális munkások.

A Kerületi Építési Szabályzatnak összetetten kell rendelkeznie a műszaki és társadalmi igényekről, a rozsdáövezetekben alapvetően fejlesztésbarát, ugyanakkor a lakók érdekeit is szem előtt tartó mértéktartó beépítéssel és a zöld beruházások minél erősebb támogatásával. A lakóövezetekben a szolgáltatások, a kereskedelem és az intézményi ellátottság bővítése a cél a barnamezős és alulhasznosított területek összehangolt fejlesztési célrendszerének kialakítása mellett.

A 2015-2019 közötti időszakra tervezett projektek jelentős része elkészült, több terv várhatóan 2020-27 közötti időszakban valósul meg, és vannak tervek, amelyek megvalósulása már nem aktuális. Változás a 2015-ös ITS-hez képest, hogy a kerület minden negyedére készült akcióterületi program és javaslat. Cél a területileg kiegyensúlyozottabb fejlesztés megvalósítása, ennek érdekében minden negyedben terveztünk közterület-fejlesztési projektet, illetve lakhatáshoz, vagy lakossági szolgáltatáshoz kapcsolódó fejlesztéseket, közösségi programokat. Ezek a javaslatok még nincsenek részletesen kidolgozva, megtervezve, megvalósításuk függ, a rendelkezésre álló fejlesztési forrásoktól és a projektekben érintett szereplőktől. Az önkormányzat elkötelezett abban, hogy a felsorolt, önkormányzati projektek terveinek végső kialakításába bevonja a lakosságot, az érintett vállalkozókat, intézményeket.

Az integrált megközelítés érdekében a stratégia nem csupán a kerületi önkormányzat hatáskörében álló projekteket nevesíti az egyes célok alatt, annak részét képezik olyan projektek is, amelyek külső (akár magán, akár állami) forrásból valósulnak, illetve valósulhatnak meg. Ilyen például a Ludovika Campus, Semmelweis Egyetem projektjei – ez utóbbiban az önkormányzat ugyan képes katalizálni a projekt sikerét, de a megvalósításnak nem lehet gazdája.

A stratégiában foglalt projektek indikatív összköltsége 33 milliárd forint, mely nem tartalmazza a vállalkozói, egyetemi, illetve állami beruházásokat. A költség tartalmazza a fővárosi tulajdonú, fenntartású utak felújításának a költségét is, mely kb. a költségek 1/3-át jelenti, ezen költségek forrásbiztosítása, fővárosi közgyűlési döntés hiányában, fővárosi egyeztetést és döntést igényelnek.

A stratégia megvalósulásának főbb kockázataival között kiemelendő a források bizonytalansága: 2020-ban még nem ismert az európai uniós források pályázati rendszere. Az ismert források hiánya 2020-ban éppen úgy, mint 2015-ben a lakhatási körülmények, lehetőségek javítását célzó projektek

esetében jelentenek különösen nagy bizonytalansági tényezőket. A kerület adottságai közül a rossz egészségi állapot, valamint a lakhatási hiányosságok képezik a legnehezebben javítható elemeket; előbbi a beavatkozások lassú hatásmechanizmusa, utóbbi a már vázolt pénzügyi bizonytalanságok nyomán.

A tervezett célok és projektek között jelentős interferencia nem tárható fel, a kerületi célok jól illeszkednek Józsefváros adottságaihoz, valamint a magasabb szintű koncepciókhoz, stratégiákhoz. A stratégia menedzsmentje a kerület meglévő kapacitásaival és szervezeti egységeivel – Városépítészeti Iroda, Rév8 Zrt. – biztosítható.

A finanszírozási adottságok folyamatos változása, illetve az egyes megvalósításra kerülő projektek részletes tervezése szükségessé teszi a stratégia évenkénti felülvizsgálatát, előrehaladásának dokumentálását, a szükséges beavatkozások megtételét. Ezek közül kiemelkedik az indikátorok célértékeinek meghatározásának szüksége, ami a rendelkezésre álló projektlista megvalósíthatósága fényében végezhető el.

1. Táblázat Akcióterületi programok az ITS-ben

ITS / 2015	megvalósítás	ITS /2020
Magdolna negyed akcióterületi program		
MNP III. szociális programjainak folytatása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára	részlegesen megvalósult	program folytatása
LÉLEK Program folytatása, bővítése	folyamatos	program folytatása
Évi két nagy állásbörze	részlegesen megvalósult	komplex foglalkoztatási program
		Dankó utca felújítása
		Karácsony Sándor utca felújítása
		Lakatos Menyhért Ált. Iskola átalakítása
Palotanegyed akcióterület		
Európa Belvárosa Program II.	megvalósult	program folytatása
Blaha Lujza tér revitalizációja	kiviteli tervek elkészültek	tervfelülvizsgálat és megvalósítás Somogyi Béla és Márkus Emília utcák megújítása
Palotanegyed: Galérianegyed	részben megvalósult	kulturális és egyetemvárosi funkciók erősítése
		Kiscsibész tér megújítása
		Krúdy Gyula és Bródy Sándor utca befejezése
		Szentkirályi utca felújítása
Orczy negyed akcióterületi program		
Orczy Negyed Program	megvalósítása folyamatban van VEKOP pályázatból	program folytatása
Ludovika Campus, Orczy park fejlesztése	Orczy park megvalósult, Campus fejlesztése leállt	Campus fejlesztése
Szeszgyár utca megnyitása a Visi Imre utca és a Kőrös utca között	tervek elkészültek, az utca kiépítése nem valósult meg	Szeszgyár utca megnyitása és felújítása
		Illés utca megújítása
		Kőrös utca és Kálvária utca zöld fejlesztése
		Semmelweis Science park fejlesztés

Corvin sétány akcióterületi program		
Corvin Sétány Programhoz kapcsolódó ingatlan- és közterületi fejlesztések folytatása	folyamatos	A projekt 2023-ig befejeződik
Bölcsődebővítés a Nagy Templom utcában	nem valósult meg	nincs tervezve
		Semmelweis Egyetem fejlesztése a 126 tömbben
		Práter utca és Tömő utca felújítása Szigony utca felújítása
		Nap utca, Vajdahunyad utca felújítása
		Brunszvik Júlia tér rendezése és megújítása
		Harminckettesek tere átalakítása
Népszínház utca akcióterületi program		Népszínház negyed programja
Népszínház utca tematikus revitalizációja	Koncepcióterv első változata elkészült	Népszínház utca komplex megújítása elkészül 2025-ig
A Zsibárusház, illetve Középső-Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése	nem kezdődött el	Zsidó örökségeket bemutató turisztikai program elkészül
II. János pápa tér fejlesztése	új játszótér	Park rendezése, új funkciók kialakítása
		Csarnok negyed
		Déri Miksa utca megújítása
		Rákóczi téri csarnok újrapozicionálása
		Horváth Mihály tér felújítása
		Keresztutcák zöldítése
		246 tömb komplex rehabilitációja
József telefonközpont hasznosítása	Szállodává történő átalakítása befejeződött magánberuházás keretében	
Asztalos Sándor út – Kőbányai út menti barnamezős akcióterületi program		Az akcióterület kiegészül a Százados negyeddal
Józsefvárosi pályaudvar területének rehabilitációja	részlegesen megvalósult, előkészítési alatt	Állami beruházás keretében új, sportcélú funkció fog megvalósulni
Michelin gumigyár területének hasznosítása	előkészületek történtek, MTK kezeli	MTK sportberuházás
Ganz-MÁVAG területének szabályozása	KSZT és előírások elkészültek, tulajdonosi egyeztetés folyamatban	Egyeztetések folytatása új fejlesztési koncepció megalkotása és a szabályozási terv
Asztalos Sándor úti feltáróút létrehozása	2019-ig nem kezdődött el	Lakossági és partneri egyeztetések lefolytatása a terület jövőjéről
		Százados úti lakótelep szolgáltatásfejlesztése
		Százados úti művésztelep arculat- és funkcióőrzése
		Brüll Alfréd utca kialakítása Százados út felújítása
		Losonci negyed
		Közterületi zöldfelületek megújítása, fejlesztése

		Közösségi tér létrehozása fiatalok számára
		Szigony utcai parkoló átalakítása
Tisztviselőtelep		
		Bláthy Ottó utca felújításának folytatása
		Elnök utca felújítása
		Közterületek akadálymentesítése, forgalomszabályozás

2. Táblázat Tematikus programok az ITS-ben

ITS / 2015	megvalósítás	ITS /2020
Gondoskodó terület		
Ellátórendszeri kapacitások programja		Humán szolgáltatások programja
Auróra utcai rendelőintézet megújítása	megvalósult	
Szünidei gyermekétkeztetés biztosítása a rászorulóknak	folyamatos	Program fennmarad
		Szolgálati lakások bővítése a LÉLEK programban
		Szociális ellátórendszer megújítása
		Befogadó óvodák a roma minőségi oktatásért
-		Gyermekbarát város program
		Káptalanfüredi Gyermektábor megépítése
Civil program		Partnerségi program
Civil tudásbázis építése, hálózatosodás erősítése	részlegesen megvalósult	Helyi identitásépítés, közösségfejlesztés és részvételiség erősítése
Lakossági, civil kapcsolattartás fejlesztése az önkormányzat részéről	részlegesen megvalósult	Részvételi programok, lakossági kommunikáció- Részvételi Iroda szervezésében
Civil önszerveződések elősegítése	részlegesen megvalósult	Civil szervezetek, önszerveződések erősítése
Előremutató lakásgazdálkodás		
Ingtalngazdálkodási program		
Bérlakásrendszer komfort és méret szerinti átstrukturálása	elkezdődött	Önkormányzati lakásállomány megújítása
Társasház-felújítások támogatása	folyamatos	Társasház-felújítások támogatása
-		Önkormányzati lakásgazdálkodás reformja
-		Nonprofit önkormányzati lakásügynökség létrehozása
Gazdaságilag erős kerület		
Foglalkoztatás fejlesztési program		Vállalkozás- és Foglalkoztatás fejlesztési program
Új szakmai programok álláskeresőknak, vállalkozásoknak	folyamatos	Új szakmai programok álláskeresőknak, vállalkozásoknak
		Vállalkozás élénkítés

Alulhasznosított területek fejlesztésnek programja		Alulhasznosított területek fejlesztésnek programja
József Telefonközpont hasznosítása	megvalósult	Önkormányzati helyiségek hasznosítási programja
Corvin Áruház rehabilitációjának ösztönzése	megvalósulás alatt	
		Barnamezős területek integrációjának elősegítése
Egyetemvárosi program		Egyetemvárosi program
Egyetemi inkubátorházak létesülésének ösztönzése	szándéknyilatkozatok születtek	Egészségipari-Biotechnológiai Science Park
Bionikai klaszter katalizálása	2020-ig nem kezdődött el	Semmelweis XXI. projekt
		Nemzeti Közszolgálati Egyetem Campus
Turizmusfejlesztési program		Turizmusfejlesztési program
Negyedek turisztikai kínálatának erősítése, arculatának kialakítása	részlegesen megvalósult	Településképi arculattervezés
Városmarketing és attrakciófejlesztés	folyamatos	
Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése	nem valósult meg	Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése
Motiváló élettér		
Közterület-fejlesztési program		Közterület-fejlesztési program
Zöldfelületek minőségi felújítása, fenntartása	folyamatos	Zöldfelületek minőségi felújítása, fenntartása
-		Biztonságos közlekedés programja
Kerékpáros infrastruktúra komplex fejlesztése	nem valósult meg	Gyalogos és kerékpáros közlekedést támogató intézkedések
-		Parkolási program
		Utcai lakossági autótárolás csökkentése
Parkolóház-kapacitások és közterületi parkolás egységes rendszerben kezelése	nem valósult meg	Parkolási alternatívaként szolgáló parkolóház kialakítása
		Lakossági parkolási kedvezmények felülvizsgálata
		Építési jogszabályok módosítása
-		Zöld Józsefváros
		Kerületi zöldfelületek növelése
		Kerékpározás arányának növelése
		Társasházak zöld megújítása
		Civil bevonás, szemléletformálás
Biztonság- és komfortérzet javításnak programja		Biztonság- és komfortérzet javításnak programja
Társasházak biztonsági rendszerének fejlesztése	folyamatos	Társasházak és bérházak biztonsági rendszerének fejlesztése
Lakosság és rendőrség kommunikációjának fejlesztése	folyamatos	Biztonságos közterek

1. Helyzetfeltárás

1.1. Pozíció

Józsefváros pozícióját, adottságait és helyzetét alapvetően meghatározza, hogy Budapest belvárosának peremén, így Magyarország legfejlettebb régiójának közepében fekszik. Ebből fakad, hogy országos és nemzetközi kapcsolatai egyaránt kiválóak, illetve hogy számos szektor számára központi funkciót tölt be. Utóbbiak közül kiemelendő a felsőoktatás: tizenegy egyetem és főiskola tizenkilenc kora működik Józsefvárosban, közel negyvenezer diákot vonva be a kerület mindennapi életébe. Hasonlóan jelentős az egészségügyi intézmények sűrűsödése is, noha ez utóbbi szektor kevésbé van hatással a kerület életére, mint az egyetemvárosi szerepkör.

A kerület kizárólag más fővárosi kerületekkel határos, határvonalainak nagy része nem jelent funkcionális határt, így – noha a nagy forgalmú főutak elválasztó hatása jelentős – a kerülethatárok túoldalán általában azonos beépítés, azonos funkciók jelennek meg. Mindez nem jelenti azonban, hogy a kerület maga homogén szerkezetű lenne: Józsefvárosban jelentősen eltérő státuszú lakóterületek, országos jelentőségű intézményi és zöldterületek, illetve ipari területek egyaránt megtalálhatók. Jelentős az egészségügy és a felsőoktatás terén betöltött központi szerepe.

A fejlesztési és rendezési környezet Józsefváros számára releváns fő állításai számos kerületi adottságra és problémára kínálnak lehetőséget, illetve választ, mindenekelőtt az innovatív gazdasághoz, a turizmusfejlesztéshez, a barnamezős területek megújításához, valamint a kulturális sokszínűség ápolásához kapcsolódóan. Józsefváros múltbeli fejlesztési döntései számos nagy horderejű projektet alapoztak meg, amelyek tükröződnek a kerület különböző stratégiai dokumentumaiban is, így egyebek mellett az integrált településfejlesztési stratégiában (2015), illetve az építéshatósági munkát meghatározó, a jelen megalapozó munkára épülő településfejlesztési koncepcióval párhuzamosan frissítésre kerülő Józsefvárosi Kerületi Építési Szabályzatban.

1.2. Társadalom

A kerület igen sokarcú, bizonyos részei túl vannak a szegregáció határán, míg más negyedei magas nívót képviselnek. Jelentős tapasztalat gyűlt össze a kerületben a szociális városrehabilitáció terén, ugyanakkor a népesség iskolázottsága, valamint egészségi állapota továbbra is rendkívül kedvezőtlen. A munkanélküliség magas.

2007 és 2018 között Józsefváros három fő területen végzett nagyobb horderejű beavatkozási munkákat. A Palotanegyed kulturális-turisztikai újrapozicionálását, belvárosiasságának erősítését szolgáló Európa Belvárosa Programot, valamint a Magdolna negyed rendkívül hátrányos szociális, infrastrukturális, társadalmi helyzetének felzárkóztatását célzó, 2005-ben indult Magdolna Negyed Programot az önkormányzat valósította meg. A Corvin Sétány Programot, amely a Corvin negyed Corvin mozi mögötti, igen elavult épületállománnyal és szociális problémákkal terhelt területének gyökeres megújítását hivatott megvalósítani, magánbefektető végzi, az önkormányzattal kooperációban, 2001 óta.

Kedvező adottságai mellett Józsefváros számos problémával küzd, melyek jelentős része összefüggésben van a kerület kedvezőtlen társadalmi helyzetével. A kerület népessége – mint a belső-pesti kerületeké általában – csökken, annak átlagos iskolai végzettsége, valamint foglalkoztatottsága azonban jelentősen elmarad a fővárosi átlagtól. Budapest kerületei közül Józsefvárosban a legalacsonyabb az egy főre eső átlagos nettó belföldi jövedelem, valamint a születéskor várható élettartam, ugyanakkor itt a legmagasabb a munkanélküliek aránya. Hasonlóan kedvezőtlen helyzetet

mutat Józsefváros lakásállománya is: az átlagos lakásméret alacsony, az egyszobás, illetve az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas. Józsefvárosi sajátosság az önkormányzati tulajdonú lakások magas aránya, melyek jelentős hányada üres, állaga miatt hasznosítása nem lehetséges. Budapesten itt a legmagasabb a magát cigánynak, romának vallók aránya; rajtuk kívül a kínai nemzetiségűek aránya haladja meg jelentősebben a Budapesten általános szintet.

Fontos kiemelni, hogy mindezen társadalmi és infrastrukturális sajátosságok a kerületben egyáltalán nem egyenletesen oszlanak el: Józsefváros 11 negyede alkalmanként kifejezetten szélsőséges különbségeket képvisel úgy az ott lakók társadalmi helyzete, mint a lakásállomány jellegzetességei terén. A legkedvezőtlenebb helyzetben a Magdolna és az Orczy negyed, illetve az egyetlen lakótömbbel rendelkező Ganz negyed van, míg a kerület legjobb helyzetű negyedeinek a kertvárosias Tisztviselőtelep és Százados negyed, illetve – kisebb mértékben – a belvároshoz legélénkebben kapcsolódó Palotanegyed számít.

1.3. Intézmények

Józsefváros óvodai és bölcsődei ellátottsága kielégítő ugyan, azonban utóbbiak terén jelentős kapacitáshiány tapasztalható (akárcsak Budapesten általában), és előbbiek kihasználtsága is közelít a 100%-hoz. Az általános iskolai oktatás csupán a Százados negyedben vet fel megközelíthetőségi problémákat, a kerület egyéb részein a jelentős szegregációbeli (és ezzel párhuzamosan kihasználtságbeli) különbségek jelentenek gondot. Úgy az általános, mint a középfokú oktatásban jellemző, hogy alacsony vonzerejű, problémás intézmények és országosan kiemelkedő színvonalú iskolák működnek párhuzamosan a kerületben. A felsőoktatási intézmények jelentős koncentrációjáról fent már esett szó.

A szociális ellátás Józsefvárosban elsősorban a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejköltségi Központ feladata, amely országos viszonylatban is meglehetősen széles körben, számos szolgáltatással látja el a kerület rászorulóit. Ennek fő oka a kedvezőtlen szociális helyzet, de a városrehabilitációs projektekhez kapcsolódó szolgáltatásbővítések is jelentős szerepet játszottak az ellátások szintjének fejlődésében. A kerület a hajléktalan-ellátás egyik fő intézményi központja Budapesten, az éjszakai melegedők több mint harmada itt található.

A kerület egészségügyéért a Józsefvárosi Egészségügyi Szolgálat felel, az ellátás szintje kielégítőnek tekinthető. A legtöbb háziorvosi rendelő felújítására a 2000-es, 2010-es évek során sor került, az Auróra utcai szakrendelő (mint a kerületi egészségügy központi intézménye) 2015-ben újult meg.

1.4. Gazdaság, önkormányzati gazdálkodás

Józsefváros csak korlátozottan értelmezhető önálló gazdasági egységként, hiszen mint fővárosi kerület számos téren a Fővárosi Önkormányzattal megosztva bír csak hatáskörrel. A kerülethatárok munkaadói és munkavállalói szempontból is kevésbé bírnak jelentőséggel. A kerület vállalkozásai közül elsősorban a kereskedelemmel foglalkozók alkotják a legnagyobb tömeget, a vállalkozások negyede tartozik ebbe a csoportba. Nagy többségük kiskereskedelmi profillal bír, Jelentős a kerület vendéglátóipara is.

A potenciális húzóágazatok közül kiemelendő a kutatás-fejlesztés, ami a kerületben működő egyetemekhez, elsősorban a Semmelweis Egyetemhez és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemhez kapcsolódóan jelenik meg. Érdemes külön kiemelni, hogy a Corvin Sétány Projekt fejlesztésének eredményeként létrejött több mint 10.000 új munkahelyet, mely többségében a tudásintenzív iparághoz tartozik.

Józsefváros turizmusa folyamatosan bővül, különösen a Palotanegyedben érezhető a hatása, ha a kiadott szálláshelyeket nézzük. A KSH statisztikája szerint 2018-ban 978 szálláshely egységen 1.170.000 vendégéjszakát töltöttek el a vendégek Józsefvárosban, ezzel Józsefváros a negyedik helyen áll a VII., V., VI. kerület után. A pandémia visszaszorította a külföldi vendégforgalmat, melynek kedvezőtlen gazdasági hatását a kerületben működő vállalkozások nehezen tudják átvészelni. Nehéz előre megjósolni, hogy a járvány mélyreható változást fog okozni az idegenforgalomban, vagy csak átmeneti kiesést.

Józsefváros kedvező pozíciója, metróvonalakkal való kiemelkedő ellátottsága nyomán jelentős ingatlanpiaci célterület, ahol az előregedett, alacsony értékű lakásállomány mellett folyamatos az újjalaképítés. Az átlagos ingatlanárak az új lakások építésével leginkább érintett negyedekben a legmagasabb, így a Corvin, illetve a Csarnok negyedben. Jelentősek a kerületben kiépült irodaházi kapacitások is, részben a Corvin Sétány Programhoz kapcsolódó, részben a Hungária gyűri mentén megvalósult fejlesztések eredményeként.

1.5. Természeti és épített környezet

A kerület relatív sok zöldfelülettel rendelkezik, azonban azok eloszlása igen egyenlőtlen, főként a Fiumei úti Nemzeti Sírkertre, illetve az Orczy parkra koncentrálódik. Jelentős a fasorok, illetve egyes negyedekben a lakóterületi zöldellátottság szerepe, a meglévő zöldterületek fejlesztésre szorulnak. Józsefvárosban található a Fűvészkert is. Érdemi vízfelületet csak az Orczy park tava jelent a kerületben. A magas beépítésből fakadó hőszigetethatás Józsefváros egészségét érinti.

A kerület városszerkezeti szempontból három meghatározó részre tagolható (Belső-, Középső-, Külső-Józsefváros). Városszerkezete jórészt történelmileg kialakult, ugyanakkor az átmeneti zóna területén a rendszerváltozás után megszűnt vagy tevékenységet váltott gazdasági, vasúti területek átstrukturálódásra várnak (pl. Ganz-MÁVAG, volt Józsefvárosi pu.). Meghatározó szerkezeti elemként jelentkeznek a sugár- és körirányú utak, melyek tagolják a kerületrészeket, míg a vasúti hálózat jelentős elválasztó hatást fejt ki az egyes városrészek között és a kerületközi kapcsolatokban.

A beépítésre szánt területeken belül a jelenlegi, tényleges területfelhasználásra összességében a lakófunkció és a vegyes területhasználat a jellemző, melyek a belső zóna területén dominánsak, míg az átmeneti zóna területén emellett jelentős arányt képviselnek a gazdasági és a különleges területek is.

A közelmúltban az épített környezet fejlesztése területén elsősorban a lakó- és vegyes funkciójú beruházások említhetőek. Jelentős városszerkezeti beavatkozásnak számít a Corvin sétány, de a közelmúltban megkezdett Orczy parkbeli beruházások is jelentős léptéket képviselnek. Az elmúlt években kiemelt hangsúlyt kapott a Palotanegyed közterületi fejlesztése, és jelentős rehabilitációs tevékenység folyik a Magdolna negyed területén is.

Az alulhasznosított területek vonatkozásában elsősorban az egykor virágzó, de jelenleg gyakran kihasználatlan, leromlott, üres gazdasági területeket, valamint a vasúti területeket lehet kiemelni. A Kőbányai út túloldalán lévő volt Ganz-MÁVAG gyártelep a rendszerváltozás után fokozatosan átalakult, ma a Hungária körgyűrűn belül a legnagyobb egybefüggő gazdasági, jellemzően kereskedelmet, raktározást – termelést már csak kevésbé – szolgáló terület. Ennél kisebb, tömbméretű, helyzeti potenciáljukhoz képest alulhasznosított területek találhatóak a Könyves Kálmán krt. és a Kerepesi út mentén is. A belső városrészben elsősorban a Corvin és Losonci negyed területén található alulhasznosított tömbök, de elszórt foghíjak jellemzik a teljes középső Józsefvárost is. Szintén jelentős potenciált hordoznak a vasúti területek (volt Józsefvárosi pu. és Keleti pu.).

A lakóterületek tekintetében a 2011-es népszámlálás indikátorai alapján lehatárolt veszélyeztetett területek térképén (lásd. 1.9.5. fejezet) sok VIII. kerületi tömb szerepel. A területek kiterjedését vizsgálva a kerület a budapesti átlagnál rosszabb helyzetben van. E tömbök társadalma sok esetben kitermel, egy, az együttélési normákat kevésbé követő réteget, amely alapjaiban határozza meg a lakókörnyezetét. A jellemzően közepes és gyenge anyagi lehetőségekkel rendelkező lakosság helyzete komoly városszociológiai probléma, mely jelentősen kihat az épített környezetre is. A helyzet megoldása önkormányzati, állami és EU-s beavatkozást igényel.

A kerület jelentős építészeti örökséggel rendelkezik, mely elsősorban a Palotanegyed területén összpontosul, de sok értékes épület található Józsefváros középső területein is. A karakteres Tisztviselőtelep műemléki jelentőségű területnek számít, míg a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben jelentős számú műemlék sírhely található.

1.6. Közlekedés

Elhelyezkedéséből fakadóan Józsefvárost több országos és fővárosi jelentőségű főútvonal, illetve vasúti fővonal érinti, területén mindhárom metróvonalnak üzemelnek állomásai. Közúti átmenő forgalma jelentős, a parkolás bizonyos részein nem kielégítően megoldott. A Palotanegyed egy része, illetve a Tisztviselőtelep forgalomcsillapított terület. A kerület közösségi közlekedési ellátottsága fejlett, azonban a rágyaloglási távolságok számos lakóterületen meghaladják a 300 métert. Kerékpáros infrastruktúrával több helyen rendelkezik, úthálózatának zöme alkalmas a kerékpáros közlekedésre. Gyalogos preferenciájú közterületek találhatóak a Kálvin tér, a Corvin Plaza és a Mátyás tér környezetében, valamint a Palotanegyed több részén. A zajterhelés a főutak és a vasútvonalak mentén jelentős.

1.7. Közművesítés

A kerület vízellátása teljes, csatornahálózati bekötöttsége 95%, a hálózatok azonban jelentős részben elavultnak tekinthetők. Villamosenergia-hálózata és gázellátása kielégítő, távhőellátottsága a lakótelepi épületekre korlátozódik. Több, az energiahatékonyságot javító projekt fut 2015-ben Józsefvárosban. A hulladékkezelés Budapesten fővárosi feladat, ellátására a hagyományos hulladékgyűjtésen túl házhoz menő és szigeteken át történő szelektív hulladékgyűjtéssel, évenkénti lomtalanítással kerül sor.

1.8. A kerület funkcionális és területi kapcsolatai

Józsefvárosnak a Belső és az Átmeneti zóna részeként nincs Budapesten kívüli szomszédos települése. Közigazgatási szempontból szomszédos az V., VII., IX., X., XIV. kerületekkel. A belső városrészek történetileg is fontos területeként városi szövete és épületállománya – habár nem teljesen homogén – a domináló hasonlóság miatt a többi kerülettel együttesen alkotja a főváros történeti városstruktúráját és értékes historizáló épületállományát. A Nagykörúton kívül már szomszédjaihoz képest – várostörténeti okok miatt – eltérő beépítési jellemzőket mutat, az Átmeneti zónára eső területein az ipari, vasúti területek dominálnak.

A városszerkezeti elhelyezkedés szempontjából a kerületnek a Belvárossal, azaz a főközpont szívével a legszorosabb kapcsolata. A VII. kerület Rákóczi úti határvonala a mindennapi életben és a városrész működése tekintetében is teljesen elmosódik. A Baross tértől keletre ugyanakkor a meghatározó vasúti területek teljes mértékben elvágják Józsefvárost északi irányban a VII. kerülettől. Újabb kapcsolódási lehetőség a nagy sportintézmények irányában merülhet fel, de a csatlakozó ipari, intézményi területek ezt jelenleg nem kifejezetten igénylik. Józsefvárosban ezen felül megjelenik a

pesti átmeneti zónát átölelő, jórészt hasznosított barnamező gyűrűje is, annak pozitív és negatív hatásaival egyaránt.

A külső kerületekkel való kapcsolat a Hungária körút haránt irányú szerkezeti elemén keresztül történik, célterületként azonban jórészt a városközpont a meghatározó.

A kerület belső területei zöldterületekben és zöldfelületben szegényebbek, bár több kis teresedés, illetve a Nemzeti Múzeum kertje és néhány utcai fasor is oldja ezt. Ugyanakkor a Nagykörúton kívüli területeken az intézmények nagyobb zöldfelülettel rendelkeznek, mint ahogy a Fűvészkert és az Orczy park zöldfelületi potenciálja is jelentős. Mindez kedvezőbbé és vonzóbbá teheti Józsefvárost, egyben dominánsan mássá formálja szomszédjaihoz képest.

1.9. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

Józsefváros fő erősségei közé tartozik a városon belüli jó elhelyezkedés, a jelentős városrehabilitációs tapasztalatok, kapacitások megléte, a felsőoktatás sűrű jelenlétéhez kapcsolódó értékek és a lakásállomány jelentős megújulása. Gyengeségeket jelentenek a kedvezőtlen lakhatási körülmények, a kerületen belüli szociális egyenlőtlenségek, a rossz egészségi állapot, a jelentős átmenő forgalom, illetve a sok esetben leromlott közművek. A kerület legfőbb lehetőségeit az egyetemvárosi, tudásközponti szerepkör erősödése, illetve a barnamezős területek megújulása jelenti, míg a veszélyek közül a társadalmi szegregáció fokozódása, a városrehabilitációs beavatkozások ellehetetlenülése, valamint a kiskereskedelem széles spektrumának beszűkülése emelhető ki.

A kerület egyes negyedei jelentősen eltérő arculatúak, helyzetűek és adottságúak, így a potenciális fejlesztési irányok is markánsan szerteágazóak: jellemzően más területeket érint például az egyetemvárosiasodás, a barnamezős területek hasznosítása, illetve a turisztikai potenciálok kihasználásának erősítése.

A rendelkezésre álló 2011-es adatok szerint Józsefvárosban három szegregátum és hét (a fentiekkel részben átfedő) szegregációval veszélyeztetett terület volt található. Ezek elsősorban a Magdolna és az Orczy negyedekben koncentrálódnak, de a Csarnok negyed is érintett általuk.

2. A Józsefváros Településfejlesztési Konceptió főbb megállapításai

Józsefváros hosszú távú jövőképeinek elsődleges prioritása a közösségépítés, a népességmegtartás segítése, a leromlott területeken élők felzárkóztatásának és önfenntartásának elősegítése. Hosszú távon a kerület egy kulturálisan sokszínű, aktív közösségek által lakott befogadó környezet, ami jó életminőséget, egészséges életteret, valamint gazdaságilag erős és változatos környezetet tud biztosítani lakosai és vállalkozásai számára.

A Képviselő-testület a 82/2019. (IV.30.) számú határozatával fogadta el Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat hosszú távú Településfejlesztési Konceptióját, amely 15-20 éves időtávon fekteti le Józsefváros jövőképét és alapvető céljait. A koncepció középtávú vetületeit elsősorban az integrált településfejlesztési stratégia, valamint különböző ágazati dokumentumok fejtik ki.

A településfejlesztési koncepció célrendszere **öt horizontális alapvetet és négy tematikus célt, illetve az utóbbiakon belül 14 részcélt határoz meg**, széles körben meghatározva Józsefváros környezeti, gazdasági, társadalmi és infrastrukturális fejlődési irányait. E célrendszer a következőképp néz ki:

3. Táblázat A településfejlesztési elvei és célrendszere Józsefváros Település Fejlesztési Konceptiója alapján

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK:			
Környezettudatosság, életminőség feltételeinek javítása			
Gazdasági fenntarthatóság és hatékonyság			
Aktív, önfenntartó és szolidáris társadalom			
Okos város			
Zöld város			
HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK ÉS RÉSZCÉLOK:			
Gondoskodó kerület	Előremutató lakásgazdálkodás	Gazdaságilag erős kerület	Motiváló városi tér
Folyamatos felzárkóztatás	Jó állapotú és szegmentált lakásszektor	Gazdaságilag stabil önkormányzat	Sokrétű köz- és közösségi terek
Egészségmegőrzés	Szociális lakhatás	Erős munkaerőpiaci kínálat	Elérhető városi infrastruktúra
Erős civil szerveződések	Fenntartható ingatlangazdálkodás	Diverz gazdaság	Működő helyi szintű beavatkozások
Biztonságos környezet			Jól hasznosított területek

3. Településfejlesztési alapelvek

A Józsefvárosi Önkormányzat az alábbi településfejlesztési elvek megtartása mellett elkötelezett:

Környezettudatosság, életminőség feltételeinek javítása

Ne valósuljon meg projekt olyan formában, ami környezeti vagy természeti értékek megsemmisülését vagy károsodását eredményezné. Amennyiben lehetséges, minden projekt során kerüljön sor az érintett környezeti és természeti értékek megőrzésére, szükség esetén helyreállítására. Cél a városi hősziget csökkentése. A fejlesztéssel érintett létesítmények építése, kialakítása, működtetése energiahatékony szempontok szerint történjen, hozzájárulva az élhető környezet kialakításához, az életminőség javításához.

Gazdasági fenntarthatóság és hatékonyság

Minden releváns projekt tervezésének legyen része a fenntartás költség- és egyéb erőforrásigényének felmérése és azok biztos forrásának rögzítése, különös tekintettel az energiahatékonyságra, a megújuló energiaforrások használatára. Semmilyen fejlesztés ne eredményezzen olyan létesítményeket, kapacitásokat, melyek fenntartása nem biztosított.

Aktív, önfenntartó és szolidáris társadalom

A stratégiai célok eléréséhez és fenntartásához feltétlenül szükséges a társadalmi elfogadottság és támogatás. A célok megvalósulásában az Önkormányzat partnerként tekint az érintettekre és támogatja önmenedzselő tevékenységüket, amely az aktív, önfenntartó társadalom alapja. A társadalom kulturális sokszínűsége érték, így a különböző célok és beavatkozások a jelen lévő eltérő igényű társadalmi csoportokra reagálnak. Cél ugyanakkor a társadalmi egyenlőtlenségek kiküszöbölése, és a leromlott, szegregált területeken élők felzárkóztatása, önfenntartásuk elősegítése a különböző stratégiai célok megvalósítása által, a közösségi szolidaritás erejére is aktívan támaszkodva.

Okos város

Valamennyi fejlesztés tervezése és megvalósítása során érvényre kell juttatni az okos város (smart city) elveit. Minden projekt során törekedni kell a korszerű és innovatív információs technológiák szerves integrálására, a digitális infrastruktúra folyamatos bővítésére, illetve az így létrejövő információs tudás széles körben használható megosztására. Az innovatív technológiai megoldások és az intelligens szolgáltatások alkalmazásának a hatékonyság javítására, az ökológiai és gazdasági fenntarthatóság megteremtésére, valamint az életminőség javítására kell törekedniük.

Zöld város

A fejlesztések során előtérbe kell helyezni a kerület zöldfelületi hálózatnak és zöld elemeinek a fejlesztését. Cél az egyes fejlesztések során az aktív zöldfelületek kialakításának és fejlesztésének segítése. Kiemelt szempont a zöldfelületek részarányának erősítése, illetve a nagyon alacsony ellátottságú kerületek részére lehetőségekhez mért fejlesztése. Bővíteni és fejleszteni kell a kerületi zöld infrastruktúra elemeit, javítani kell a hálózatosságot, elő kell segíteni a táji szerkezet javítását és rehabilitációját – ahol arra mód adódik –, illetve mennyiségi és minőségi téren egyaránt erősíteni kell az ökoszisztéma-szolgáltatásokat (emberek által közvetlenül vagy közvetve felhasznált természeti javakat és szolgáltatásokat).

4. Hosszútávú célok

Józsefváros 2007. évi kerületfejlesztési koncepciója, bár azokat tételesen nem emeli ki, összességében négy célt jelöl ki, melyek a következő irányokba mutatnak:

- a kerületi életminőség fejlesztése, közösségfejlesztés, népességmegtartás, vonzerőnövelés;
- gazdasági pozíciók erősítése;
- az önkormányzati lakásvagyon, lakásgazdálkodás megújítása;
- megfelelő közterületek és épületek biztosítása.

A 2019-ben elfogadott településfejlesztési koncepció ezeket némileg átfoglalva, a 2007 és 2015 között bekövetkezett fejlesztéseket, változásokat, hangsúlyeltolódásokat figyelembe véve határozta meg a Józsefváros hosszú távú célrendszerét.

Gondoskodó kerület

Józsefváros sokrétű szolgáltatásokkal igyekszik javítani az itt élők életminőségét. Mindenki által elérhető támogatást ad mindazon polgárai számára, akik helyzetükből fakadóan nem képesek gondoskodni önmagukról. A kerület minden krízishelyzetbe került lakójának segítséget nyújt, hogy lehetősége legyen talpra állni, hogy élhetőbb és fenntarthatóbb életet tudjon kialakítani. Az önkormányzat partnerség kialakítását és valódi részvételiségen alapuló együttműködést alakít ki a civil szervezetekkel és önszerveződő lakossági csoportokkal, a környezetükért, és szomszédjaikért tenni akaró aktív lakókkal. Az önkormányzat kiemelt figyelemmel fordul a lakosság közösségi részvételi és döntéshozási aktivitásának erősítésére, hogy Józsefvárosban erős társadalmi kohézió, jó „közösségek közössége” alakuljon ki. A kerület egysége a sokszínűségben rejlik. Az önkormányzat célja ennek megtartása, támogatása, fejlesztése. Minden korosztály és társadalmi státuszú ember megtalálja a számára megfelelő közösségi helyet és szolgáltatásokat.

Részcélok

- Folyamatos felzárkóztatás
- Egészségmegőrzés
- Erős civil szerveződések

Előremutató lakásgazdálkodás

Józsefváros hosszú távú célja, hogy a kerület lakásállománya a társadalom minél szélesebb rétege számára kínáljon vonzó, jó minőségű és szegmentált lakhatási lehetőségeket. Az önkormányzat alapvető törekvése a társadalmi diverzitás fenntartása, az egyes kerületrészek közötti szakadék csökkentése. A lakhatási szegénység megszüntetése érdekében nagyobb szerep jut a bérlakásoknak. Ennek eléréséhez az önkormányzat saját lakásvagyonát olyan fenntartható üzemeltetési modellben kívánja működtetni, amely elsősorban azok igényeit célozza meg, akiknek a piac nem, illetve nem megfelelő módon biztosítana lakhatási lehetőséget. A lakásgazdálkodás hatékony megvalósítása érdekében hosszútávon cél a lakásállomány racionalizálása, egy részének kialakítása a korszerű igények szerint és piaci alapon való működtetése – a szociális alapon bérbe adott lakások finanszírozása céljából.

Részcélok

- Bővülő és jobb minőségű megfizethető lakásszektor
- Szociális lakhatás

- Fenntartható ingatlangazdálkodás

Gazdaságilag erős kerület

A gazdaságilag erős kerület alapja a gazdaságilag stabil és reziliens önkormányzat, amely felkészült a változásokra, az előre ki nem számítható krízishelyzetek (járvány, klímaváltozás) kezelésére, annak érdekében, hogy a válság hatásait erejéhez mérten csökkentse, különösen a sérülékeny munkaerőpiaci szereplők esetében. Józsefváros lakossága a fővárosi átlagot elérő munkaerő-piaci felkészültséggel vesz részt Budapest munkapiacán. A kerület gazdasága kellő diverzitással képviseli a kerületben hagyománnyal és/vagy potenciállal rendelkező szektorokat:

- az egyetemi-kutatóhelyi K+F kapacitások magas hozzáadott értékű, magas presztízsű tevékenységet végeznek, erősítve a kerület egyetemvárosi imázsát;
- jól hasznosulnak a sokszínű és egyedi hagyományok a turizmus minél teljesebb kiaknázásában;
- az életképes, versenyképes kisipar Budapest iparösszolgáltató-központjává teszi a kerületet, kidomborítva a fenntartható, környezettudatos aspektusait.

Részcélok

- Gazdaságilag stabil önkormányzat
- Erős munkaerőpiaci kínálat
- Diverz gazdaság

Motiváló városi tér

A kerület közterületei a helyi közösségek igényeihez igazodnak, és biztosítják a közösség által megfogalmazott, sokrétű térhasználatot, mint pl. a pihenést, közösségi és egyéni tevékenységeket stb. A városi infrastruktúra megfelelő használatát az önkormányzat minden lehetséges módon elősegíti. Józsefváros a hosszú távú célokat szem előtt tartva, de rugalmasan és gyorsan reagál a helyi szintű beavatkozási szükségletekre, amelyek egy kisebb terület, szomszédság életszínvonalát képesek javítani, illetve annak romlását megakadályozni.

Részcélok

- Mindenki közösségi tere
- Zöld és klímabarát kerület
- Biztonságos környezet

5. Középtávú célok

A stratégia megvalósítását szolgáló célok programok keretében kerülnek megvalósításra, melyek akcióterületi, illetve akcióterületen kívüli tematikus programokra oszthatók. Az akcióterületi programok az érintett negyedek kívánatos fejlesztési irányával szorosan összefonódó területi céljait hivatottak megvalósítani, a tematikus programok pedig a kerület egészére érvényes tevékenység szerinti célokat szolgálják. A megalapozó tanulmány helyzetelemzése és -értékelése tették lehetővé a beavatkozási programok meghatározását. A hosszú távú célok által kijelölt irányokra építve, valamint a megalapozó munkarészben megismert fő problémákra, kerületi szándékokra alapozva alakult ki a tizenkét rész cél és az azok megvalósítását szolgáló tizenhat tematikus program.

4. Táblázat Stratégiai célrendszer és a tematikus programok

Hosszú távú cél: Gondoskodó kerület				
Hosszú távú részcélok:				
Folyamatos felzárkóztatás		Egészségmegőrzés		Erős civil szerveződések
Középtávú tematikus programok:				
Humánszolgáltatások programja		Gyermekbarát város		Partnerségi program
Hosszú távú cél: Élőremutató lakásgazdálkodás				
Hosszú távú részcélok:				
Bővülő és jobb minőségű megfizethető lakásszektor		Szociális lakhatás		Fenntartható lakásgazdálkodás
Középtávú tematikus programok:				
Az önkormányzati lakásállomány megújítása	Társasház-felújítások támogatása	Önkormányzati lakásgazdálkodás reformja	Nonprofit önkormányzati lakásügynökség	
Hosszú távú cél: Gazdaságilag erős kerület				
Hosszú távú részcélok:				
Gazdaságilag stabil önkormányzat		Erős munkaerőpiaci kínálat		Diverz gazdaság
Középtávú tematikus programok:				
Vállalkozás-és foglalkoztatás fejlesztési program	Alulhasznosított területek fejlesztése	Turizmusfejlesztési program		Egyetemvárosi program
Hosszú távú cél: Motiváló városi tér				
Hosszú távú részcélok:				
Mindenki közttere		Zöld és klímabarát Józsefváros		Biztonságos környezet
Középtávú tematikus programok:				
Közterület-fejlesztési program	Biztonságos közlekedés	Parkolási program	Zöld Józsefváros	Biztonság- és komfortérzet javításának programja

Gondoskodó kerület

Humán szolgáltatások programja

A VIII. kerület hagyományosan igen erős szociális ellátórendszerrel bír, amely a szociális problémák magas sűrűsége miatti folyamatos kihívásokkal szembesülve a főváros egyik leginnovatívabb önkormányzati intézményi hálója is egyben. Az ellátórendszerre nagy terhet ró a szociálisan rászorulóknak folyamatos bevándorlása a kerületbe. A nehéz helyzetbe került társadalmi csoportok fővárosi kiindulópontként tekintenek a kerületre és jellemzően a helyzetük stabilizálását követően elköltöznak a kerületből és helyükre ismét szociálisan rászorulóknak érkeznek, ami megnehezíti az ellátórendszer fenntartható működtetését. A Magdolna Negyed Program különböző ütemei során kiegészült számos további ellátási formával a meglévő ellátási rendszer, a képzésekről az alacsony küszöbű ellátásokig, melyek finanszírozása és intézményi beágyazottsága azonban nem stabil. Cél, hogy a hasznosnak bizonyuló prevenciós és ellátó szolgáltatások és intézmények továbbműködjenek a kerületben, valamint cél, hogy a kerületi szociális ellátórendszeren kívüli egyéb ellátási formák – egészségügy, oktatás, közlekedés stb. – is hasonlóan teljeskörűen, hatékonyan fedjék le a kerület lakosságának ellátási szükségleteit. Ehhez elsősorban a finanszírozási lehetőségek biztosítása jelenti a fő feladatot, egyben kihívást, ugyanakkor érdemes átfogóan vizsgálni a létező programok lefedettségének megfelelőségét, az esetlegesen teljesen kimaradó, indokolt ellátási formák pótlását.

Az önkormányzat a kerületi lakhatási helyzet általános javítása mellett törekszik a hajléktalanság radikális csökkentésére, megszüntetésére, a hajléktalan emberek lakhatásának megoldásával, illetve a lakásvesztés megakadályozásával.

LÉLEK Program folytatása, bővítése

Program indokoltsága, szükségessége

- Az önkormányzat a kerületi lakhatási helyzet általános javítása mellett törekszik a hajléktalanság radikális csökkentésére, megszüntetésére, a hajléktalan emberek lakhatásának megoldásával, illetve a lakásvesztés megakadályozásával.
- A program része egy családi közösségi szállás is, amely szintén a Magdolna negyedben, a Szerdahelyi utcában helyezkedik el, valamint a negyeden kívüli LÉLEK Pont.
- A projekt kibővíti a jelenlegi lélekprogramot új lakhatási megoldásokkal, és erősíti a szociális szolgáltatásokat a hajléktalanság megelőzésére. Fő feladata a program további működésének, illetve kapacitásbővítésének finanszírozása.
- A kerület kedvezőtlen szociális helyzete indokolja, amely szükségessé teszi erős védőháló biztosítását azoknak, akiket a hajléktalanná válás fenyeget, illetve akik önerőből nem tudják helyreállítani lakhatási viszonyukat.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- A LÉLEK Program 2011-ben indult, célja a kerületben hajléktalanná vált emberek társadalmi és munkaerő-piaci rehabilitációja. Ennek részeként a Koszorú utcában létesült LÉLEK Házban kapnak szállást a munkával rendelkező jelöltek, ahonnan egy idő után önkormányzati tulajdonú szolgálati lakásba, majd bérlakásba kerülhetnek.
- A kívánt cél minél több létbizonytalanságba került egyén és család lakhatásának megoldása, oly módon, hogy a kapcsolódó ellátások és szolgáltatások segítségével újra képessé váljanak életük kereteinek önálló biztosítására.

Projekt elemei

- A Lélekprogram további működtetése
- Családi közösségi szállás kapacitásbővítése
- Szolgálati lakások számának növelése, szükség esetén komfortosítása
- „Elsőként lakhatás” program kidolgozása és bevezetése
- Utcai szociális munka megerősítése
- Elhelyezés nélküli kilakoltatás megszüntetése

Projekt: Szociális ellátórendszer megújítása

- Krízishelyzetekre történő gyors reagálás
- Szociális intézményrendszer erősítése
- Szociális és egészségügyi intézmények közötti együttműködés erősítése
- Idősellátás minőségi és mennyiségi fejlesztése
- Támogatási rendszerek fenntartása és bővítése a rászorulóknak számára

Projekt: Befogadó óvodák a roma minőségi oktatásért

Program indokoltsága, szükségessége

- Az önkormányzat átfogó célja egy a kerületi lakosság széles rétegei számára vonzó, a társadalmi hátrányok kiegyenlítésére és a gyerekek kompetenciáinak fejlesztésére alkalmas, a gyerekeket az iskolára hatékonyan felkészítő intézményrendszer kialakítása.
- Az óvodai szegregáció nagyban befolyásolja a gyerekek későbbi iskolai teljesítményét is. Az iskolai szegregáció, a lemorzsolódás ellen is fontos eszköz lehet a korai, óvodai beavatkozás.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- A projekt közvetlen célja a kerületi óvodák komplex fejlesztése, melynek célja az óvodai deszegregáció és inklúzió, az óvodai fejlesztési módszertan megújításával összekapcsolva.

Projekt elemei

- Előkészítő kutatás
- Intézményfejlesztési, deszegregációs és inklúziós stratégia kialakítása és megvalósítása az óvodai intézményrendszerre vonatkozóan
- Módszertani-szolgáltatási fejlesztés kiválasztott célóvodákban
- Hatásvizsgálat
- Hazai és nemzetközi megosztás

Gyermekbarát város program

Józsefváros megújítása során kiemelt szempont, hogy minden korosztály, a családok és kiemelten azok legifjabb tagjai számára is élhető lakókörnyezetet teremtsen, gyermekbarát várossá váljon. A fejlesztések elsődleges szempontjai és prioritásai között ezért a gyermekbarát-szemléletű intézkedések, szolgáltatás- és intézmény-fejlesztések szerepelnek. A program célja gyermekek és fiatalok számára is biztonságos, egészséges és szórakoztató szabadidős terek létrehozása új játszóterek, gyermekek számára is biztonságosan használható zöldfelületek kialakításával, valamint közösségi terek létrehozásával. A közösségi tereken játszó- és sportterületein a jelenlét a közösségi szociális munkások bevonásával biztosítható (pl. FiDo, Kálvária tér stb.).

Feladatok:

- Parkok, közterületek gyermekbaráttá alakítása, és működtetése szociális közösségi szolgáltatás biztosításával
- Különböző korosztályi igényeknek megfelelő játszótéri elemek fejlesztése
- Ivóutak és párapukuk biztosítása
- Játszótereken sportolásra alkalmas terek kialakítása és működtetése játszóeszközök biztosítása
- Térgondnok és közösségi szociális munkások jelenléte a kisgyermekes játszótereken
- Nyilvános WC-k építése és működtetése a nagyobb játszótereken
- Önkormányzati táborok (Káptalanfüred, Verőce) újjáépítése és megújítása
- Gyermektáboroztatás támogatása
- Gyermek és ifjúsági szabadidős programok- hálózat kialakításának folytatása
- Szociális programok a kisgyermekes anyukák munkapiacra történő visszalépésének segítésére

Projekt: Káptalanfüredi gyermektábor fejlesztése

A Józsefvárosi Önkormányzat tulajdonát képezi a 0114/5 hrsz.-ú, természetben a 8220 Balatonalmádi (Káptalanfüred), Somfa u. 1. szám alatti ingatlan. A 3,2 ha területű telek évtizedek óta a kerület gyermektáboraként funkcionál. Az önkormányzat az üdülő komplex felújítását tűzte ki célul 2015-ben.

A projekt megvalósítását a Magyar Állam 2,2 milliárd forinttal támogatja, jelenleg a komplexum terveinek véglegesítése folyik, az új tábor tervezetten 2022 nyarán nyílik meg. A beruházás megvalósításával, egyidőben, mintegy 200 fő balatoni üdültetésére lesz lehetősége az önkormányzatnak, modern, a mai kornak megfelelő környezetben.

Partnerségi program

Az állampolgárok és az önkormányzat közös felelőssége, hogy az önkormányzat szervei nyitottak legyenek a lakosok igényeire, javaslataira és kreativitására. A kerület korábbi városrehabilitációs projektje, elsősorban az Európa Belvárosa Program és a Magdolna Negyed Program során bebizonyosodott, hogy a komplex városmegújítási beavatkozásoknak fontos eleme az alulról építkező, erős civil önszerveződés, amely partnerként képes megfogalmazni a helyi igényeket, elvárásokat és elképzeléseket, konstruktívan együttműködve az önkormányzati projektek megvalósításában. Számos civil szervezet, lakossági önszerveződő csoport aktív a kerületben, az alacsony küszöbű (igénybevételében különösebb feltételhez nem kötött) szolgáltatások nyújtásától a karitatív tevékenységeken át a kulturális aktivitásokig. A szervezetek, az önkormányzat és a lakosság közötti kommunikációt segíti az Önkormányzat Részvételi Irodája. Az önkormányzat nyitottan és rugalmasan reagál a lakosság és az egyéb helyi szereplők igényeire és szükségleteire, bevonja a lakosságot és az érintett szereplőket a legfontosabb, őket érintő döntésekbe, tiszteletben tartja és megerősíti a leginkább sérülékeny csoportok lehetőségeit.

A fenti célok megvalósítása a Részvételi Iroda fenntartásával biztosított. Minden olyan folyamatnak, kezdeményezésnek vagy eseménynek, amelynek célja a lakosság bevonása, meghívása vagy aktivizálása egy olyan szakmai-részvételi eljárásrendnek kell megfelelnie, amely rögzíti a részvétel szintjét, módját, célját, a megfelelő garanciákat és az utánkövetést. Mindennek nemcsak az önkormányzat, de a lakosok felé is világosnak kell lenni. Ennek olyankor is meg kell valósulnia, mint a képviselők vagy éppen a polgármester fogadóórája, a civil szervezetekkel való egyeztetések vagy egy lakossági fórum.

Helyi identitásépítés, közösségfejlesztés és részvételiség erősítése

A projekt indokoltsága, szükségessége

- A kerületfejlesztés egyik kiemelt célja a kerület népességmegtartó erejének növelése, a kerület vonzóvá tétele a lakosság és a beköltözők számára egyaránt, mely célok elérhetők a helyi identitástudat erősítésével, szomszédság megismerésével. A közösségfejlesztő eszközök alkalmazása révén fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata. A helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését. Erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez való kötődés, és a közügyekben való részvétel.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- Kulturális és közösségi programok, közösségi akciók, révén a lakosság identitásának és közösségi felelősségtudatának erősítése. A kerület imázsának javítása, a népesség elégedettségének növelése, társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás erősítése.

Projekt elemei

- Közösségi események, kulturális programok szervezése és lebonyolítása
- Közügyekben való részvételi programok szervezése
- Tematikus közösségi akciók szervezése
- Helyi közösségi kezdeményezések támogatása
- Közösségerősítést, részvételiséget és tájékoztatást segítő applikációk, online és offline platformok kialakítása
- Helytörténeti gyűjtemény, kiállítóhely létesítése

Civil szervezetek erősítése

- Civil helységi pályázat, helységi támogatás, kedvezményes helységi bérlet, felújítás utáni kedvezmény"Rövidtávú terembérlet önkormányzati tulajdonú intézményekben"
- Civil hálózat-centrum minden negyedben
- Civil ház létrehozása
- Civil regisztrációs rendszer
- Kábítószer Egyeztető Fórum, Szociálpolitikai Kerekasztal, HEP fórum újraszervezése
- Civil kerekasztal létrehozása
- Civil szervezetek tanácskozási joga
- Önkormányzati honlap: önálló civil szekció, rendeletek kereshető témajegyzéke

Előremutató lakásgazdálkodás

A kerületi lakáshelyzet értékelése

Józsefváros egyik legsúlyosabb problémája a lakhatási szegénység. A kerületi lakásállomány jóval gyengébb, mint a Budapesti átlag, valamint az újlakás építéssel együtt is kiugróan nagy az egyszobás lakások száma is. Ezek a problémák még súlyosabbak a nagyszámú – kb. 4500 lakásból álló – önkormányzati állomány esetében: 2019-ben a lakott lakások 40%-a volt alacsony komfortfokozatú. Ebből kifolyóan a lakásállomány mintegy ötöde üres, kihasználatlan, mely rendkívüli pénzügyi terheket jelent az önkormányzatnak. A kerületi lakhatási válság így három összefüggő problémahalmazból áll össze: (1) sok háztartás kénytelen jövedelmének aránytalan magas hányadát alapvető lakhatási szükségleteinek fedezésére költeni, (2) gyakran zsúfolt, egészségtelen, leromlott állapotú lakásokban, ezzel párhuzamosan pedig (3) az önkormányzati lakásgazdálkodás finanszírozása végképp tarthatatlanná vált. Az önkormányzat elkötelezett a kerületi lakáshelyzet javítása iránt, legfőbb célja, hogy minél többféle társadalmi csoport tudjon biztonságos, megfizethető és egészséges lakhatáshoz jutni, és hogy csökkentse a különböző kerületek közötti különbségeket, a társadalmi diverzitás megtartása mellett, a legelesettebbek segítségével.

Ebben kulcsszerepet kell, hogy játsszon mind a magán, mind az önkormányzati bérlakás szektor. A kerület kiemelt célja a lakott önkormányzati lakások számának szinten tartása vagy növelése, minőségi javulásuk mellett: a következő ciklusban az alacsony komfortfokozatú lakások arányát 40%-ról 25%-ra tervezi csökkenteni. Az önkormányzat elkötelezett a lakásvesztés megakadályoztatása mellett. Ezzel párhuzamosan szükséges a lakásgazdálkodás újragondolása, fenntartható pályára állítása. Itt fontos feladat az üresen álló lakásállomány felmérése és kategorizálása: a lehető legtöbb lakás lakhatóvá tétele vagy, amennyiben ez nem lehetséges, elárverezése. További lépés a lakhatási pályázatok és az önkormányzati bérszabás reformja, mely biztosítaná, hogy a szociális bérlakások valóban az erre legrászorulóbbakhoz kerüljenek, egy piaci árszinthez közelebbi bérszintű szegmens keresztfinanszírozásával. Hosszabb távon az önkormányzat egy nonprofit önkormányzati lakásközvetítő társaság megvalósítását tervezi, mely egyszerre kezelne üres önkormányzati lakásokat és magánpiacról bérelt ingatlanokat is. A lakástársaság, esetleg a fővárossal vagy más kerületekkel együttműködve, sokféle társadalmi csoport igényeit tudná kielégíteni, biztonságos, megfizethető lakhatást nyújtva.

A megvalósítás fő akadályát a finanszírozás, valamint az önkormányzati bérlakásrendszer üzemeltetésének törvényi kötöttségei jelentik. Az önkormányzat törekszik arra, hogy az ingatlangazdálkodása egy közel önfenntartó, reziliens rendszerként tudjon funkcionálni, akár a lakhatási célú, illetve egyéb ingatlanok keresztfinanszírozásának megvalósításával.

Az önkormányzati lakásállomány megújítása

A nagyon alacsony minőségű és komfortfokozatú önkormányzati lakásállomány állapota évtizedek óta folyamatosan romlik. 2019-ben az önkormányzati lakások 20%-a volt üres, nagyrészt lakhatásra alkalmatlan állapotuk miatt. Az önkormányzati lakásgazdálkodás a rászoruló lakhatási szükségleteit nem tudja megfelelő módon kielégíteni, miközben a lakások fenntartása hatalmas terheket ró a költségvetésre. Átgondolt, hosszú távú bérlakásfelújítási/bontási terv mentén lehet ütemezni a bérházak, illetve a bérlakások felújítását, korszerűsítését. A lakóházak bontása, vagy új bérlakások építése a városrehabilitációs folyamatok részeként, városfejlesztési célokkal összhangban valósíthatók meg. Az önkormányzat célja, hogy a következő ciklusban az alacsony komfortfokozatú lakások aránya csökkenjen 40%-ról 25%-ra, valamint a lakott önkormányzati lakások számának szinten tartása,

lehetőségek szerinti növelése és az üresen álló állomány csökkentése. Ezek a lépések hozzájárulnának a lakásállomány finanszírozásának ésszerűsítéséhez és a felesleges kiadások csökkentéséhez is.

Feladatok:

- Bérlakás-gazdálkodási terv készítése az (önkormányzati ingatlanhasznosítási terv részeként) a bérlakások megtartásának, építésének céljával, a szociális és piaci alapon fenntartandó lakások számának prognosztizált meghatározásával.
- Ingatlanok számbavétele, felmérése, házanként egyedi cselekvési terv kidolgozása, ütemezett megvalósítása.
- Komfort nélküli bérlakások korszerűsítése, vizes lakások megszüntetése.
- Alulhasznosított, bontásra érdemes ingatlanok kijelölése, hasznosítása a városfejlesztési célokkal összhangban.
- Gazdaságosan felújítható, vagy jelentős építészeti értéket képviselő önkormányzati bérházak felújítása.
- Ingatlan karbantartási terv készítése.
- Új bérlakások építése támogatások felhasználásával.
- Innovatív konstrukció kidolgozása új bérlakások kialakítására, beszerzésére.
- Bérlakások egyenletes elosztása a kerület egyes negyedeiben – a szociális és a középosztály bevonását célzó lakások esetében egyaránt.
- Egyszobás lakások arányának csökkentése, lakáscsatolások ösztönzése.

Társasház-felújítások támogatása

Józsefvárosban is igen magas a leromlott állagú társasházak aránya, ahol az évtizedek óta el nem végzett felújításokat a tulajdonosok nem képesek önerőből finanszírozni. Az ebből fakadó további állapotromlás számos negatív hatással bír: a műszaki állapot romlása életveszélyes helyzetet teremthet, visszahat a lakások használatára, lakhatás biztonságára. Az ingatlanok állapota negatívan hat az ingatlanok értékére és a városrészek megújítására. E helyzetek kezelésére célszerű a kerületnek pályázati lehetőséget biztosítani a társasházak különböző szintű – homlokzati, belső, gépészeti, tető-, közmű- – felújítására, az adott társasház pénzügyi lehetőségeit (helyiségek kiadhatósága, reklámháló elhelyezhetősége) figyelembe vevő önrész kiegészítéseként. A program célja, hogy lehetővé tegye az igen rossz állapotú társas- és bérházállomány megújítását azzal, hogy támogatást biztosít a legfontosabb beavatkozásokhoz a lakóközösségek számára. Ennek nyomán javul a kerület városképe, imázsa, emelkedik az érintett – és azok környezetében álló – ingatlanok értéke.

Feladatok:

- A kerület társas- és bérházainak felmérése felújítási szükségletek szerint, beavatkozások szükségességének prioritizálása.
- Pályázati rendszer kidolgozása, várt önrészek súlyozása az egyes társasházak jövedelemtermelő képessége, városképi jelentősége szerint.
- Éves támogatási keret elosztása a fentiekben kidolgozott rendszer alapján.
- Homlokzati és tűzfal-program.
- Utcaszintű helyiségek, üzletek portálprogramjának kidolgozása az egységes utcakép kialakítására.

Önkormányzati lakásgazdálkodás reformja

A kerületi lakásgazdálkodás másik vetülete a lakásállomány minősége mellett az önkormányzat elosztó, illetve tulajdonosi tevékenysége. A súlyosan veszteséges lakásgazdálkodásnak csak az egyik oldala az üres lakások fenntartásából következő magas kiadások: a másik oldal a lakbérekből származó bevételek alacsony szintje. Ezt egyrészt a lakbér, illetve közműdíj hátralékosok magas száma magyarázza. Az adósságproblémák nagy terhet jelentenek mind az önkormányzatnak, mind a lakóknak. Világos azonban, hogy az ilyen esetekben az elhelyezés nélküli kilakoltatások nem jelentenek megoldást, hanem tovább mélyítik a lakhatási válságot. A hátralékosság mellett a különböző lakbértípusok közötti nem megfelelő differenciálás is hozzájárul az alacsony lakbér bevételekhez. Az önkormányzat által meghatározott piaci lakbérszint (mely a lakástörvény szerint olyan lakbér, mely az önkormányzat számára profitot termel) valójában nem elég magas. További probléma az önkormányzat eddigi átláthatatlan és igazságtalan elosztási gyakorlata, mely nem biztosítja, hogy a szociális bérlakások valóban a legrászorulóbbakhoz jussanak.

Az önkormányzat célja **egy igazságosabb lakáselosztási- valamint egy szolidárisabb és egyben hatékonyabb hátralékkezelési rendszer kialakítása**. Ezek a célok egy fenntarthatóbb lakásgazdálkodáshoz is hozzájárulnak a növekvő lakbérbevételeken keresztül.

A projekt kidolgozása és előkészítése 2020 során lehetséges, akár csak a jelenlegi lakásállomány projektcéloknak megfelelő hasznosítási kereteinek megteremtése. A szükséges fizikai beavatkozások – bontás, építés, felújítás, közmű-korszerűsítés – 2020-tól 2025-ig, a megfelelő források rendelkezésre állása esetén, folyamatosan valósulhatnak meg, hosszú távú fenntartással számítva.

Feladatok:

- Átlátható lakáspályázatok, lakáselosztás átalakítása
- Valóban piaci lakbérszint bevezetése
- Lakásfenntartási támogatások újragondolása
- Adósságkezelési program/hátralékkezelési rendszer megújítása
- Lakáshasználat ellenőrzés, különös tekintettel az engedély nélküli tovább bérbeadásra
- Elhelyezés nélküli kilakoltatások megszüntetése
- Bérlői képviseleti rendszer kidolgozása
- Korszerű lakáskezelési rendszer kidolgozása
- Gazdaságosan nem felújítható, lakásként nyilvántartott ingatlanok elárverezése

Nonprofit önkormányzati lakásügynökség létrehozása

A jelenlegi önkormányzati lakásszektor nem tud széles rétegek számára megfizethető alternatívája lenni a lakásvásárlásnak vagy a magánpiaci bérlésnek. Egy hosszútávon fenntartható, megfizethető lakásrendszer fontos eleme kell, hogy legyen a nonprofit bérleti szektor. Az önkormányzati lakásügynökség/lakástársaság új szervezatként üres önkormányzati és nem önkormányzati tulajdonú ingatlanok bérbeadását és menedzselését látná el, olyan módon, hogy működése hosszútávon – 10 éven belül - fenntartható legyen. Az önkormányzati lakásügynökség nagyban hozzájárulna a megfizethető lakásszektor növekedéséhez, és lehetővé tenné az önkormányzati lakásállomány bizonyos elemeinek a hatékonyabb hasznosítását is.

Feladatok:

- Nonprofit lakásügynökség létrehozása

- Magántulajdonú bérlakások bevonása
- Online adatbázis létrehozása
- Garancia-alap létrehozása

Gazdaságilag erős kerület

Vállalkozás- és foglalkoztatásfejlesztési program

Józsefvárosban kiemelkedően magas a munkanélküliség, a lakosság jelentős hányada nem rendelkezik olyan kompetenciákkal, amelyek alkalmassá tennék a munkaerőpiacra való szerves bekapcsolódásra. Azok az aktív korú egyének és családjaik azonban, akik nem rendelkeznek rendszeres munkajövedelemmel, számos szempontból fokozottan veszélyeztetettek: életminőségükön túl lakhatásukra, egészségükre és várható élettartamukra is negatívan hat munkaerő-piaci státuszuk. Az önkormányzat törekvése, hogy egyfelől jelenjen meg kellően szegmentált foglalkoztatási kínálat, amely alacsonyabb és magasabb képzettségi igényű tevékenységtípusokban aktív munkahelyeket kínál helyben; másfelől javuljanak az alacsonyan képzett munkavállalók kompetenciái, úgy szakmai ismeretekben, mint a munkapiaci részvételt segítő készségeik terén. Az önkormányzat lehetőségei szűkebbek keresleti oldal alakításában. A munkahelyteremtést és diverzifikálást elsősorban áttételes módokon képes katalizálni, noha bizonyos helyi adófajták megfelelő alakításával és a közfoglalkoztatási program bővítésével aktív szerepet is vállalhat. Emellett a gazdasági funkciók közvetett erősítésével is hozzájárulhat az önkormányzat a foglalkoztatottság növeléséhez különböző vállalkozásélénkítő eszközök alkalmazásával. A fenntartható helyi közlekedés és gazdaság érdekében a kereskedelmi, közösségi és szórakozási lehetőségek bővítése az egyes lakónegyedekben kulcsfontosságú. Azaz a helyben elérhető szolgáltatások körének bővítése, illetve a körforgásos gazdaság erősítése kiemelt célt kap az egyes ügyekben. A vállalkozások betelepülésének ösztönzése különösen a domináns lakófunkciójú, szolgáltatás-hiányos területeken javítja az ott élők életminőségét, illetve az üres üzlethelyiségek is funkcióval kerülnek megtöltésre. A K+F+I területen, illetve a magas hozzáadott értéket képviselő szektor esetében közvetett betelepülési ösztönzők alkalmazása indokolt.

A kínálati oldalon már jelentős feladatok juthatnak kerületi szereplőknek – elsősorban az önkormányzatra és a munkaügyi kirendeltségre –, a munkaerő- és kompetenciafejlesztő képzések szervezése, közmunkaprogram bővítése, mindezek biztosítása terén. A cél megvalósításának fő kockázatát a keresleti oldali fejlesztések jelentik, hiszen az e téren kompetens szereplők számára kevésbé releváns szempont, hogy a hátrányos helyzetben lévő, Józsefvárosban élő munkát keresők számára jól megközelíthető helyen létesítsenek munkahelyeket. Szintén lényeges, bár kisebb súlyú kockázat a munkapiacról leginkább kiszorult egyének motiválhatósága, visszaintegrálhatósága.

Új szakmai programok álláskeresőknak

A projekt indokoltága, szükségessége

- Budapesten a VIII. kerületben a legmagasabb a munkanélküliség, így kiemelt szereppel bírnak azon beavatkozások, amelyek a foglalkoztatási helyzet javítását célozzák. A Magdolna Negyed Programokban és az Orczy Negyed programban számos foglalkoztatást segítő projekt valósul meg a leghátrányosabb munkaerő-piaci helyzetű egyének segítésére. A munkavállalói foglalkoztatás segítése mellett legalább annyira fontos a vállalkozások ösztönzése, segítése, az egyéni vállalkozásoktól a startupokig.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- A projekt célja a foglalkoztatás javítása tanácsadási szolgáltatásokkal, külön hangsúllyal a vállalkozásfejlesztésre. A várt eredmény a működő és a fejlődő vállalkozások számának növekedése, illetve a munkanélküliség általános csökkenése.

A projekt tartalma

- Álláskeresési tanácsadás célcsoportok szerint szegmentált, igényekre szabott formában, kerületszerte több helyszínen.
- Vállalkozóvá válás támogatása tanácsadással, információs anyagok összeállításával és terjesztésével, kerületszerte több helyszínen.
- Vállalkozásfejlesztési tanácsadás kerületszerte több helyszínen.

Vállalkozásélénkítés

A projekt indokoltága, szükségessége

- A vállalkozói aktivitás összefüggést mutat a gazdasági teljesítménnyel, ezért kedvező a vállalkozások számának növekedése a kerület gazdasági súlyának növelése, valamint az életszínvonal emelése szempontjából. Az önkormányzat különböző ösztönző eszközökkel elősegítheti a vállalkozások betelepülését. A kerületben egyetemi és egészségügyi funkciók súlya lehetőséget jelent a tudásintenzív ágazatokhoz kapcsolódó vállalkozások megjelenésére, másrészt a belváros közelsége, az egyetemisták jelenléte lehetőséget teremt sokszínű szolgáltatások megjelenésére.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- A program közvetlen célja a vállalkozásélénkítés egyrészt a magas laksűrűségű területeken a lakosság igényeit kiszolgáló szolgáltatások terén, másrészt a kerület gazdasági potenciáljának növelése főként az egyetemi és egészségügyi szinergiákhoz kapcsolódóan.

A projekt tartalma

- Tanácsadás vállalkozóknak
- Tájékoztató programok, workshopok indítása
- Üres üzlethelyiségek kiadásának ösztönzése inkubációs jelleggel
- K+F+I területen működő vállalkozások megjelenésének elősegítése
- Potenciális vállalatok, befektetők felkutatása
- Potenciális telephelyek promotálása
- H13 vállalkozói és inkubátor program bővítése
- Helyi adókedvezmények alkalmazása

Alulhasznosított területek fejlesztése

Helyiségek hasznosítási programja

Projekt indokoltága, szükségessége

- Az önkormányzat jelentős számú helyiséget birtokol, melynek működtetése jelenleg veszteséges a bérbeadásra alkalmatlan pincei, illetve udvari helyiségek magas aránya miatt. Az Önkormányzati tulajdonú ingatlanok átfogó számbavétele, felmérése szükséges adottságaik szerint, annak érdekében, hogy hasznosításuk hosszú távon is fenntartható és jövedelmező legyen.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- Helyiséggazdálkodás optimalizálása

A projekt tartalma

- Cselekvési terv kidolgozása a helyiséggazdálkodásra
- Önkormányzati tulajdonú nem lakó funkciójú helyiségek (üzlethelyiségek, raktárak, műhelyek, irodák stb.) teljeskörű felmérése, adottságaik (elhelyezkedés, közművek, állapot, stb.) szerint
- ingatlankataszter elkészítése
- Pályázati rendszer kidolgozása a bérbeadandó ingatlanokra
- Bérleti szerződések felülvizsgálása
- Helyiségek bérbeadásánál törekedni kell arra, hogy a funkciók illeszkedjenek a városfejlesztési célokhoz
- Bizonyos helyiségek társasházak általi hasznosításának lehetővé tétele, segítése

Barnamezős területek integrációjának elősegítése

Projekt indokoltsága, szükségessége

- Bár nem kerületi sajátosság, Józsefvárosban is meglehetősen magas azoknak az épületeknek, telkeknek, területeknek a száma, amelyek nem a rendeltetésükhöz, környezetükhöz illeszkedő funkciót látnak el vagy éppen semmilyen funkciót nem töltenek be. E területek gyakran további problémákat is okoznak, amint fizikai állapotuk, rendezetlen tulajdoni viszonyaik, avagy pusztán térszerkezeti pozícióik kapcsán rontják környezetük használhatóságát, értékét, illetve okoznak akár köztisztasági, egészségügyi, bűnügyi problémákat is.
- Józsefváros külső városrészeiben, az Orczy út-Fiumei út mentén és azon kívüli területeken számos egykor ipari, honvédségi hasznosítással bíró nagytömbös terület egység helyezkedik el. Ezek a városfejlesztés tartalékterületeit jelentik. Az elavult, alulhasznosított épületállomány, a felszabdalt tulajdonosi struktúra, az egykori funkciókból hátramaradt szennyezettség akadályozzák a fejlődési folyamatok megindulását, ezért ezek katalizálásában, illetve a spontán megindult fejlődési folyamatok szabályozásában az önkormányzati szerepvállalás elengedhetetlen.

A projekt céljai, elvárt eredményei

- E projekt célja, hogy koordinálja a terület egészének rehabilitációját, kereteket teremtsen az egységes szemlélet szerint történő, az egyes hasznosítási módok közti összhangot megteremtő megújítás számára, elkerülendő az esetleges ütközéseket, szinergikus lehetőségek kihasználásának elmaradását.

Projekt elemei

- Területek felmérése, adottságok feltérképezése
- Részletes szabályozási tervek készítése (közterületek kiszabályozása, fejlesztési irányok meghatározása)
- Kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása a tulajdonosokkal érintettekkel
- Potenciális fejlesztők elérése
- Revitalizációs munkacsoport létrehozása adott fejlesztésre

Egyetemvárosi program – szinergiák kihasználása

Józsefváros gazdaságában meghatározó szerepet töltenek be az egyetemek. A kerületben tizenegy egyetem és főiskola működik - köztük országos szinten is kiemelt intézmények, mint a Semmelweis

Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem vagy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem - tizennyolc karral és több mint 40 ezer hallgatóval. További számottevő bővülést eredményez a jövőben a Pázmány Péter Egyetem piliscsabai kampuszának Palotanegyedbe történő átköltöztetése. Ez a körülmény többek között jelentős hatást gyakorol a helyi kiskereskedelem és vendéglátóipar keresletére és az ingatlanpiacra is. Az egyetemek és főiskolák képviselik a kerület legnagyobb foglalkoztatási egységeit is. A felsőoktatási háttér ugyanakkor gazdasági potenciált képvisel a kutatási-fejlesztési ágazat számára is. E tekintetben különösen jelentősek a Semmelweis Egyetemhez és a Pázmány Péter Egyetem Informatikai és Bionikai Karához kapcsolódó K+F tevékenységek.

Az önkormányzat e folyamatokban elsősorban kezdeményező és közvetítő félként léphet fel, azonban a kerület egésze haszonélvezője lehet az egyes intézmények közötti, valamint az intézmények és harmadik felek (így pl. gazdasági szereplők) közti kooperációknak.

Az önkormányzat ingatlanok felajánlásával aktív szerepet vállalhat az egyetemi fejlesztések megvalósításában, mint pl. Semmelweis Egyetem kutatási és fejlesztési programjában történő együttműködés keretében.

Egészségipari-Biotechnológiai Science Park létrehozása az Orczy negyed 145-ös tömbben

A Semmelweis Egyetem, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel együttműködve egy új Egészségipari-Biotechnológiai Science Park létrehozását tervezi Józsefvárosban a Kőrös utca – Kálvária utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca által határolt területen, a 145-ös tömbben.

A tervezett Egészségipari-Biotechnológiai Science Park szakmai programja két nagyobb piaci célcsoportra fókuszál. Egyrészt a kis, kezdő vállalkozások (beleértve az egyetemi start-up, spin-off vállalkozások) szükségleteinek kielégítését tekinti gyakorlati céljának, amiknek elsősorban a piaci igényeknek megfelelő központi szolgáltató egységeket („corefacility-k”) és a park menedzsmentje által nyújtott szolgáltatásokat biztosít (kiegészülve több vállalkozásnak helyt adó épületen belüli helyiségbérlési lehetőséggel). Másrészt az egészségipar területén hazánkban működő nagyvállalatokkal (gyógyszer, orvostechinikai eszköz, orvosi informatika) olyan közös fejlesztések megvalósítására fókuszál, amelyek az elkövetkező években, évtizedekben meghatározzák az egészségügyi és egészségipari fejlődés irányait.

Semmelweis XXI. projekt keretében megvalósuló fejlesztés Józsefváros, Corvin negyed 126-os tömbjében

A Semmelweis Egyetem a XXI. Fejlesztési Projekthez kapcsolódóan tervezi a klinikai gyermekellátás családbarát fejlesztését a Külső Klinikai Tömbhöz való funkcionális kapcsolódás megvalósításával. A Semmelweis Egyetem kampuszosodását és az I. sz. Gyermekgyógyászati Klinika Külső Klinikai Tömb funkcionális kapcsolódását segíti majd elő a Corvin negyed 126-os tömb egyetemi fejlesztésbe történő részleges bevonása.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Campus

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem évek óta tervezi az Orczy park környezetében újabb oktatási és kollégiumi épületek fejlesztését, elsősorban a Korányi Sándor utcában, és a Diószegi utcában. A fejlesztési elképzelések ütemezésének bizonytalansága kihat az Orczy Negyed program megvalósítására, és fejlesztésben érintett épületek lakóinak lakhatási terveire.

Turizmusfejlesztési program

A kerületet az utóbbi időben egyre nagyobb mértékben fedezte fel maga számára a turizmus. A kerület egyik legdinamikusabban bővülő ágazata a turisztikai-vendéglátóipari szektor lett. A kerület 2018-ban már több mint 7.600 vendég szálláshellyel rendelkezett, ami 46 százalékos kapacitásbővítést jelent 2014-hez képest. Noha Józsefváros inkább a turisztikai szempontból frekvenciált belvárosi övezet hátszágának tekinthető, a 2018-ban itt eltöltött közel 1,2 millió vendégéjszaka a negyedik legmagasabb kerületi volumen volt és a teljes budapesti forgalom 9 százalékát képviselte.

A turisztikai kihasználtság ugyanakkor területileg rendkívül egyenlőtlenül oszlik meg a kerületben és elsősorban a Palotanegyedre fókuszál, az ott található országos jelentőségű látnivalók, műemlékek, és a belváros közelsége miatt. A kerület külsőbb részein fekvő, hasonló jelentőségű potenciális célpontok (Nemzeti Sírkert, Fűvészkert stb.) kevésbé válnak a látogatók célpontjává, nem tekinthetők jelenleg a kerület turisztikai vonzereje integráns részének. Cél, hogy az eltérő adottságokkal rendelkező negyedek településképi szempontból jellemzőiknek megfelelő, önálló és egységes arculatot alakítsanak ki. Az önálló arculat kialakítása segíti a kerület és a negyedek brand-építését, hozzájárul a városmarketing fejlesztéséhez. Közvetve növeli a turisztikai látogatottságot, valamint erősíti a helyi identitást a lakosság körében.

Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése

A Népszínház utca külsőbb részének két oldala, elsősorban a Teleki László tér környéke a második világháború előtti évtizedekben – illetve, kisebb mértékben, de utána is – a budapesti zsidóság életének fontos helyszíne volt. Ezt a hagyományt mára kevés látható emlék őrzi – közterületen tulajdonképpen semmi, míg a házak belsejében elsősorban a ma is működő Teleki László téri szefárd, illetve Nagy Fuvaros utcai neológ zsinagóga. A Lujza utca – Teleki László tér – Dobozi utca – Magdolna utca tömbjének több telkét is magában foglaló Zsibárusház azonban sokáig a Teleki László téren működő kereskedő és ószeres zsidóság fő lakhelye volt, amelyben több zsinagóga és imaterem is működött; hasonlóan a korabeli, ám magasabb státuszú Gozsdu udvarhoz. E hagyomány felélesztése egyrészt jelentős érdeklődésre számot tartó kiegészítése lehet a Népszínház utca tematikus megújításának, másrészt koherens, turisztikai értéket is felmutató rendszerbe tudná szervezni a tágabb környék zsidó vonatkozású emlékeit (a közelben megnyíló Sorsok Házával, illetve a Salgótarjáni utcai izraelita temetővel együtt). Mindezeket felül a projekt a jelentősen szlömösödött környék fejlesztésében, felzárkóztatásában is szerepet vállalhat.

A projekt fő célja a Középső-Józsefváros zsidó hagyományainak rendszerezése és lehetőség szerinti felélesztése, egyúttal becsatornázása a kerület multikulturális hagyományainak és jelenének hangsúlyozására épülő turisztikai arculatépítési folyamatba. A zsidó örökséghez kapcsolódó épített környezet fejlesztése a kulturális értékek megőrzését és azok turisztikai és gazdasági célú hasznosítását szolgálja. A régi zsidó negyed láthatóvá tétele hozzájárul a Középső-Józsefváros turisztikai kínálatának növeléséhez és a negyedek arculatának kialakításához. A kulturális értékek megőrzése erősíti a helyi közösségek identitását és elköteleződését a kerülethez, a környék szegregációval veszélyeztetett területei múltjának feltárásával és kommunikálásával lehetővé teszi az etnikai sokszínűség történelmi jelenlétének megismerését.

- A Teleki László tér környéke zsidó emlékeinek feltárása, rendszerbe szervezése
- Marketing, turisztikai desztináció menedzsment
- A helyi múlt közösségi megismertetése, pozitív viszony kialakítása
- Tájékoztató táblák alkalmazása, alkalmazások fejlesztése, történelmi séták
- Zsibárusház rekonstrukciója és funkciófejlesztése

- Sorsok Háza szakmai program és kiállítás összeállítása
- Izraelita temető rekonstrukciója és fizikai fejlesztése

Településképi arculattervezés

Józsefváros megítélését, a helyi lakosok identitását valamint turisztikai látogatottságát egyebek mellett a településképi arculat is növeli. Ezért szükséges a kerület eltérő jellemzőkkel rendelkező negyedeinek egyedi arculatának kialakítása. A 2017-ben készült Településképi Arculati Kézikönyv felülvizsgálatával a funkcionálisan összetartozó negyedek lehatárolhatók és az adottságoknak megfelelően egyedi arculat alakítható ki. A negyedek emblematikus terei, épületei önálló arculattal rendelkeznének, a közterületek egységes képet nyújtanának (burkolatok, köztéri bútorok, reklámtáblák, építmények), ami a helyi identitást erősíti és a hatékony városmarketinghez is hozzájárul.

Cél, hogy az eltérő adottságokkal rendelkező negyedek településképi szempontból jellemzőiknek megfelelő, önálló és egységes arculatot alakítsanak ki. Az önálló arculat kialakítása segíti a kerület és a negyedek brand-építését, hozzájárul a városmarketing fejlesztéséhez. Közvetve növeli a turisztikai látogatottságot, valamint erősíti a helyi identitást a lakosság körében.

- Településképi Arculati Kézikönyv felülvizsgálata
- Településképi egységes arculat meghatározása városrészekre és közterületekre vonatkozóan
- Józsefváros brand kialakítása

Motiváló városi tér

Közterület-fejlesztési program

A józsefvárosi közterek jelentős fejlesztési potenciált rejtenek, ezen a területen azonban új szemléletmódra és gyökeres változásra van szükség. A kerület közterületeinek fejlesztése során elsődleges szempont a helyi lakók igényeinek figyelembevétele mellett olyan élhető utcák és közterek létrehozása, amelyet a lakók szívesen használnak, otthon és biztonságban érzik ott magukat. Az élhető közterület egyik fontos ismérve az, ha biztosított a békés együttélés és térhasználat lehetősége, azaz megvan a tere a kisgyermekes családoknak, a tinédzsereknek, a kutyásoknak, a sportolni és pihenni vágyóknak stb. egyaránt. Meg kell teremteni a lehetőségét annak, hogy a józsefvárosi utcák gyalogosan, kerekesszéssel és babakocsival egyaránt gondtalanul és akadálymentesen közlekedhetőek legyenek. A kerékpárosok biztonságosan, az autósok hatékonyan tudják az utakat használni. Mindezek eléréséhez szükséges a teljes kerületben az átmenő forgalom csökkentése, a belső utakon sebességkorlátozás bevezetése, valamint lépésről lépésre a közterületi parkolás ésszerűsítése. Szükséges felmérni és meghatározni azokat a közterületeket, amelyek zöldfelületet is magába foglaló, közösségi célt szolgáló sétáló- illetve csökkentett forgalmú utcává alakíthatóak.

Budapesten belül Józsefvárosban az egyik legalacsonyabb az egy főre jutó zöldterület, amely arányának növelése fontos célja az Önkormányzatnak. Nem szabad elfelejteni, hogy a parkok mellett az utcák is jelentős, kihasználatlan zöld potenciált hordoznak magukban. Talajtakaró évelőkkel, cserjékkel és faültetéssel, valamint locsolással és árnyékolással enyhíthető az egyre súlyosabb nyári forróság és javítható az utcákat használók közérzete. Nagyobb figyelmet kell fordítani a közterületek karbantartására, a zöldfelületek gondozására, amelyhez új fakataszter létrehozása elengedhetetlen.

Annak érdekében, hogy a köztereken szívesen töltsenek időt az itt lakók, meg kell teremteni a közbiztonság és köztisztaság feltételeit is. A biztonságérzetet javítják a megfelelően megvilágított, rendszeresen takarított utcák, valamint a folyamatos közterület-felügyelői jelenlét, az utcai rendbontások megakadályozása és az éjszakai zajongás mérséklése érdekében. Szót kell ejteni a közterületek kapcsán a hajléktalan helyzetről is, amely problémára valódi megoldást kell találni a hajléktalan emberek lakhatásának segítségével.

Zöldfelületek minőségi felújítása, fenntartása

Projekt indokoltsága, szükségessége

- Józsefváros, különösen Pest más belső kerületeivel összehasonlítva, jól ellátott zöldfelületekkel, azonban azok nagy része két helyen, a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben, illetve az Orczy parkban összpontosul. Ezekon felül a közterek rendelkeznek ugyan kisebb-nagyobb zöldfelületekkel, illetve néhány kisebb park is található a kerületben – mint a Fűvészkert –, azonban így is számos kisebb szomszédság nélküli teljes mértékben a zöld felületeket, gyakran még a fákat is.
- A kellő zöldfelület számos szempontból nélkülözhetetlen kelléke a városi létnek: a hőszigetetés csökkentése, az esztétikai minőség emelése, a mikroklíma javítása általános szempontjain felül fontos közösségi és rekreációs kapacitásokat is nyújtanak. Ilyen szempontból kiemelendő a közösségi kertek szerepe, amelyek üres telkek átmeneti, illetve bizonyos esetekben tartós hasznosításaként különösen alkalmasak közösségteremtő és -erősítő szerepek betöltésére.

A projekt célja

- A kerület zöldfelületi ellátottságának javítása, különös tekintettel a közösségépítésre alkalmas terek, kertek kialakítására. A várt eredmény e kapacitások növekedése.

Projekt tartalma:

- Alkalmas szélességű utcákon, utakon fák, fasorok telepítése (a közművesítettség függvényében – mely jelentős költségtényező e tekintetben – veremben vagy akár dézsában)
- Intézménykertek átjárhatóságának javítása, propagálása (ELTE Bölcsészettudományi Kar, belső és külső klinikai tömb, Múzeumkert)
- Fiumei úti Nemzeti Sírkert zöldterületi funkcionális bekapcsolása a mindennapi városashasználatba
- Közösségi kertek, pihenő kertek rendszerének kiterjesztése foghíjtelkeken, alkalmas méretű és elrendezésű köztereken
- Felújítással korábban nem érintett közterek fásítása, zöldítése (pl. Horváth Mihály tér, Szigony utca lakótelepi szakasza, Leonardo da Vinci köz, Fűvészkert)
- Felújított közterek, parkok minőségi fenntartása, üzemeltetése, funkcióbővítése
- Társas- és bérházak belső udvarain „zsebkertek” kialakításának ösztönzése anyagi és szakmai támogatása.

Biztonságos közlekedés programja

Józsefváros belső utcái esetében fő cél, az átmenő forgalom és a belső sebesség erőteljes csökkentése, biciklivel történő közlekedés segítése, a közterületi parkolás ésszerűsítése.

- átmenő forgalom és belső sebesség megszüntetése a kijelölt lakónegyedekben
- összefüggő kerékpáros infrastruktúra kialakítása
- BUBI infrastruktúra kiterjesztése a Hungária körútig
- új kerékpártárolók elhelyezése intézmények előtt, utcasarkokon
- Fejlesztési projektek (lásd a negyedeknél részletesen)
- Az önkormányzat elkötelezett, hogy minden új közterület (utca, tér) felújításának a terveit az érintett közösség - civil és vállalkozói réteg - bevonásával, közösségi tervezés eszközével valósítja meg. 2027. évig tartó fejlesztési időszakban minden negyedben sor kerüljön kisebb/nagyobb léptékű zöldterületi projektekre.

5. Táblázat Kerületi tulajdonú közterületek felújítása 2020-2027

Közterület neve	Szakaszhatár	Műszaki tartalom	Megvalósítás
Palotanegyed			
Szentkirályi utca	Rákóczi út – Üllői út	felújítás	2023
Krúdy Gyula utca	Mária utca – Röck Szilárd utca	felújítás	2023
Somogyi Béla utca	Blaha Lujza tér – Gutenberg tér	felújítás	2023
Trefort utca	Puskin utca – Szentkirályi utca	vegyes használatú utca	2022
Békési utca – Kölcsey	Gutenberg tér – József körút	felújítás	2025
Puskin utca	Rákóczi út – Bródy Sándor utca	felújítás	2023
Vas utca	Rákóczi út – Bródy Sándor utca	felújítás	2024
Múzeum utca	Pollack Mihály tér – Szentkirályi utca	felújítás	2022
Corvin negyed			
Práter utca	Futó utca – Illés utca	felújítás	2022
Tömő utca	Leonardo da Vinci utca – Szigony utca	felújítás	2022
Szigony utca	Tömő utca – Üllői út	felújítás	2023
Nap utca	Brunszvik Júlia tér – József körút	felújítás	2023
Vajdahunyad utca	Práter utca – Kisstáció utca	felújítás	2023
Csarnok negyed			
Déri Miksa utca	Nagyfuvaros utca – Rákóczi tér	felújítás – sétáló utca	2021
Horváth Mihály tér	Baross utcától északra	felújítás	2021
József utca	József körút – Nagy Fuvaros utca	felújítás	2023
Magdolna negyed			
Dankó utca	Mátyás tér – Kálvária tér	felújítás	2023
Népszínház negyed			
Kiss József utca	Rákóczi út – Népszínház utca	felújítás	2024
Orczy negyed			
Illés utca	Baross utca – Korányi Sándor utca	felújítás	2024
Szeszgyár utca	Utca megnyitása Kőrís és Visi Imre utca között, felújítása Baross-Visi Imre utcák között	új építés	2023
Kőrís utca	Illés utca – Orczy út	zöldítés	2025
Kálvária utca	Kálvária tér – Dugonics utca	zöldítés	2026
Korányi Sándor utca	Üllői út – Diószegi Sámuel utca	felújítás	2024
Százados negyed			
Brüll Alfréd utca	Tisztes utca – Ciprus utca	zöldítés	2024
Százados út	Rákóczi út – Sport utca	zöldítés	2024
Tisztviselőtelep			
Elnök utca	Orczy út – Könyves Kálmán körút	forgalomszabályozás	2023
Bláthy Ottó utca II. ütem	Bláthy Ottó utca II. ütem	parkolás	2023

6. Táblázat Fővárosi tulajdonú közterületek felújítása 2020-2027

Közterület neve	Szakaszhatár	Műszaki tartalom	Tervezett megvalósítás
Blaha Lujza tér		felújítás	2023
Kiscsibész tér		felújítás – sétáló utca	2023
Nagyfuvaros utca	Népszínház utca – Mátyás tér	forgalomcsillapítás	2023
Karácsony Sándor utca	Teleki tér – Kálvária tér	felújítás	2023
Népszínház utca	Rákóczi út – Teleki tér	felújítás – sétáló utca	2024
Baross utca	József krt. – Orczy tér	felújítás, forgalomcsillapítás	2024

Parkolási program

A közterület használat a kerület túlnyomó részén előnyben részesíti a gépjármű tulajdonosok által keltett igényeket, így óriási teret biztosít a gépjármű tárolás közterületi megoldására. A gyalogos – kerékpáros utcahasználók területe lecsökkent, így a minőségi szabadter kialakítás lehetősége sem biztosított. A parkolási rendszer felülvizsgálatával és az utcai gépjármű tárolás számára alternatívákat biztosítva alakítható ki az élhető, inspiráló lakókörnyezet.

Utcai lakossági autótárolás csökkentése

A lakossági parkolás gyakran autótárolási (hétvégére korlátozott autóhasználat) funkcióval bír, mivel a munkanapokon a közösségi közlekedés rendszere kielégítő a napi közlekedés (munkába járás, kis bevásárlás, iskolába járás) elvégzésére. A lakosság (nem csak kerületi) általánosan javuló anyagi helyzete egyre több személygépjármű megjelenését eredményezi különösen, amíg a gépjármű státuszszimbólumok közé tartozik. Ez esetben a lakóhelytől távolabbi gépjármű elhelyezést kell szorgalmazni, és elérni.

Parkolási alternatívaként szolgáló parkolóház kialakítása

- Szigony utcai felszíni parkoló átalakítása félig süllyesztett mélyparkolóvá zöldtető kialakításával.
- Meglévő fedett parkolók felújítása, Víg utca 22., Déri Miksa utca 6.
- Új parkolóház építése.

Lakossági parkolási kedvezmények felülvizsgálata

A közterületen parkoló autók száma jelentős, amely a fejlesztések korlátait jelenti. Az egyre növekvő számú autók elhelyezése rövid-távon megoldandó feladat. Hosszú távon (15-20 év), a nemzetközi és hazai előrejelzések szerint, ez a tendencia változni fog és a magas színvonalú közösségi közlekedés és a közösségi autómegosztó rendszerek fognak nagyobb teret kapni. A városi térfejlesztés az utcai parkolóhelyek számának csökkentésével és közösségi élet megélésére alkalmas helyek kialakításával lehetséges. A lakossági parkolás korlátozásával a közterületi parkoló területek csökkennek és a megmaradó állományon nagyobb mozgás valósulhat meg. Kedvezményrendszer felülvizsgálatával, zónás lakossági kedvezményes parkolási rendszer kialakításával, dolgozói parkoló bérlettel is jelentős változás érhető el. A meglévő, szabad kapacitások (intézmények, hotelek, bevásárló központok) bérbe vétele önkormányzat által, majd kedvezményes lakossági továbbértékesítéssel jelentős számban szabadulhat fel közterület.

Építési jogszabályok módosítása

A megnövekedett gépjárműszám az új építésű társasházakba betelepülő lakossághoz is köthető. Az engedékeny fővárosi és kerületi építési jogszabályok lehetőséget biztosítottak arra, hogy a megépülő lakásszámnál lényegesen kevesebb gépjármű tárolót legyen kötelező elhelyezni telken belül a beruházás keretében. Ezek szigorításával a további közterületi gépjármű szám növekedés visszaszorítható.

Zöld Józsefváros program

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat 2019-ben európai uniós támogatást nyert a kerületi Klímastratégia kidolgozására és szemléletformáló tevékenységek megvalósítására („Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011). A stratégia várhatóan 2020 végére készül el. Józsefváros Klímastratégiájának legfőbb célja, hogy a kerület a stratégiában rögzített hosszútávú, 15-20 évre szóló célok mentén meghatározza az előtte álló, a klímaváltozás által okozott kihívások leküzdését szolgáló intézkedéseket.

Az éghajlatváltozás hatékony kezeléséhez nem elég a már bekövetkezett károk kezelése, hanem tervezetten kell fellépni a kibocsátások csökkentése érdekében, továbbá előrelátóan felkészülni a várhatóhatásokra. Ezt a tudatos felkészülést, a tevékenységek tervezett végrehajtását és az eredmények nyomon követését szolgálja a kerületi szintű éghajlatpolitikai tervezés. A tervezési folyamateredményeként elkészülő kerületi klímastratégia magában foglalja az alkalmazkodási és kibocsátás-csökkentési törekvéseket és beavatkozásokat, az ezek megvalósításához szükséges eszközöket, forrásokat és intézményi struktúrát, valamint a stratégia megvalósításának nyomon követését is. Fontos látnunk azonban, hogy az éghajlatváltozás nem csak kihívásokat, hanem lehetőségeket is rejt magában. Az éghajlatváltozás szempontjainak integrálása a kerületi fejlesztésekbe lehetővé teszi, hogy a kerületeink vonzóbb életkörülményeket és jobb életminőséget biztosítsanak.

A Képviselő-testület a 9/2020. (1.30.) számú határozatában döntött a Klíma Intézkedési terv megvalósításáról, valamint többek között arról, hogy csatlakozik a Covenant of Mayors együttműködéshez. A Polgármesterek Szövetsége/„Polgármesterek Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetsége” a világ legnagyobb helyi klíma- és energiaügyi akcióra irányuló városi mozgalma. Az önkormányzat a csatlakozással vállalja egy ún. SECAP (Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv) elkészítését 2 éven belül; a SECAP (Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervét) számos uniós pályázaton való indulás előfeltétele. A fenti szervezeten túl csatlakozik a 130 millió európai polgár otthonául szolgáló mintegy 200 várost tömörítő Eurocitieshez és a Magyar Klímabarát Települések Szövetségéhez.

A klímavédelmi intézkedési terv három féle intézkedést tartalmaz: (1) rövidtávú intézkedéseket, (2) egyéb, konkrét határidős intézkedéseket, valamint (3) hosszabb távú elveket, intézkedéseket. A rövidtávú intézkedésekként főleg gyorsan végrehajtható, alacsony költségvetési igényű feladatok lettek meghatározva. Az intézkedések egy része az önkormányzat és intézményeire vonatkoznak (pl. létesítmény- és gépjármű-üzemeltetés) de köztéri, társasházi, illetve általános lakossági projektek (pl. szemléletformálás) is szerepelnek közöttük. Az intézkedési terv tartalmaz egyéb konkrét határidős intézkedéseket is, pl. közterekre, épületekre, közlekedésre, hulladékcsökkentésre vonatkozóan. Az intézkedési terv utolsó része a készülő Józsefvárosi Klímastratégiába beépítendő további stratégiai

javaslatokat és kommunikációs feladatokat tartalmazza. A klímavédelmi stratégia elfogadását követően a klímavédelmi intézkedési terv felülvizsgálatra kerül.

Kerületi zöldfelületek növelése

- Déri Miksa utca újratervezése, közösségi bevonás
- Mátyás téri őrbódé tetejének extenzív zöldítése
- Extenzív zöldfelület-fenntartás
- Fapótlás, hiányok pótlása, új fasorok, planténerek, öntöző rendszerek
- Vizes játszótér, meglévő játszótérek vizes elemekkel történő kiegészítésének vizsgálata
- Közösségi kertek kialakítása
- Zöldtetős utasvárók
- Komposztudvarok

Kerékpározás arányának növelése

- Közintézmények, középületek előtt kerékpár tárolók létesítése
- BUBI rendszer bővítése (a Fővárossal együttműködve)
- Kerékpárosbarát munkahely létrehozása

Társasházak zöld megújulása

- Árnyékolás társasházak körfolyosóin, pályázati rendszer kidolgozása
- Független térelhatároló felületek zöldítése saját tulajdonú bérlőknél saját beruházásban, társasházak számára pályázati lehetőségek kidolgozása
- Ugyanez zöldudvarok kialakítására
- Gang és erkélykertek létrehozása, társasházi pályázati rendszer kidolgozása

Civil bevonás, szemléletformálás

- Civil programok támogatása, fogadj örökbe egy fát
- Zöldfelületek, kutyafuttatók közösségi gondozása
- Lakossági és civilkezdemenyezések támogatása
- Faültetési lehetőségek adatbázisba rendezése

Biztonság- és komfortérzet javításnak programja

A VIII. kerület közbiztonságával kapcsolatban számos negatív képzettársítás él a köztudatban, melyek egy része bír csupán megalapozottsággal. Azonban fontos megemlíteni, hogy az 1990-es években tapasztalt, rendkívül kedvezőtlen bűnügyi helyzethez képest Józsefváros igen sokat fejlődött – többek közt a szinte teljes lefedettségű térfelügyelő kamerarendszer kiépítése révén. A leglátványosabb előrelépés a közterületi bűncselekmények csökkentése tekintetében történt. Azonban továbbra is jelen van a kerületben a prostitúció, jelentősek a droghasználattal kapcsolatos problémák és a vagyon elleni bűncselekmények is. Annak érdekében, hogy tovább javuljon a kerület megítélése kiemelten fontos az elért eredmények fenntartása, illetve, hogy az önkormányzatnak a következő időszakban sikerüljön növelni a szubjektív biztonságérzetet is, melyben bizonyos környékek rossz híre, az észlelési torzítás és egyéb okok több esetben a körülmények által indokoltnál alacsonyabb szintet eredményeznek.

Biztonságos közterek

A biztonságérzet növelésének a bizalomerősítő beavatkozások, a rendőrségi-lakossági kapcsolatok erősítése, a hangsúlyos prevenció lehet az elsődleges eszköze, melyhez lényeges a kerületi rendőrkapitányság és az önkormányzat további együttműködése. A Magdolna negyed és az Orczy negyed szociális városrehabilitációs programban sikeresen megvalósított közbiztonsági és bűnmegelőzési programok folytatása, illetve kibővítése a kerület más negyedeire hozzájárulnak a kerület közbiztonságának javulásához, a biztonságérzet sikeres növeléséhez, objektív és szubjektív értelmezésben egyaránt.

A soft beavatkozásokon kívül jelentős szerepet játszik a biztonságosan, átláthatóan kialakított közterek, épületek, kapualjak kialakítása is.

- közösségi rendészet létrehozása
- térgondnoki rendszer kiépítése
- köztisztaság javítása
- nyilvános WC-k építése és működtetése

Társasházak és bérházak biztonsági rendszerének fejlesztése – építészeti bűnmegelőzés

Míg a kerület közterületi közbiztonságát nagyban javította a közterek nagy részét lefedő kamerarendszer, addig a lakóházak belső területein ilyen változás nem következhetett be. A tapasztalt közbiztonsági problémák megoldását komplexen kezelni hivatott projekt egyszerre szolgálja a fizikai prevenciót a házak bejárati kapuinak a megerősítésével, a világos kapualjakkal, a térfigyelő rendszerbe kötött belső kamerákkal; és a szomszédsági házfelügyelő rendszerrel

A biztonság a fizikai környezetben tárgyiasul; a környezet minősége biztonságérzetet nyújt vagy tükrözi annak hiányát. Az úgynevezett környezeti (építészeti) bűnmegelőzés, mely arra tudományosan alátámasztott felismerésre épül, miszerint a közterületen történő deviáns viselkedések vagy bűncselekmények jelentős részében (például: vandalizmus, rongálás, tolvajlás, lopás, rablás, nemi erőszak, stb.) a támadó és az áldozat mellett a bűntett harmadik meghatározó eleme maga a helyszín (ún. bűncselekményi háromszög, Clarke 1980). Ha a helyszínek van gazdája, felelőse, az rendezett és jól kialakított: a potenciális áldozat szubjektív biztonságérzete nő, a potenciális elkövető eltántorítható tettétől. (Az építészeti bűnmegelőzés alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata a józsefvárosi Magdolna és Orczy negyedben, Benkő, Tóth, Dr. Windt, 2018.)

A projekt célja

- A projekt célja a kapukon belüli közbiztonság növelése komplex eszközökkel

Projekt elemei

- Bérházak kapuinak megerősítése, a lakókkal kooperációban kiépítve
- Pályázat társasházak kapuinak megerősítésének támogatására
- Belső udvari, kapualji kamerák és világítások kiépítése bérházakban
- Pályázat belső udvari, kapualji kamerák kiépítésének támogatására társasházakban
- Szomszédsági házfelügyelők alkalmazása a bűncselekmények által erősebben fertőzött bér- és társasházakban, önkormányzati foglalkoztatásként, akár lakhatási lehetőséggel együtt.

1. Ábra Tematikus programok térképen

7. Táblázat Összefoglaló táblázat a tematikus programokról

Célok/részcélok		Programok	Intézkedések, programok
Gondoskodó kerület	Folyamatos felzárkóztatás	Gyermekbarát város	Káptalanfüredi gyermektábor
		Humán szolgáltatások programja	LÉLEK Program folytatása, bővítése Szociális ellátórendszer megújítása
	Egészségmegőrzés		Befogadó óvodák a roma minőségi oktatásért
	Erős civil szerveződések	Partnerségi program	Helyi identitásépítés, közösségfejlesztés és részvételiség erősítése
Előremutató lakásgazdálkodás	jobb minőségű megfizethető lakásszektor	Az önkormányzati lakásállomány megújítása	Bérlakások korszerűsítése, felújítása
		Társasház-felújítások támogatása	Pályázati rendszer működtetése
	Szociális lakhatás	Önkormányzati lakásgazdálkodás reformja	Igazságos lakáspályázati rendszer működtetése Új lakástámogatási rendszer kidolgozása
	Fenntartható ingatlangazdálkodás		Gazdasági és szociális szempontok együttes érvényesítése a lakásgazdálkodásban Nonprofit önkormányzati lakásügynökség létrehozása
Gazdaságilag erős kerület	Gazdaságilag stabil önkormányzat	Gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztési program	Foglalkoztatást segítő programok Vállalkozásélénkítés
		Alulhasznosított területek fejlesztése	Alulhasznosított ingatlanok fejlesztése Barnamezős területek integrációjának elősegítése
	Erős munkaerőpiaci kínálat	Egyetemvárosi program	Egészségipari-Biotechnológiai Science Park létrehozása az Orczy negyed 145-ös tömbben Simmelweis XXI. projekt keretében megvalósuló fejlesztés Józsefváros, Corvin Negyed 126-os tömbjében
			Nemzeti Közzolgálati Egyetem Campus
	Diverz gazdaság	Turizmusfejlesztési program	Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése Településképi arculattervezés
Motiváló városi tér	Mindenki közösségi tere	Közterület-fejlesztési program	Zöldfelületek minőségi felújítása, fenntartása Józsefváros utcáinak humanizálása
		Biztonságos közlekedés	Gyalogos és kerékpáros közlekedést támogató fejlesztések
		Parkolási program	Utcai lakossági autótárolás csökkentése Parkolási alternatívaként szolgáló parkolóhelyek kialakítása Lakossági parkolási kedvezmények felülvizsgálata

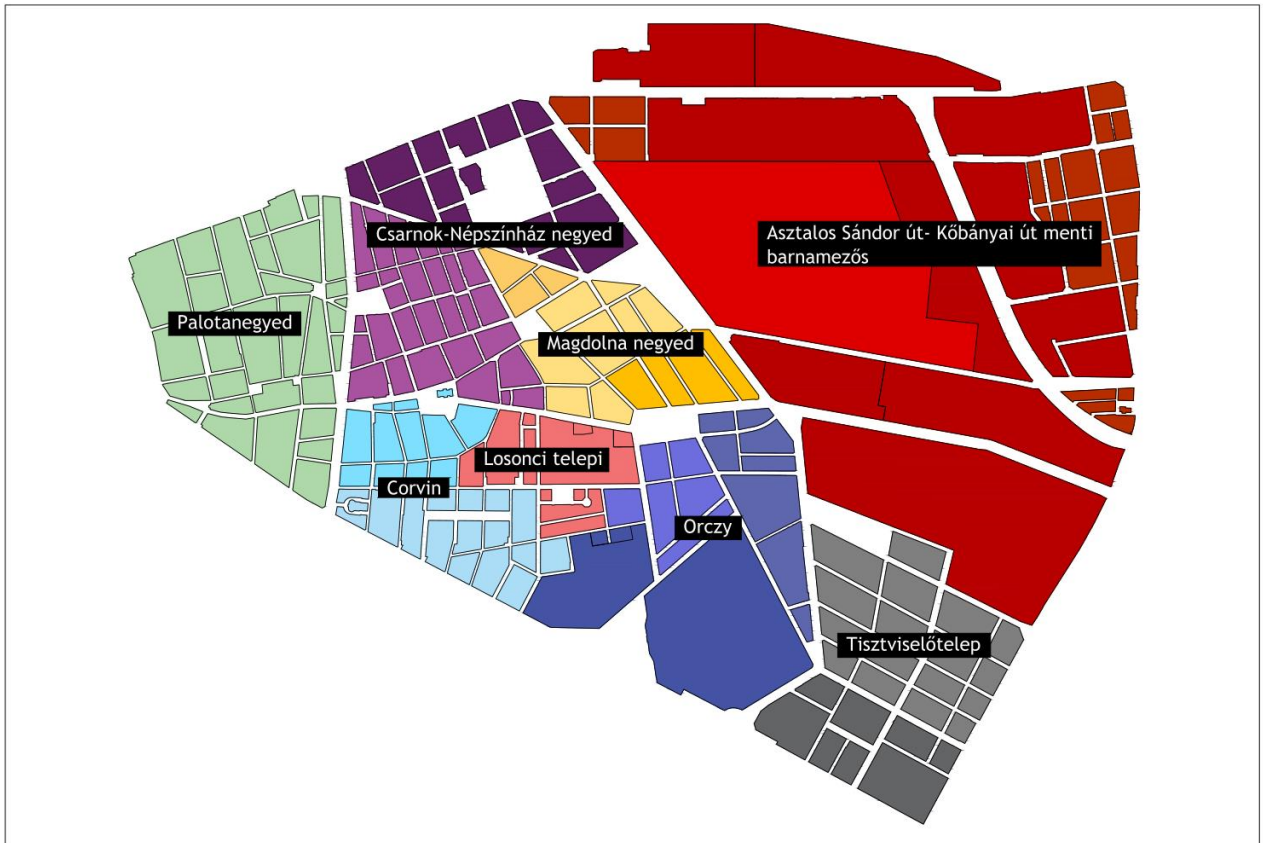
			Építési jogszabályok módosítása
Zöld és klímabarát kerület	Zöld Józsefváros program		Kerületi zöldfelületek növelése
			Kerékpározás arányának növelése
			Társasházak zöld megújulása
			Civil bevonás, szemléletformálás
Biztonságos környezet	Biztonság- és komfortérzet javításnak programja		Biztonságos közterek
			Társasházak és bérházak biztonsági rendszerének fejlesztése – építészeti bűnmegelőzés

6. Akcióterületi fejlesztések

Józsefvárosban kilenc tervezett akcióterület kijelölése történik meg a 2020-2025 közti fejlesztési elképzelések részeként, mely akcióterületek lefedik a kerület egészét. E kilenc területen kerül sor olyan területspecifikus, komplex fejlesztésekre, amelyek kiemelt fejlesztési célterületként az egész kerület jövőjét befolyásoló beavatkozások egymással összefüggő láncolatának szolgálnak helyszínül. Az egyes akcióterületek indikatív leírása a következő:

2. Ábra Akcióterületek

Palotanegyed akcióterület

Városrész bemutatása

A terület Budapest városközponti részéhez tartozik, számos országos intézmény – egyetem, kórház, múzeum – található területén. Szinte valamennyi egyetem és egyház képviseli magát egy vagy több épülettel, de megtalálhatók olyan országos jelentőségű intézmények is, mint a Nemzeti Múzeum. Építészeti értékei miatt a kerület műemlékeinek jelentős része is itt található, ahogy a kerületi védett épületek többsége is itt helyezkedik el. A területet a városközponti jellemzők mellett a lakófunkció uralja, a zárt sorú beépítésű

területekre jellemzően földszinti üzletekkel, különösen a határoló utakon a Rákóczi és Üllői úton és a József körúton. A belső utcák közül a Baross, a Krúdy Gyula és a Bródy Sándor utcákat érdemes megemlíteni, ahol a szolgáltatások - vendéglátás, kiskereskedelem - jelenléte jelentős mértékű. Az épületállomány jellemző kereskedelmi és vendéglátási sávjai, pontjai éppen a gyalogosrendszer és térszerkezet fejlesztésének köszönhetően sokat fejlődtek az elmúlt időszakban.

Átlagosan magasabb minőségű környezeti elemekkel (közterület, lakásállomány) rendelkezik, mint a többi kerületrész. A turizmusnak egyre erősebb célterületévé válik, felsőoktatási intézményei miatt jelentős diáklétszám jellemzi és itt található az ún. belső klinikai tömb is. Ezzel a kerület egyik legkedvezőbb helyzetű városnegyede.

Korábbi fejlesztések

A Budapest-Józsefvárosi Önkormányzat 1997-ben indította meg Budapest, Belső-Józsefváros (Rákóczi út – József körút – Üllői út – Kálvin tér – Múzeum körút) - városrehabilitációs megújítását, 1997-2003 között valósult meg a Lőrinc pap tér - Krúdy Gyula utca - Mikszáth tér - Szentkirályi utca - Baross utca által határolt akcióterület egyes épületeinek, illetve a Krúdy Gyula utca és a Lőrinc pap tér megújulása.

A Palotanegyed városrehabilitációjának sikeréhez a Fővárosi Önkormányzat beruházásai is jelentősen hozzájárultak 2002-2012 között. A Fővárosi Önkormányzat saját beruházásában újjátotta meg a Baross utca – Szabó Ervin tér - Reviczky utca, Ötpacsirta utca közterületi hálózatot, és ehhez kapcsolódóan készült el a Kálvin tér rekonstrukciója is.

2007-ben PPP beruházás keretében épült át a Nemzeti Múzeumot körülölelő közterületrendszer (Múzeum utca, Pollack Mihály tér, Bródy Sándor utca) és valósult meg a Pollack Mihály téri mélygarázs.

A negyed fejlődésében a fordulópont, a negyed jelenlegi arculatára és fejlődésére nézve meghatározó a 2007-ben megindított „Budapest – Józsefváros, Európa Belvárosa Kulturális-gazdaság Fejlesztési Program, Palotanegyed városrehabilitációja”. Az Európai Unió társfinanszírozásával 2012-re megvalósult program akcióterülete átfogta a negyed egész területét.

A program hangsúlyos célja vegyes forgalmú és gyalogos utcaszakaszok által egy egységes közterület-hálózat megteremtése volt, tekintettel a már meglévő értékes közterületi elemek és turisztikailag egységes attrakciók összekapcsolására, a terület ellátását biztosító közlekedési, parkolási és logisztikai hálózatokra. Az erősen közlekedési szempontok szerint kialakított közterületek átalakítása, a „hely” funkció megteremtése, illetve az utcák gyalogosbaráttá tétele – járdák kiszélesítésével, zöldfelületek kialakításával - a program kiemelt részét képezte.

A program során 1 600 m² sétáló és 10 900 m² csillapított forgalmú utca létesült a Gyulai Pál, a Kőfaragó, a Mária, és a Horánszky utcákban, illetve a Gutenberg téren. A rekonstrukció keretében fásítás is zajlott és kerékpártárolók is létesültek. A Gyulai Pál utca egy szakasza az autós forgalom elől elzárt közterületté alakult, így a Palotanegyed a meglévő Krúdy Gyula utca mellett újabb sétáló utcával gazdagodott.

A másik hangsúlyos elem a kialakuló egységes közterületi rendszer középpontjában elhelyezkedő H13 Diák- és Vállalkozásfejlesztési Központ a Horánszky utca 13. szám alatt. Az intézmény inkubációs programja keretében infrastruktúrájával, kapcsolati hálójával és mentoraival segíti a különböző egyetemi projektek, induló vállalkozások fejlődését. Találkozási pontként szolgál egyetemi közösségek számára, amit különböző programokkal, startup rendezvényekkel és vállalkozói networking eseményekkel tesz lehetővé; egyben közösségi munkatér, amely egyszerre akár 30 vállalkozó befogadására képes.

A negyed további fejlődését a 2013 évben induló, fővárosi támogatású TÉR_KÖZ projektek biztosították. A két ütemben lezajló fejlesztések során megújult a Bródy Sándor és a Rökk Szilárd utca, illetve társasházi pályázat keretében 27 épület külső és belső homlokzata és udvara került felújításra.

Tervezett fejlesztések, projektek

A Palotanegyed önkormányzati fejlesztéseinek irányát kijelölték az Európa Belvárosa Program korábbi ütemei (I-III.). Folytatódik a közterületek humanizálása gyalogos barát utcák kialakításával, zöldítéssel, a parkolóhelyek csökkentésével. Az Önkormányzat, pályázati rendszerén keresztül, támogatja a társasházi tulajdonban lévő értékes épületállomány megújítását. Fontos szempont a felújításokkal kapcsolatban a klímabarát megoldások hangsúlyosabbá tétele. Továbbra is erősíteni és fejleszteni szükséges a helyi civilszervezetekkel kialakult partnerségi viszonyt.

Közterület felújítások

8. táblázat: Tervezett felújítások 2020-27 között

Közterület neve	Szakaszhatár
Szentkirályi utca	Rákóczi út – Üllői út
Trefort utca	Puskin utca – Szentkirályi utca
Krúdy Gyula utca	Mária utca – Rökk Szilárd utca
Puskin utca	Rákóczi út – Bródy Sándor utca
Vas utca	Rákóczi út – Bródy Sándor utca
Múzeum utca	Pollack Mihály tér – Szentkirályi utca
Somogyi Béla utca	Blaha Lujza tér – Kőfaragó utca
Kiscsibész tér	
Békési utca – Kölcsey utca	Gutenberg tér – József körút

A felújítások során fő szempont a gyalogosbarát, széles járda, a kerékpáros közlekedés könnyítése, fák és zöldfelületek telepítése, akár a parkolóhelyek számának rovasára.

Parkolás felülvizsgálata

A negyedre jellemző probléma, a parkoló autók és járdán közlekedő gyalogos közötti konfliktus. A parkoló gépjárművek, hely hiányában, a szegélyen parkolnak, ezzel leszűkítve a gyalogos zónát.

Hosszútávú cél a szűk utcákban a forgalmi sáv szélességének csökkentésével a szegély melletti parkolás bevezetése vagy, kapacitás hiányában, a kétoldali parkolás helyett egyoldali parkolás kialakítása, a felszabaduló területen széles járda kiépítése és fasorok telepítése. Az érintett utcák:

8. Táblázat Parkolás felülvizsgálata a Palotanegyedben

Közterület	Szakaszhatár	Megszűnő parkolóhelyek
Bródy Sándor utca	Horánszky utca – Gutenberg tér	15
Krúdy Gyula utca	Mária utca – Röck Szilárd utca	15
Stáhly utca	Vas utca – Gyulai Pál utca	10
Múzeum utca	Ötpacsirta utca – Szentkirályi utca	14
Csepreghy utca	Mária utca – József körút	0
Puskin utca	Trefort utca – Bródy Sándor utca	18
Szentkirályi utca	Rákóczi út – Múzeum utca	57
	Baross utca – Üllői út	23
Vas utca	Rákóczi út – Bródy Sándor utca	39
Somogyi Béla utca	Stáhly utca – Gutenberg tér	0
Mária utca	Krúdy Gyula utca – Üllői út	36
Összesen		227

Ilyen mennyiségű parkolóhely megszüntetését hosszas és széleskörű társadalmi egyeztetés kell, hogy megelőzzön, bevezetése hosszútávú, ütemezett projekt. Szükséges a parkolási rendszer teljes felülvizsgálata, az itt lakók érdekeinek figyelembevételével.

Társasházak felújítása

Az Önkormányzat továbbra is támogatja a társasházak megújítását visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatással. A cél olyan társasházi pályázati rendszer létrehozása, ahol a környezettudatos elemek prioritást és kiemelt támogatást élveznek, összhangban a Klímastratégiában megfogalmazott értékekkel:

- zöldudvarok kialakítása
- gang és erkélykertek létrehozása
- albedó program (világos város) hővisszaverő színek alkalmazása épületeknél
- napkollektor támogatási program
- komposztládák beszerzése
- társasházi körfolyosók árnyékolása

Fontos, hogy az Önkormányzat segítse a lakókat műszaki ajánlások megfogalmazásával, közös képviselők részére műszaki – szakmai fórumok megrendezésével, épületenergetikai tanácsadó iroda létrehozásával.

Civil együttműködés, identitás erősítés

2010 óta, a Palotanegyed arculatát meghatározó forgalmi rend szabályozás - Krúdy Gyula utca egy szakaszának lezárása a gépjárműforgalom elől – bevezetésekor kezdődött az önkormányzat együttműködése a helyi lokálpatriótákból szerveződött Civilek a Palotanegyedért Egyesülettel (CAPE).

Az együttműködés az Európa Belvárosa Programok során tovább erősödött, több kulturális rendezvényt, identitás erősítő programot szervezett és bonyolított le az egyesület, és három, a Palotanegyed és az abban fellelhető értékes épületállomány történetét feldolgozó kiadvány került kiadásra, szintén a CAPE gondozásában. A negyed fejlesztése érdekében fontos a civilekkel történő együttműködés továbbvitele, a civilek önkormányzati támogatása, ami minta lehet a többi negyed lakossági részvételének erősítésére is.

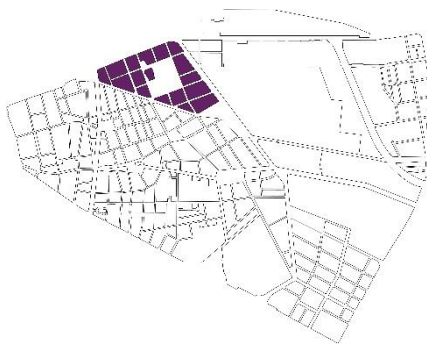
Egyéb fejlesztések a Palotanegyedben

A negyed szempontjából további meghatározó fejlesztések várhatók a közeljövőben, nem önkormányzati beruházásban.

- Blaha Lujza tér felújítása a Főváros beruházásában,
- Corvin Áruház épületének megújítása,
- a Pázmány Péter Egyetem beköltözése a Pollack Mihály tér és a Szentkirályi utca közötti, korábban a Magyar Rádió által használt épületegyüttesbe.

Népszínház negyed akcióterület

Városrész bemutatása

A József körút külső oldalán elhelyezkedő negyed közvetlenül határos a VII. kerülettel, attól a Rákóczi út határolja el, keletről a Fiumei út a határ, délről a Népszínház utca. A József körútnak csak egy tömbnyi kis szakasza tartozik ide. A területet a nagyvárosias zárt sorú, elsősorban lakóházakkal való beépítettség jellemzi. A kerület egyik legsűrűbb területi egysége annak ellenére, hogy ide tartozik a II. János Pál pápa tér jelentős zöldterülettel. Mindemellett jelentős intézmények is találhatók a városrészben. Az épületek földszintje a Rákóczi úton és a

Népszínház utca mentén is hagyományosan kereskedelmi rendeltetésű, mindkettő meghatározó városszerkezeti jelentőséggel bír.

Az épületek többsége még itt is hordja magán az eklektikus értékeket, több műemlék és néhány fővárosi szinten védett épület is található.

A Fiumei út felőli részén jelentős intézményi sűrűsödés figyelhető meg, hiszen itt áll az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság Központja, a Péterfy Sándor Utcai Kórház, Rendelőintézet és Baleseti Központ részeként működő baleseti intézet, illetve a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság és a Fővárosi Gázművek központja is. A Népszínház negyed közösségi közlekedése jó, két metróvonal is érinti a városrészt. A körúti, a Népszínház utcai és a Fiumei úti villamosvonalak is a negyed feltárásában meghatározó közlekedési elemek.

A negyedre jellemző a szegregációval veszélyeztetett társadalmi rétegek jelenléte, első sorban a Népszínház utca környékén. Az utcában máig hangsúlyosan jelen vannak azok a hagyományos kisipari szolgáltatók, melyek korábban a tágabb környezetet is jelentős mértékben meghatározták. Az utcának és környezetének rossz a megítélése, amely a leromlott városkép, az alacsony szintű szolgáltatási színvonal, a szociális és közbiztonsági problémák miatt van.

A Népszínház negyedre is elmondható, hogy a rendszerváltozás óta területén nem ment végbe komplex városfejlesztési vagy városrehabilitációs program, azonban az egyes kerületi vagy fővárosi

beruházások, illetve a jelentős mértékű magáneros befektetések városfejlesztési hatásai egyértelműek, és szemmel láthatók.

Korábbi fejlesztések

A Népszínház negyedben a legnagyobb volumenű fejlesztés a 4-es metró beruházásához kapcsolódóan a II. János Pál pápa tér megújítása volt. Megemlíthető azonban, hogy a tér körüli egyes járdák és útfelületek már korábban, 2009-ben felújításon mentek keresztül. A metróberuházáshoz kapcsolódva közvetlenül a tér Erkel Színházról délre eső negyede újult meg 2013-ban. Azonkívül, hogy az új metrómegálló sokat javított a negyed közösségi közlekedésén, a térrendezésnek köszönhetően pihenési lehetőséget is kínál, hiszen kutyafutató épült, és több mint száz fa is elültetésre került.

A fővárosi TÉR_KÖZ pályázat keretében közel 60 millió forint támogatást kapott az Önkormányzat a „JÁTSZÓTÁRSÁK – II. János Pál pápa téri játszótér funkcióbővítő megújítása” című projekt megvalósítására. A program két fő elemből állt, a II. János Pál pápa téri játszótér megújítását célzó beruházási programból és a negyedben működő egyesület által megtartott közösségi rendezvények lebonyolításából. 2019-ben a tér kutyafutatóit megújította a Főkert Zrt., és a „Sportfőváros 2019” Program keretében új futókört is kapott a tér.

A terület határára esik a Teleki tér, amely a Magdolna Negyed Program részeként 2014-re teljesen megújult, északi oldalán park létesült közösségi tervezéssel, déli oldalán pedig a piac újult meg, egy szupermarkettel kiegészülve.

2014-ben az alábbi utcaszakaszok újultak meg a II. János Pál pápa tér körül: a Kun utca és Népszínház utca közötti szakasz; a Népszínház utca és Bezerédj utca közötti szakasz; a Luther utca és Berzsenyi utca közötti szakasz; a Légszesz utca és Dologház utca közötti szakasz. Megújult továbbá önkormányzati forrásból az Alföldi utca és a Vay Ádám utca, valamint 2019-ben a Bezerédj utca.

Tervezett fejlesztések, projektek

Népszínház utca felújítása

A kerület egyik fontos középtávú célja a Népszínház utca környékének komplex megújítása, amely egyfelől a kerület egyik, eddig érdemi beavatkozásokkal nem érintett, egységesen nem kezelt, azonban szociális problémáktól távolról sem mentes része, másfelől sajátos hagyományai, egyedi hangulata nyomán a kerület turisztikai célterületeinek alkalmas bővítési helyszíne lehet.

A Népszínház utca a kerület egy igen karakteres, kereskedelmi egységekkel sűrűn ellátott, jó városszerkezeti pozícióban lévő utcája. Az utcára mindig is jellemző volt a színes, balkáni forgatag, a Józsefvárosra jellemző sokszínűség. Korábban a kisiparosok és kiskereskedők fontos központja volt mely megkopva, átalakulva nyomaiban még mindig jelen van. A több, mint 140 üzlet 70%-a működik: 22%-a étterem-szórakozóhely, 30%-a kiskereskedés és 40%-a lakossági szolgáltatás. A terület multikulturális jellegét mutatja, hogy nagy számban található keleti/afrikai éttermek, borbélyok, és call-centerek.

A projekt vezérgondolata a kereskedő iparos hagyomány megőrzése mellett, a meglévő multikulturális kereskedelmi-szolgáltató profil figyelembevételével a Népszínház utcára jellemző, egyedi hangulat megőrzése úgy, hogy ösztönzi a helyi és a fővárosi igényeket kielégítő, vendéglátási és kiskereskedelmi szolgáltatások megújulását, minőségének a javítását.

A Népszínház utca a negyedek határán fekszik, komplex fejlesztésével korábbi projektek nem foglalkoztak. Az utca két oldalán fekvő, jó minőségű lakásokat és nívós építészeti értékeket őrző házak,

az utca léptéke, térbeli helyzete adottak ahhoz, hogy a Népszínház utca komplex megújítással Józsefváros és Budapest egyik legizgalmasabb és turisztikailag is látványos, de élhető főutcája legyen.

Az utca többarcúsága és mérete folytán a szakaszolt, ütemezett fejlesztés indokolt. Első és legfontosabb lépés a Népszínház utca Blaha Lujza téri torkolatának a rendezése. Ehhez szükséges a 99-es busz végállomásának áthelyezése, és a villamosmegálló környezetének a rendezése, köztéri WC-k kialakítása. Az utcában a korlátozott gépjármű forgalom és a parkolás megmarad. Az utca karakterének meghatározó eleme a villamos. Kerékpáros forgalom számára megfelelően kell elvégezni az átalakítást, mert a hálózati szerepe kiemelt az útvonalnak. Az útpálya melletti sávokba ligetek és utcabútorok kerülnek. A köztérfelújítás mellett gazdaságélénkítő folyamatok beindítása is fontos szerepet játszik.

Amennyiben a projektet a Fővárosi Közgyűlés is támogatja, a Józsefvárosi Önkormányzat a Fővárosi Önkormányzattal és a BKK-val együttműködésben, fővárosi támogatás felhasználásával tervezi azt megvalósítani. A tervezési folyamatot az önkormányzat a közösségi tervezés eszközével, az utcát határoló negyedek lakóinak és üzletlajdonosainak a bevonásával folytatja le.

Projekt tartalma:

- új közlekedési terv elkészítése a 99 busz végállomásának áthelyezésével
- közterületi rekonstrukció és közösségi terek kialakítása
- gyalogosbarát közterület kialakítása (pl. utcabútorok, fasorok épület telepítés, utcaarculat kialakítása)
- hagyományos iparos és kereskedelmi szolgáltató szektor megőrzése
- „nemzetek konyhája” – nemzetközi konyhák megtelepedésének ösztönzése
- vállalkozásfejlesztés, vállalkozás ösztönző-, támogató programok indítása
- speciális helyzetűek foglalkoztatásának bevonása
- bűnmegelőzés és a közbiztonság erősítés (társadalmi, rendészeti, építészeti eszközökkel)
- társadalmi részvétel erősítése
- lakosság, vállalkozók és civil szervezetek bevonása a tervezésbe és az utcamenedzsmentbe

A II. János Pál pápa tér és környezetének komplex fejlesztése

A II. János Pál pápa tér Józsefváros legnagyobb közterülete. Az M4-es metró megállójának kiépülésével a tér egy részének felszíni rendezése is megtörtént, azonban a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló terület (a korábbi TÉR-KÖZ program fejlesztései ellenére) ismételt és komplex beavatkozást igényel, amennyiben a Fővárosi Közgyűlés pozitív döntésével támogatja a projektet.

Projekt tartalma:

- a kerületi és fővárosi tulajdonosi, kezelői és üzemeltetői feladatok tisztázása
- zöldfelületek kertépítészeti rendezése
- többfunkciós térhasználat komfortos lehetőségeinek megteremtése: (sportolók, pihenők, kutyasétáltatók, játszóteret használók igényeit figyelembe véve) csőszház és a nyilvános illemhely működtetésének folytatása
- park közbiztonságának és folyamatos kertészeti karbantartásának biztosítása parkőrök és civil szervezetek bevonásával
- közösségi szociális munka megerősítése helyszíni koordinátori iroda létrehozásával

A tér területén túlmenően hasonló jelentőséggel bír a teret övező utcaszakaszok rendezése: az Erkel Színház környezetének rendezése, parkolási rend felülvizsgálata, mélygarázs lehetséges kialakításának megvizsgálásával.

203-as tömb, Luther Ház tömbjének kulturális alapú, közösségi és turisztikai célú megújítása

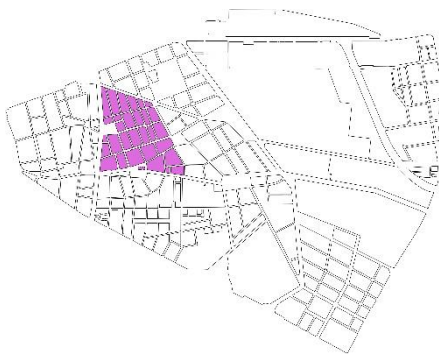
A tömbben található a Rákóczi út 57. szám alatt a 150 évvel ezelőtt épített neoromán stílusú Szlovák Evangélikus Templom, amely jelenleg a tömb egy részével együtt a Budapesti Ingatlan Hasznosítási és Fejlesztési Nyrt. (BIF Nyrt.) tulajdonában áll. Valaha az egész épületsor, a négy bérház és a templom is a szlovák evangélikus közösséghez tartozott. Józsefváros a budapesti szlovákság központja volt a 18-19. században, és a 20. század elején még több ezer szlovákjű élt a kerületben. A templomot később földémszerkezettel három szintre tagolták, jelenlegi tulajdonosa, a BIF Nyrt. irodaházként adja ki az ingatlant

A tömb és a templom nem tölti be megfelelő funkcióját. A templom épülete és a tömb is műszakilag fejlesztésre szorul. A templom jelenlegi információk szerint alulhasznosított, jelentős részben kihasználatlan. Korábbi elképzeléseknek megfelelően közösségi térként lehetne használni, de színházi funkciónak is megfelelő elhelyezést jelentene.

A Magyar Kormány 1542/2020. (VIII.17.) számú határozatában úgy döntött, hogy mintegy 765,5 millió forinttal támogatja az Országos Szlovák Önkormányzatot (OSZÖ) a jelenleg magántulajdonban lévő templom és a hozzá tartozó földterület megvásárlásában, egyben a kormány megkezdte az egyeztetést az OSZÖ-vel a felújítás ütemezéséről és költségéről.

Csarnok negyed akcióterület

Városrész bemutatása

A Csarnok negyed Középső-Józsefváros körút menti, középső területén helyezkedik el, nevét a Rákóczi téri vásárcsarnokról kapta. Határai a József körút – Népszínház utca – Nagy Fuvaros utca és délről a Baross utca. Első sorban a lakófunkció dominál a negyedben. Karakterében a zárt sorú zártudvaros beépítés a jellemző a területen. Épületállományában kevesebb a védelemre érdemes épület, azok is elsősorban a Horváth Mihály tér térségére összpontosulnak. A sűrűsége kicsit enyhébb a belső városrészeknél, aminek oka a több foghíj, és az alacsonyabb szintszámú épületek jelenléte. Beépítettsége sokat változott az elmúlt 10-15 évben, a nagyszámú önkormányzati és magántulajdonban lévő foghíjtelkek közül sok beépült mára.

Épületállománya rendkívül változatosnak mondható, az elmúlt évek társasházi beruházásai, önkormányzati bérházak, egyszintes épületek és raktárak egyaránt megtalálhatóak a negyedben. A Magdolna és Orczy negyed után itt található a legtöbb önkormányzati bérház a kerületben. Ugyanakkor kevesebb intézmény jellemzi, elsősorban a kerület alap- és középfokú ellátásának építményei jelennek csak meg, mint pl. a rendőrkapitányság vagy a szakorvosi rendelőintézet, de itt található az Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kara, valamint – részben – Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kara is. A József körút mentén meghatározó még mindig a földszinti kereskedelem, de színvonala elmarad a belső kerületekhez képest. Jelenleg egyetlen közterületi zöldterülete a Rákóczi tér. A negyedet határoló Népszínház utcára és Nagy Fuvaros utcára jellemző inkább a hagyományos kisiparos-kiskereskedelmi funkciók megléte.

Bár a Csarnok negyed társadalmi összetétele összességében nem rosszabb a környező területekénél, közelebből megvizsgálva azonban jelentős társadalmi különbségek figyelhetők meg. A negyed egyedi sajátossága a jelentős nyugat-keleti irányú területi egyenlőtlenség, amely a Palotanegyedhez szervesen kapcsolódó Rákóczi tér és közvetlen környezetétől a Mátyás tér közeli tömbök irányába bontakozik ki. Utóbbiak szerves folytatásai a Magdolna negyed krízis-, és veszélyeztetett tömbjeinek. A 2011-es népszámlálás adatai alapján a negyed két tömbje is szegregátumnak minősül. Részen az előzőek miatt a városrész egyik legjellemzőbb sajátossága a diverzitás; változatos a beépítés, sokszínű az épületállomány, sokfélék a funkciók, nagyon széles a spektruma a helyben elérhető szolgáltatásoknak, nagyon különbözőek a vállalkozói szféra tagjai, és nagyon markáns a kulturális és szociális sokszínűség. Az utóbbi időben, főleg a Vásárcsarnok környékén megindultak dzsentrifikációra jellemző folyamatok is.

A negyedben a legnagyobb volumenű fejlesztés a 4-es metró kiépítéséhez kapcsolódott, amely nem csupán annak közvetett hatásai révén (társadalmi átrétegződés, könnyebb fizikai megközelíthetőség, stb.) jelentkezett - és jelentkezik máig - városfejlesztési szempontból katalizáló erővel, hanem a Rákóczi téri állomás környezetében megújuló közterület révén is. Maga nemében egyedi beavatkozásnak tekinthető a Csarnok negyed tekintetében a Tavaszmező utca 2011-es fejlesztése, amely számottevő városképi fejlődést jelent a felújított utca forgalomcsillapítása és részben gyalogos övezetté alakítása révén.

Csarnok negyedre mindaddig elkerülték az átfogó városrehabilitációs programok. A belvárosi helyzete és az egyetemek elérhetősége okán azonban a városfejlesztés kiemelt célterülete lehet. A Magdolna negyed már sikerrel lezajlott városrehabilitációs programjaink a nyomán a városrész komplex megújítása javasolt. A megújulást segítik a területen áthaladó utak kisebb-nagyobb átalakításai, zöld szigetek, kertek létrehozása. Az épületállomány az egyre növekvő magánberuházások fejlesztéseinek túlmenően sokszor az eredeti építéskori állapotokat tükrözi. A területen jelentős önkormányzati tulajdonú ingatlanállomány található, javarészt szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett tömbökben. A bérlakásállomány megújítása, valamint a társasházak felújításának támogatása mellett a kapcsolódó közterületek megújítása is időszerű.

Korábbi fejlesztések

Az intézményfejlesztések közül kiemelkedő az Auróra utcai rendelő komplexmegújítása. Az Auróra utcai rendelő komplex megújítását magában foglaló egészségügyi fejlesztés uniós, állami és kerületi forrásból tudott létrejönni, közel 1,5 milliárd forintból. A beruházás során a 8 emeletes rendelő minden szintjének teljes körű megújításán, akadálymentesítésén és energetikai modernizációján kívül számos egyéb fejlesztés is megtörtént. A szakrendelő 2016. január 1-jétől a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ nevet viseli. A komplex fejlesztésnek köszönhetően az intézmény hatékonyabban segíti a társadalom egészségügyi helyzetének javítását, és jelentősen hozzájárul a józsefvárosiak egészségbiztonságához.

Szintén a közintézményi fejlesztések sorában említhető, illetve emelhető ki a Bérkocsis utca– Tolnai utca sarkán 2012-ben megépített, új kerületi bölcsőde, amely jelentősen javította a bölcsődei ellátás kapacitását és minőségét is, elsősorban a Csarnok negyedben.

2019-ben önkormányzati beruházás keretében megújult a Tolnai Lajos utca, valamint további forgalomcsillapító intézkedések valósultak meg a Bérkocsis utca kereszteződéseiben.

Tervezett fejlesztések, projektek

Közterület felújítások

9. Táblázat A közterületfelújítási terv a Csarnok negyedben

Közterület neve	Szakaszhatár	Műszaki tartalom
Déri Miksa utca	Nagyfuvaros utca – Rákóczi tér	felújítás – sétáló utca
Horváth Mihály tér	Baross utcától északra	felújítás
József utca	József körút – Nagy Fuvaros utca	felújítás
Nagyfuvaros utca	Népszínház utca – Mátyás tér	forgalomcsillapítás

A felújítások során fő szempont a gyalogosbarát, széles járda, a kerékpáros közlekedés könnyítése, fák és zöldfelületek telepítése, akár a parkolóhelyek számának rovasára.

DériM projekt – Déri Miksa utca megújítása

Az Önkormányzat 2018-ban támogatást nyert a fővárosi TÉR_KÖZ pályázaton a „Csarnok negyed főutcája – DériM Projekt” megvalósítására, amely elsődleges célja a Déri Miksa utca megújítása. A projekt eredményeképp 2021-ben sétánnyá alakul az utca Nagy Fuvaros-Fecske utca közötti szakasza, melyet a lakókkal és a környéket használókkal együtt, közösség bevonásával tervezett meg az Önkormányzat. A projektet különféle közösségformáló programok is kísérik együttműködésben a negyedben található civil szervezetekkel.

Parkolás felülvizsgálata

A negyedre jellemző probléma, a parkoló autók és járdán közlekedő gyalogos közötti konfliktus. A parkoló gépjárművek, hely hiányában, a szegélyen parkolnak, ezzel leszűkítve a gyalogos zónát. Hosszútávú cél a szűk utcákban a forgalmi sáv szélességének csökkentésével a szegély melletti parkolás bevezetése vagy, kapacitás hiányában, a kétoldali parkolás helyett egyoldali parkolás kialakítása, a felszabaduló területen széles járda kiépítése és fasorok telepítése. Ilyen mennyiségű parkolóhely megszüntetését hosszas és széleskörű társadalmi egyeztetés kell, hogy megelőzzön, bevezetése hosszútávú, ütemezett projekt. Szükséges a parkolási rendszer teljes felülvizsgálata, az itt lakók érdekeinek figyelembevételével.

246-os tömb komplex fejlesztése (Nagy Fuvaros u. – József u. – Lovassy László u. – Tavaszmező u.)

A tömb integrált rehabilitációját indokolja a tömbben található önkormányzati lakástulajdon (60,3%), és az alulhasznosított ingatlanok magas aránya. A tömb krízisterületként került meghatározásra, valamint a feltáró vizsgálatok kimutatták, hogy a tömbben található lakások 20%-a szubsztandard. Az Óbudai Egyetem és a Színház- és Filmművészeti Egyetem jelezte érdeklődését alulhasznosított József utcai önkormányzati ingatlanok iránt egyetemi fejlesztések céljára. A komplex rehabilitációs során az épületek felújítása és a lakások korszerűsítése a Magdolna negyedben már sikeresen alkalmazott eszközökkel valósíthatók meg. Az ingatlanfejlesztésből származó bevételek az önkormányzati bérházak felújítását tudják finanszírozni.

Társasházak felújítása

Hasonlóan a korábbi időszakokhoz, az Önkormányzat továbbra is támogatja a társasházak megújítását. A cél olyan pályázati rendszer létrehozása, ahol a társasházak támogatást a leromlott épületszerkezeti elemek (tetők, függőfolyosók, lépcsőházak) felújítására, illetve energetikai korszerűsítésekre

igényelhetnek. Prioritást és kiemelt támogatást élveznek a környezettudatos elemek, összhangban a Klímastratégiában megfogalmazott értékekkel.

Fontos, hogy az Önkormányzat segítse a lakókat műszaki ajánlások megfogalmazásával, közös képviselők részére műszaki – szakmai fórumok megrendezésével, épületenergetikai tanácsadó iroda létrehozásával.

A Rákóczi téri vásárcsarnok újrapozicionálása

A Rákóczi téri Vásárcsarnok központi elhelyezkedése ellenére jelenlegi kapacitásán alul működik, az üzletek forgalma egyre csökken. A vásárcsarnokot jelenleg a Fővárosi Önkormányzat üzemelteti. Jövője meghatározó az egész negyed fejlődése szempontjából, ezért fontos, a Fővárosi Csarnok és Piac Igazgatósággal együttműködve megtalálni azt a funkciót és hasznosítási formát, mely újrapozicionálja a csarnokot, megtölti étellel, és biztosítja a gazdaságos működtetést.

Horváth Mihály tér északi és déli oldalának összekötése - Józsefváros új főterének komplex kialakítása

A Horváth Mihály tér Északi oldalán 2020-ban két jelentős épület felújítása is befejeződött: A József Telefonközpont 5 csillagos szállodává alakult át, nyitása várhatóan 2021 tavaszán várható, és elkészült a Szent József Plébániatemplom restaurálása is. A két jellegzetes, és emblematikus épülethez egy reprezentatív, kevesebb parkolóval és több zöldfelülettel rendelkező tér kialakítását tervezi az Önkormányzat.

A Horváth Mihály tér déli oldalának egyik részében egy ligetes játszótér, a másik burkolt részén telente korcsolyapálya működik, az év többi időszakában üresen, kihasználatlanul áll. A cél, hogy a két tér új funkcióval és új köztéri elemekkel ellátva Józsefváros étellel teli főterévé váljon. Ehhez szükséges a Baross utca és környezete közlekedési rendszerének az újragondolása együttműködésben a Fővárosi Önkormányzattal.

Magdolna negyed akcióterület

Városrész bemutatása

A Magdolna Negyed Programok első két üteme hazánkban egyedi és kiemelkedő kísérlet volt arra nézve, hogy a rövid távú, partikuláris érdekek vezérelte folyamatokkal szemben hosszútávon érvényesülő, egy teljes kerületrész leszakadó lakosságát érintő, „helyzetbe hozó” mozgásokat generáljon. Az első ütem (MNPI) 2005-2008 között került megvalósításra, a kerület és a fővárosi önkormányzat támogatásával. A második ütem (MNPII) 2008-2011 között, a harmadik ütem (MNPIII) 2013-2015 között került megvalósításra az Európai Unió támogatásával. 2018-ban megkezdődött a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) keretében a Magdolna – Orczy Program megvalósítása, mely a Magdolna negyed Kálvária térrel szomszédos három központi tömbjére is kiterjed.

A 2011-es népszámlálás óta eltelt idő várhatóan nem jelent fundamentális változásokat az akkor rögzített társadalmi- illetve lakásállomány helyzetéhez képest. A negyedben továbbra is nagy az alacsony komfortfokozatú lakások és az egyszobás lakások aránya, mely a tapasztalható jelentős javulást követően is meghaladja az 50%-ot. 2011-ben a józsefvárosi negyedek közül itt volt a

legmagasabb a munkanélküliség, illetve a negyedszintű szegregációs mutató is, mely akkor meghaladta a 15%-os veszélyeztetettségi határértéket. A kedvezőtlen társadalmi helyzethez vegyes beépítés társul: a főbb útvonalak mentén szinte egyeduralkodó magasabb bérházak mellett a mellékutcákon számos kisebb, akár 150 évesnél is idősebb lakóház, valamint műhelyek és nagyszámú foghíjtelek van jelen. Területén alapvetően a lakófunkció dominál, intézményei az alapfokú ellátást biztosítják elsősorban, de itt működik a Wesley János Lelkészképző Főiskola is és nagyszámú szociális ellátóintézmény.

A 2005 óta folyó integrált, lakóbevonásos szociális városrehabilitációs programok javítottak a negyed helyzetén. A Magdolna Negyed Program 2005 és 2015 között megvalósult 28 önkormányzati épület és 13 társasház felújítása, több, mint 300 lakásban szereltek be vízórát. Ez idő alatt épült meg a Mátyás téri Kesztyűgyár Közösségi Ház, a Dobozi utcai FiDo Ifjúsági és Szabadidőpark, épült újjá a Teleki László téri piac és körülötte a teljes tér, valamint vált sétálóutcává a Bauer Sándor utca és a Mátyás tér egy része. A Dankó u. 16. szám alatt alakult ki a Magdolna Szolgáltató Iroda a program ügyfélszolgálati információs pontja. A Dankó u. 40. szám alatt kapott helyet a Tehetséggondozó Iroda és a Dobozi u. 23-ban nyílt meg a Családfejlesztési Iroda. A Magdolna u. 47-ben kapott helyet a kirekesztett nők rehabilitációs és foglalkoztató irodája, ahol most a Fókusz női csoport van jelen. A Szerdahelyi u. 13-ban nyílt meg a Köz(össégi)-Hely és mosoda. Szintén a 2010-es években került sor a felnőttképzési kapacitásokkal is kibővített Lakatos Menyhért Általános Iskola és Gimnázium fejlesztésére.

A Józsefváros Magdolna negyed szociális városrehabilitációjának átfogó, hosszútávú célja volt megállítani az itt lakók egyre súlyosabb társadalmi leszakadását, az egyre fokozódó szegregációt, folyamatosan csökkenteni a családokban felhalmozódott és generációkon keresztül öröklődő hátrányokat, elősegíteni a szegénységi spirálból történő kitörést, a társadalomból való kirekesztettség megszüntetését.

Az MNP programok célja volt a negyed társadalmi, gazdasági és környezet élıhetőségének és fenntarthatóságának javítása, összhangban a helyi sokszínű társadalommal. A program legfontosabb középtávú szociális célja a szegregáció folyamatának lassítása és a helyi társadalmi kohézió erősítése. A gazdasági célok között a munkanélküliség csökkentése, a gazdasági aktivitás megerősítése szerepel. A környezettel kapcsolatosan a zöldfelületek megújítása és a lakóházak élıhetőségének javítása a cél.

[Tervezett fejlesztések, projektek](#)

MNP V. – komplex szociális városrehabilitációs programok folytatása

A 2004-ben indult szociális városrehabilitációs program eredményeként sikerült megállítani a negyed leszakadását, a közbiztonság romlását és az itt élők embereknek esélyt adni életük megváltoztatására. Ahhoz, hogy az elmúlt 15 évben elért eredmények tartósan fennmaradjanak, és lassú fejlődés elkezdődjön, szükséges az integrált megközelítés, a programokat működtető szervezet jelenléte, a lakhatási és szociális viszonyok együttes kezelése és a közösségi részvétel folyamatos biztosítása.

A program megvalósításában kulcsszereplők a Kesztyűgyár Közösségi Ház, mely bázisa a szabadidős gyerek és ifjúsági programoknak, a tehetséggondozásnak és a felzárkóztatásnak, szomszédsági közösségi eseményeknek, a JSZSZGYK szociális munkásai, akik a napi kapcsolatot tartják a lakókkal, és azok a civil és egyházi szervezetek, akik a legsérülékenyebb csoportoknak (hajléktalanok, szenvedélybetegek, megváltozott munkaképességűek) nyújtanak segítséget. A közterület-szegregáció csökkentése érdekében a Dankó utcai és a Szűz utcai óvodákkal szükséges az együttműködés kialakítása. A közbiztonság fenntartásában a rendőrség és a közterület felügyelet együttműködése és együttes jelenléte nélkülözhetetlen.

A Józsefvárosi Lakhatási program célterülete a Magdolna negyed és az Orczy negyed. Az Magdolna negyedben még mindig nagyon magas a komfort nélküli, sokszor penészes, vizes lakások száma, energia-hatékony felújításukat, korszerűsítésüket fokozatosan meg kell valósítani.

A program elemei:

Lakhatás, közterület

- Bérlakások korszerűsítése és bérházak komplex épületenergetikai felújítása
- Társasházak megújításának támogatása
- Zöld udvarok kialakítása
- Műszakilag felújítható, Józsefváros hagyományos beépítését megőrző, identitást erősítő földszintes házak megőrzése és felújításának segítése
- Dankó utca és Karácsony Sándor utca és a Nagy Fuvaros utca megújítása, zöldítése
- Karácsony Sándor utca Teleki téri csomópont rendezése
- Kálvária tér északi oldalának a benzinkút felőli részének és környezetének a rendezése

Közösségi és szociális, egészségügyi programok

- Kesztyűgyár programjainak fenntartása és bővítése
- Családfejlesztési szolgáltatás
- Közösségfejlesztő programok a létrejött kapacitások felhasználásával: Kálvária tér, FiDo park, Kesztyűgyár, Mosoda
- Közösségi kert működtetése a Magdolna u. 24. alatt
- Addiktológia kialakítása a Magdolna u. 33-ban
- Civil szervezetek letelepedésének támogatása

Foglalkoztatás

- Állásbörze
- Álláskereső klub, tréning, technikák elsajátítása (speciális célcsoportokkal is: megváltozott munkaképességűek, nők, társadalomból kirekesztettek stb.)

Közbiztonság

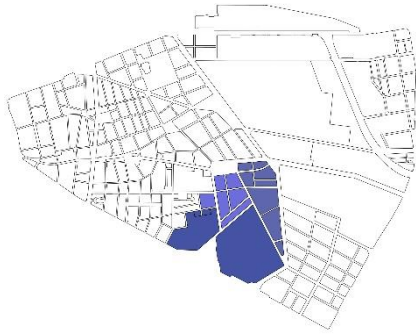
- Szomszédsági rendészek programja
-

Lakatos Menyhért Általános Iskola és Gimnázium átalakítása integrált kulturális és közösségi térré

Az iskola átalakítása, iskolaként történő megszüntetése már régóta felmerült az egyre kevesebb beiratkozó tanulói létszám, és különösen az általános iskolában kialakult szegregáció miatt. Az iskola központi helyet foglal el a negyedben a Kesztyűgyár Közösségi Ház szomszédságában, közel a Mátyás térhez, és a Teleki térhez. Az épület alkalmas lehet kulturális és civil programok és szervezetek befogadására, mintegy kulturális inkubátorházként – hasonlóan a Jurányi házhoz - ezzel erősítve a negyed és egész Józsefváros kulturális sokszínűségét.

Orczy negyed akcióterület

Városrész bemutatása

Az Orczy negyed a középső-józsefvárosi gyűrű legperifériálisabb része, a Magdolna negyed mellett a kerület másik krízisterülete. A terület arculata változékony, mozaikos. A 2000-es évektől kezdődően számos pontján épültek új társasházak, melyek révén 2011-ben társadalmi mutatói nem voltak kiugróan rosszabbak, mint a Baross utca másik oldalán fekvő Magdolna negyedé. Ugyanakkor a Diószegi Sámuel utca középső szakaszának környékén máig a kerület leginkább leszakadó, gettósodó, bűnügyileg fertőzött területei találhatók meg. A negyedben kiemelten

jelentős probléma a droghasználat és -kereskedelem. A 2011-es népszámlálás egy 728 főt és 436 lakást számláló szegregátumot, illetve egy nagyobb, öt tömbre kiterjedő, 4317 főt és 2367 lakást érintő szegregációval veszélyeztetett területet azonosított. A hagyományos beépítések igen elavult lakásállománya nagy arányban önkormányzati tulajdonú és alacsony komfortfokozatú. Jelentős újlakás állománya korszerűbb, de helyenként túlszűfolt; nagy a kisméretű, egyszobás lakások száma. 2014 óta a területen található a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiemelt kormányberuházásként létrejött új campusa, és az azt magában foglaló Orczy park. Az egyetem szomszédságában üzemel a Magyar Természettudományi Múzeum.

Az Orczy negyedben található üres, alulhasznosított ingatlanok, vagy a műszakilag lepusztult, bontásra ítélt épületek magas száma lehetséges fejlesztési területe lehet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Campus bővítési programjának, illetve a Semmelweis Egyetem Science Parkjának. Az egyetemi fejlesztések lökést tudnak adni az Orczy negyed fejlődésének, hozzájárulnak a negatív imázs megváltoztatásához. Az ingatlanok értékesítési bevétele lehetőséget adna arra, hogy az önkormányzat a bontandó épületek komfort nélküli lakásai helyett felújított, komfortos lakásokat adjon bérbe a bentlakó bérlőknek.

2018-tól a Magdolna-Orczy (MOrczy) Program keretében városrehabilitáció folyik a területen. A Morczy Program által kijelölt akcióterületen (Dankó utca – Magdolna utca – Baross utca – Kálvária tér – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Illés utca – Kálvária tér által határolt hét tömb) lakhatási (LP), foglalkoztatási (FP), közbiztonsági és közterületi (KP) projektek kerülnek megvalósításra. Az integrált megközelítésnek egyaránt részét képezi a negyed épületállományának megújítása, élhető lakókörnyezet teremtése, a bűnügyi problémák kezelése, illetve a lakosság készségeinek, kooperációjának jelentős fejlesztése. Akárcsak a Magdolna Negyed Program, úgy az Orczy negyed megújítása is hosszú lefutású beavatkozási sorozatként képzelhető csak el, melynek a 2020–2027-es időszakra eső első üteme csupán a kezdeteként tud szolgálni.

Tervezett fejlesztések, projektek

Orczy negyed komplex város rehabilitációs program II. ütem

Lakhatási program:

- Bérlakások korszerűsítése és bérházak komplex épületenergetikai felújítása
- Társasházak megújításának támogatása

- Zöld udvarok kialakítása
- műszakilag felújítható, Józsefváros hagyományos beépítését megőrző, identitást erősítő házak megőrzése és felújításának segítése

Közterületek megújítása:

- Kőrös utca, Kálvária utca és Illés utca megújítása, zöldítése
- Közösségi kert működtetése a Kőrös u. 4/b és a Kálvária u. 9. alatt
- Orczy park megnyitása a Korányi Sándor utca felé

Közösségi, szociális és egészségügyi programok:

- Szociális, foglalkoztatást segítő és közösségi programok fenntartás és bővítése
- Családfejlesztési szolgáltatás
- Máltai szeretetszolgálat jelenlét programja a Diószegi utcában
- Közösségfejlesztő programok a létrejött kapacitások felhasználásával: Kálvária tér, FOKI, és Diószegi Sámuel utcai mosoda
- civil szervezetek letelepedésének támogatása

Foglalkoztatás

- Álláskereső klub, tréning, technikák elsajátítása

Közbiztonság

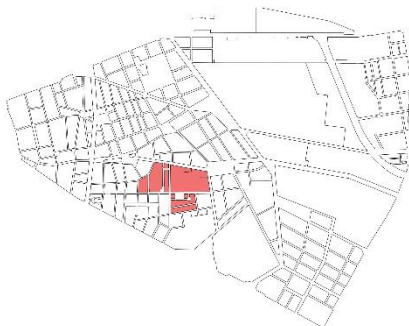
- Szomszédsági rendészek programja

Szeszgyár utca megnyitása a Visi Imre utca és a Kőrös utca között

Évtizedes önkormányzati elhatározás a felszámolt Szeszgyár tömbjének feltárása. Az utcaszakasz kialakításával rendezettebb közlekedési rendszer és racionálisabb beépíthetőség alakulna ki. A szomszédok közötti érdekellentétek és az ebből kialakult hosszás bírósági eljárások lezáródtak 2019 év folyamán, így az utcaszakasz megépítése időszerűvé vált. Az utca már önkormányzati tulajdonban van. A tervezetés és a kivitelezés a szomszédok érdekeit is figyelembe véve önkormányzati feladat.

Losonci negyed akcióterület

Városrész bemutatása

A városrész jellemzője, hogy a kerületet egészét meghatározó mértékben itt helyezkednek el iparosított technológiával készült lakótelepek az 1970-es, '80-as évek nagy városrehabilitációs elképzeléseinek eredményeként. A területen található számos intézmény, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Kara, valamint délen a Fűvészkert és a Semmelweis Egyetem külső klinikai tömbje.

A terület erőssége, városközponti elhelyezkedése, amely szintén megújítási folyamatok megkezdésére sarkall. Mivel a terület nagy részét a lakótelepek adják, ezért a lakosság számában nem tapasztalhatóak és várhatóak nagy változások, ezért a lakások száma is stagnál. A lakosság korösszetétele, valamint a munkanélküliségi ráta kerületi szinten átlagos,

a szegregációs mutató az átlagosnál kedvezőbb, de az Orczy negyed menti tömbök szegregációval veszélyeztetett területnek minősülnek.

Fejlesztési kihívás, hogy a közeli Corvin Sétány Program pozitív hatásai a területen érvényesülhessenek, amely leginkább a közterületek folytatólagos rekonstrukcióját (Corvin Sétány Program kiterjesztése a Balassa utcáig, Szigony utcai rekonstrukció, gyalogos és kerékpárosbarát kialakítás), valamint a lakosság számára elérhető zöldterületek fejlesztését és bővítését jelenti. Emellett a lakófunkcióhoz köthető intézményi szolgáltatások fejlesztése is szükséges a városrészben.

Fő cél a panelos lakóépületek energetikai fejlesztése, a földszinti funkciók fejlesztése és kihasználása, és a lakótelep városképi arculatának koncepcionális kialakítása (hőszigetelést követő színezések, közterületek rendezése, zöldfelületek, közösségi terek karbantartása).

A lakótelep vonzásában nem található közösségi hely, szabadidős központ, mely az itt élő csellengő fiatalokat tudná bevonni. A korábban itt működő Napklub mintájára javasoljuk civil szervezetek bevonásával új közösségi tér létrehozását üres önkormányzati tulajdonú helyiség átalakításával.

Ezzel párhuzamosan kihívás az eklektikus épületállomány állagmegújítása, a szegregációval veszélyeztetett közeli tömbök fenyegetettségének preventív kezelése, a területen található intézményekkel (Klinikák, Fűvészkert) és oktatási intézményekkel (PPT, SOTE, NKE) való aktív kapcsolat létesítése.

A Szigony utcai parkoló lesüllyesztésével és zöldtető kialakításával új, többfunkciós közterületet lehet kialakítani, ezzel is növelve a városrész zöldfelületét, és közösségi tereit.

Tervezett fejlesztések, projektek:

Losonci negyed program

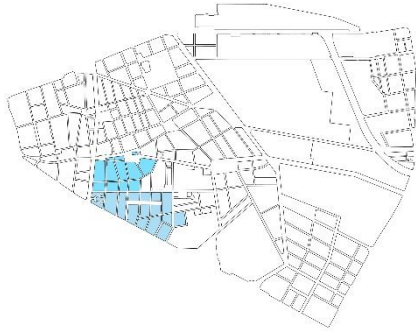
A program tartalma:

- Közterületi zöldterületek megújítása, bővítése (Losonci tér, és parkoló átalakítása, lakótelepek közötti zöldterület felújítása, új játszóterek kialakítása a lakók részvételével)
- Komplex épületenergetikai beruházások és társasházak megújításának támogatása
- Helyi kiskereskedelem erősítése, vállalkozásélénkítés – lakótelepi tömbök földszinti funkcióinak kiaknázása
- Közöségi tér létrehozása fiatalok számára civil szervezetek bevonásával üresen álló önkormányzati helyiség hasznosításával.
- Szigony utcai parkoló átalakítása (süllyesztett parkolóval és a parkoló felett zöld tető megépítésével új, közösségi és sportolási tevékenységre alkalmas teret lehet kialakítani)

Corvin negyed akcióterület

Városrész bemutatása

Józsefvárosban a legnagyobb változáson a Corvin negyed ment át a rendszerváltást követő 30 évben. A negyed jövőjét a városvezetés a 90-es évek végén abba az irányba jelölte ki, hogy a rossz műszaki állapotú, komfortnélküli lakások lebontásra kerüljenek és helyükre magán tőke bevonásával új, a mai kor igényeinek megfelelő városrész épüljön. A döntést befolyásolta, a viszonylag nagyszámú üres, önkormányzati tulajdonú építési telek. Az ingatlanfejlesztések mellett a közterületek mennyiségének és minőségének megújítását is célul tűzte ki az Önkormányzat. A negyed fejlesztésének

menedzselésével az Önkormányzat a kerület és a főváros tulajdonában lévő városfejlesztési társaságot, a Rév8 Zrt.-t bízta meg.

Korábbi fejlesztések

2000-ben indult a Futó utca Horváth Mihály tér és Práter utca közötti szakaszának, illetve az azt határoló négy tömbnek a fejlesztése. A projekt során a Futó utca kiszélesedett és új burkolatot kapott, az új közterület mentén mintegy 250 lakás került átadásra.

Corvin Sétány Program

A Józsefvárosi Önkormányzat 2000-ben határozta el, hogy a kerületi rehabilitáció felgyorsítása érdekében egy összefogott rehabilitációs projektet kezdeményez, a kitűzött stratégia céljainak teljesülése érdekében, a következő értékek mentén: a Józsefvárosi élet minőségének javítása, az itt élő emberek jövőbe vetett hitének visszaadása és Józsefváros szerepének biztosítása Budapest „európai fővárossá” válásának folyamatában.

A projekt területe a Práter utca – Szigony utca – Tömő utca – Balassa utca – Apáthy István utca – Szigony utca – Üllői út – József körút által határolt 22 hektáros terület.

10. Táblázat Corvin Sétány Program kiindulási adatai

A projekt területe	218 500 m ²
A tömbök területe	178 000 m ²
A közterületek területe	40 500 m ²

A terület lakásállománya két részre volt osztható alapvetően, a Práter utca, az Üllői út menti és a közvetlen szomszédságban található épületekben, valamint a mellékutcákban levő épületekben található lakásokra. A főútvonalak mellett található épületek lakásai a műszaki-funkcionális követelményeket tekintve nagyrészt megfeleltek a lakás-standardoknak (szobaszám, szobaméret, benapozás, természetes megvilágítás, természetes szellőzés, tisztálkodási lehetőség, WC, főzési és fűtési lehetőség).

A mellékutcákban található épületek és lakások nagy többségére elmondható volt, hogy nem felelnek meg a mai követelményeknek. Az épületek nagy többségükben avult épületszerkezetűek, majdnem mindegyik épület életveszélyes állapotú volt, sok helyen aládúcolt tartószerkezetekkel. A Program előkészítő vizsgálat megmutatta, hogy amíg a társasházi lakások lényegében komfortosnak

tekinthetők, addig a bérlakásoknak közel 50%-a nem rendelkezett WC-vel, 40%-a fürdőszobával, a lakások 65%-ában csak egy szoba volt, a társasházi saját tulajdonú lakásoknál az átlagos szobaszám kettő, míg a bérlakásoknál ez csak 1,3 volt.

A program területén lévő lakásokból 1100 lakás került bontásra. Az 1100 lakásból 810 db (74%) az Önkormányzat tulajdonában volt, a magántulajdonú lakások száma 290 db. Megfigyelhető volt, hogy a magántulajdonú lakások nagyobb átlagos alapterülettel rendelkeznek: míg az önkormányzati lakások átlagos alapterülete 35m², addig a magántulajdonú lakások esetében ez a szám 41m². A bontásra nem kerülő lakások átlagos alapterülete 47, illetve 56m².

A Programot a Józsefvárosi Önkormányzat megbízásából a Rév8 Zrt. készítette elő és az Önkormányzat, illetve a befektető Futureal Zrt. együttműködésében valósult meg. Ennek megfelelően alapvetően két fő részből áll: Közprogramokból (közösségi/közösség által támogatott és szervezett programok) és Befektetői Programból (befektetők által végrehajtott projektek).

Az Önkormányzat a Rév8 Zrt.-vel együttműködve a Program Közprogramjainak keretében, felújította a területen megmaradó lakóépületeket, elvégezte a közművek, közterületek rekonstrukcióját, és új infrastruktúrát alakított ki. A befektető ezzel párhuzamosan megépített 2110 lakást, három irodaházat és egy bevásárlóközpontot. A program végéig további 558 lakás átadása várható, illetve építés alatt van a Balassa utca – Tömő utca – Szigony utca – Apáthy István utca által határolt tömbben egy új irodaház.

A Program meghatározó és névadó eleme a 36m széles Corvin sétány, ami 2019-ben készült el teljes hosszában.

Összességében Józsefváros egyik legértékesebb, belvárosi fekvésű ám leromlott, rossz állapotú területén kialakított városmegújítási projekt elérte célját, a terület kialakulása óta először sikeresen felzárkózott a hasonló adottságú budapesti területekhez, és lakható, egyedi, önálló arculatú városrészévé vált.

Tervezett fejlesztések, projektek

Közterületi fejlesztés

Az Önkormányzat feladata a Corvin Sétány Program keretében vállalt közterületi fejlesztéseinek befejezése, másrészt további, műszaki állapota miatt régóta esedékes egyéb útfelújítások megvalósítása. A Corvin Sétány közterületihez hasonlóan a negyed többi utcájában is felülvizsgálatra kerül a parkolás. A szűk járdák szélesítésével, a parkolás megszüntetésével, zöldítéssel gyalogos barát közterületek kialakítását tervezi a kerület.

11. Táblázat Közterület felújítási prioritások a Corvin negyedben

Közterület neve	Szakaszhatár
Práter utca	Futó utca – Illés utca
Tömő utca	Leonardo da Vinci utca – Szigony utca
Szigony utca	Tömő utca – Üllői út
Nap utca	Brunszvik Júlia tér – József körút
Vajdahunyad utca	Práter utca – Kisstáció utca

Parkolás felülvizsgálata

A negyed Práter utcától északra eső területének jellemző problémája, a parkoló autók és járdán közlekedő gyalogos közötti konfliktus. A parkoló gépjárművek, hely hiányában, a szegélyen parkolnak, ezzel leszűkítve a gyalogos zónát. Hosszútávú cél a szűk utcákban a forgalmi sáv szélességének csökkentésével a szegély melletti parkolás bevezetése vagy, kapacitás hiányában, a kétoldali parkolás helyett egyoldali parkolás kialakítása, a felszabaduló területen széles járda kiépítése és fasorok telepítése. Az érintett utcák:

12. Táblázat Parkolás felülvizsgálata a Corvin negyedben

Közterület	Szakaszhatár	Megszűnő parkolóhelyek száma
Nap utca	József körút – Futó utca	14
Kisfaludy utca	Kisstáció utca – Práter utca	36
Vajdahunyad utca	Kisstáció utca – Nap utca	21
Práter utca	Futó utca – Leonardo da Vinci utca	30
Összesen		101

Ilyen mennyiségű parkolóhely megszüntetését hosszas és széleskörű társadalmi egyeztetés kell, hogy megelőzzön, bevezetése hosszútávú, ütemezett projekt. Szükséges a parkolási rendszer teljes felülvizsgálata, az itt lakók érdekeinek figyelembevételével.

Egyéb fejlesztések a Corvin negyedben

A negyed szempontjából további meghatározó fejlesztések várhatók a közeljövőben, nem önkormányzati beruházásban.

Ingtatlanfejlesztések

A 2008-2010-es pénzügyi válság után a negyedben, a Corvin Sétány Program fejlesztéseinek hatására, szinte elsők között indult el a lakásépítés. Az üres telkek sorra beépültek, vagy be fognak épülni a közeljövőben

Semmelweis Egyetem fejlesztése

Előkészítés alatt van a Semmelweis XXI. Fejlesztési Projekthez kapcsolódóan a Szigony utca – Apáthy István utca – Bókay János utca – Tömő utca által határolt 126-os tömb, állami támogatással megvalósuló fejlesztése. A tömbben lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanok megvétele után kerülnek megépítésre az egyetem új épületei, amelyek kapcsolódnak a szomszédos klinikai tömbökkel. A fejlesztésben érintettek a Szigony u. 37, 39. és a Tömő u. 17, 19, 21. szám alatti, önkormányzati tulajdonú ingatlanok.

Asztalos Sándor út – Kőbányai út menti barnamezős terület (Kerepesdűlő, Ganz negyed) és Százados negyed akcióterület

Városrész bemutatása

A 2015-ben lehatárolt Asztalos Sándor úti – Kőbányai úti akcióterület az egyedüli volt, amelyik nem érintett lakóterületeket, nem foglalt magában közvetlen lakossági relevanciájú programpontokat. A terület kibővítésre került a Százados negyeddal. Célja ezzel együtt éppúgy a kerületi lakosság helyzetének javítása, elsősorban a jelentős kiterjedésű barnamezős, alulhasznosított területek integrált kezelésével. Ezzel lehetséges munkahelyek teremtése, vállalkozások támogatása, sőt, a Ganz-MÁVAG területének rendezése

révén közbiztonsági problémák kezelése is.

Az akcióterület barnamezős részei volt és jelenlegi ipari területekből (Ganz-MÁVAG és utódai, volt Michelin Gumigyár, Asztalos Sándor úti ipartelep), közlekedési területekből (volt Józsefvárosi pályaudvar, Baross kocsiszín, Hungária kocsiszín), valamint kisebb részt sportpályákból áll össze (a Salgótarjáni utcában, az izraelita temető mellett). Egy részén jelenleg is aktív ipari termelés folyik, azonban jelentős területek funkció nélküliek (elsősorban a volt Józsefvárosi pályaudvar területén), míg más részeit nehezen ellenőrizhető, bonyolult tulajdoni struktúrájú kiskereskedelmi tevékenység foglalja el (a Ganz-MÁVAG területének északi és középső részei). A volt Józsefvárosi pályaudvar átalakítása, új funkciója jelentős hatással lesz egész Józsefvárosra, ezért a fejlesztéseket széleskörű lakossági egyeztetésnek kell megelőznie.

Az akcióterület problémái közé tartozik – a fent vázolt alulhasznosítottsági problémák mellett – a rossz közlekedési ellátottság, ami elsősorban az Asztalos Sándor út vonalában érvényesül; ahol kívánatos lenne a Kőbányai út irányából való megközelíthetőség megteremtése.

A Kerepesdűlő városrész a volt Michelin gumigyár területén kívül magába foglalja a Fiumei úti Nemzeti Sírkertet, az Aréna Mall bevásárlóközpontot és a Keleti Pályaudvar területét is. A negyed építészetiileg nehezen meghatározható karakterű, mivel jelentős eltérés van az egyes területhasználatok között. A Keleti pályaudvar alapvetően térhatároló elemként funkcionál, azonban jelentős közlekedési csomóponti szerepéhez viszonyítva alacsony kiegészítő szolgáltató funkció jellemzi. Az Aréna Mall a kiskereskedelmi szolgáltatásokat színesíti, bővítése jelenleg is folyik, ezzel Budapest legnagyobb bevásárlóközpontja fog létrejönni. A Micheli Gumigyár helyére sport és szabadidős központot építenek.

A jelentős zöldfelülettel bíró Nemzeti Sírkert ellensúlyozza a még működő vagy már funkciót váltott iparterületi sűrűséget és burkoltságot, azonban látogatottsága alacsony, funkciója bővíthető rekreációs célok mentén, valamint az Izraelita temető is rekonstrukcióra szorul. Mivel ezek sajátos funkcióval rendelkező, jelenleg alulhasznosított, de nagy kiterjedésű területek, indokolt az akcióterületet kiterjeszteni irányukba.

A **Százados negyedben** a vasút melletti tömbsor a régi iparterületek megmaradt egységeit foglalja magába, ettől a Hungária körút irányába jellemzően lakóterületek találhatóak, régi telepek és új lakótelepek, délre sportlétesítmények. Az egykori MÁV kolónia telepszerűen beépült családi házas területe mellett itt található a Százados úti Művésztelep is, ami a főváros első művésztelepeként épült,

egyben Európa legrégebb folyamatosan működő művésztelepe. A kulturális intézmények között említésre méltó a Honvéd Kamaraszínház a Kerepesi úton.

A területet beépítési és építészeti vegyesség jellemzi, meghatározó karaktere csak egy-egy egységesen beépített területének van. A kisvárosias lépték az irányadó, de részben nagyvárosias jelleg is megjelenik az utóbbi évtized lakásépítése eredményeként. A városrész nyugati oldalán ellátottsági hiányok tapasztalhatók.

Bár a Százados negyed domináns lakófunkcióval rendelkező városrész, elhelyezkedése révén szorosan összekapcsolódik az ipari területekkel és a kerület életében külső perifériaként működik, ezért az alulhasznosítottság ezt a negyedet is jellemzi. Hiányos a tömegközlekedés, közterületi fejlesztésre szorul, illetve a lakófunkcióhoz kapcsolódó intézményi szolgáltatások sűrűsége is alacsony a népességhez viszonyítva. A lakónegyed zárványszerű: hiányzik közösségi és kulturális funkció.

A fentiek miatt indokolt a városrész bevonása az akcióterületbe.

Lokális fejlesztési kihívások

- Különböző korokból származó kolóniaszerű lakóterületek egységének megtartása, minőségi fejlesztése
- Kerepesi út, Hungária körút és a Stadionok forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- Az MTK-stadionnál tervbe vett megújítások multiplikátorhatásainak kihasználása
- Szociális problémák oldása a Művésztelepen és a MÁV-telep tömbjeiben
- Karakteres, egyedi beépítések megőrzése, megújítása
- Üres és alulhasznosított barnamezős területek funkcióval való megtöltése
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Közösségi közlekedéssel alacsony szinten ellátott gazdasági és lakóterületek hálózatba való integrálása
- Meglévő közterületi és tömbökön belüli zöldfelület megőrzése
- Potenciális talajszennyezéssel érintett területek kármentesítése
- Az Asztalos Sándor úti iparterület tagolása, átjárhatóságának közúton történő biztosítása

Tervezett fejlesztések, projektek

Százados út és a Brüll Alfréd utca felújítása

Felújítás tartalmazza úttestek felújítását, a zöldfelületek felújítását, és a kerékpáros közlekedés szabályozását, új biciklitárolók telepítését.

Új közösségi és kulturális tér kialakítása, szolgáltatásfejlesztés a Százados negyedben

A zárványszerű beépítés miatt a negyed szinte alvóvárosként él, nincsenek helyi szolgáltatások, közösségi terek, melyek alkalmas lennének a kapcsolatépítésre, találkozásokra, szórakozásra. Javasoljuk, hogy a Százados út környékén jöjjön létre egy helyi közösség központ, mely erősíti a lakók helyi identitását, mely helyet biztosít a fiataloknak, kisgyerekes anyukáknak, időseknek kikapcsolódásra, civil szerveződések megerősítésére. Javasoljuk az üresen álló helyiségek lakossági szolgáltatás javító tevékenységek bérbeadásának a támogatását.

Százados úti művésztelep arculat- és funkcióőrzése

Az együttes egységes műemléki védelmét egy 1985. április 15-i keltezésű levélben a Budapesti Műemléki Felügyelőség a műemléki hatósági hozzájárulást megadta. A művésztelep épületeinek az állapota az elmúlt évtizedekben jelentősen romlott, felújításuk, művésztelepként történő megőrzése szükséges, együttműködve a telepen dolgozó művészekkel és az Akadémiával.

Kerepesdűlői feltáróút létrehozása

A projekt indokoltsága, szükségessége:

A kerület fő iparterületei közötti ellátottsága gyenge, a Józsefvárosi pályaudvar revitalizációjának a rossz közúti megközelíthetőség, feltártság jelentős akadálya. A Ganz terület és a Józsefvárosi pályaudvar, valamint a Százados úti területek megújítását együttesen szolgálhatja a területet feltáró új közlekedési útvonal kialakítása. A terület észak-dél irányú feltárására alkalmas az Asztalos Sándor utcával párhuzamosan, a vasút túloldalán kialakított feltáró út, mely összeköti a Dózsa György utat a Kőbányai úttal (további ütemekben bekötéssel a Vajda Péter utcáig).

Az Északi Járműjavító Közlekedési Múzeummá történő átalakítása, valamint a terület új közúti és vasúti kapcsolatainak kialakítása esetén a Kőbányai út megújítása mellett a Kerepesdűlő városrész kelet-nyugat irányú kapcsolatainak kiterjesztésére, a Salgótarjáni út bővítése és rendezése, valamint a város vérkeringésébe kapcsolása indokolt.

Ennek első lépése a tulajdon rendezése és a megvalósításhoz szükséges tanulmányok, valamint a szabályozási terv elkészítése, továbbá a szabályozás alá vont terület kisajátítása, a szükséges telekalakítási eljárások lefolytatása.

A projekt célja:

A projekt célja szerint Kerepesdűlő barnamezős területeinek feltárása, megközelíthetősége javulna, mely elősegíti a további fejlesztéseket, valamint kapcsolódhat és kihasználhatja a szomszédos fejlesztések szinergiáit, mint pl. az Északi Járműjavító megújulása. A várt eredmény, ennek megfelelően, a területhez illeszkedő – zöld – ipari tevékenység növekedése, munkahelyek létrejötte.

A projekt tartalma:

- Tulajdonviszonyok rendezése, esetleges kisajátítások
- Tervezés, szabályozási környezet kialakítása
- Útépítés

Temetők építészeti és zöldfelületi értékőrzése

A projekt indokoltsága, szükségessége

A Nemzeti Sírkert, mint kiemelt történelmi emlékhely kultúrtörténeti érték, ezzel együtt mérete folytán a város meghatározó szerkezeti egysége, mely kiemelt zöldfelületi borítottsága folytán is értékes szereppel bír, valamint országos jelentőségű emlékhely révén belföldi és külföldi turisztikai célpont.

A kerület történelmének egy része szorosan köthető összekapcsolható a zsidó közösséggel, melynek több európai mércével is értékes építészeti örökség állít emléket. A Fiumei úti sírkert mellett található a jelenleg elhagyatott, de jelentős kulturális és építészeti értéket képviselő Salgótarjáni úti zsidó temető. A temető bejáratának, síremlékeinek, mauzóleumainak felújítása, a növényzet rendezése után turisztikailag kiemelt attrakciónak válhat.

A projekt célja

- zöldfelület értékes klimatikus és regeneráló hatásainak megőrzése

- szabadidőtöltésre alkalmas helyszín, látogatások számának és rekreációs időtöltés növelése

A projekt tartalma

- temető kerítésének felújítása
- kerékpáros és gyalogossáv kialakítása a Fiumei úton, valamint a Salgótarjáni úton
- funkcióbővítő és turisztikai kihasználás feltételeinek megteremtése (tájékoztatók, applikációk, helyismereti séták stb.)
-

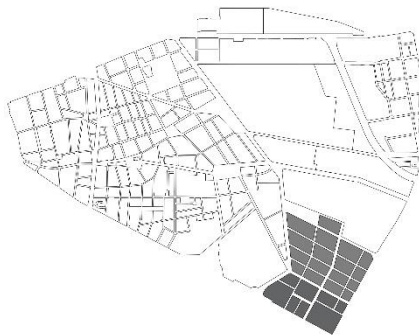
Százados úti lakóterületek szolgáltatásfejlesztése

A projekt célja szerint a terület ellátása növekszik, a városrészben az identitástudat és közösségi élet erősödik.

- Fejlesztési terület létrehozása volt honvédségi, ipari területen.
- Tervezés
- Közösségi-, nevelési-oktatási szolgáltató épület kialakítása

Tisztviselőtelep akcióterület

Városrész bemutatása

A Tisztviselőtelep 1950-ig a X. kerület részét képezte. Az Orczy út – Vajda Péter utca – Könyves Kálmán körút – Üllői út által határolt terület nagy része a belvárosi karaktertől jelentősen eltérő, kertvárosias jegyeket hordozó kisvárosias terület, mely egységes bérlakásépítési akció mellett épült ki a XIX. század végén. A terület szinte egésze műemléki jelentőségű terület, jelentős méretű magánhasználatú zöldfelületekkel, valamint közterülettel (Szenes Iván tér és Magyarok Nagyasszonya tér). A Könyves Kálmán

út, valamint az Üllői út mentén intenzív beépítéssel intézményi, iroda és kereskedelmi funkciójú épületek, valamint volt ipari területek találhatóak (Simmelweis Egyetem és a Heim Pál Gyermekkorház egészségügyi területei, a volt Május 1. Ruhagyár, volt Pénzverde).

A lakások minősége kedvezőbb állapotú, alacsony a komfort nélküli és az egyszobás lakások aránya a kerületi átlagnál. A munkanélküliek aránya alacsony, a gazdaságilag nem aktívaké ellenben magas. A negyed szegregációval nem veszélyeztetett.

Fejlesztési kihívás, a városrész egyedi miliójének megőrzése, ugyanakkor a főútvonalak mentén a magasabb és intenzívebb intézményi karakterű területek átalakulásának és gazdasági szerepének erősítése mellett az eltérő karakterek egymást zavaró hatásainak csökkentése. Cél a meglévő közterületi és tömbökön belüli zöldfelület megőrzése, a Népligettel való aktív kapcsolat megteremtése, valamint a Magyarok Nagyasszonya tér–Szenes Iván tér megújítása.

Tervezett fejlesztések, projektek

Térépítők 2. – Bláthy Ottó utcai térrendezés 2. ütem. parkolóépítés

2020-ban befejeződött a Bláthy Ottó utca Vajda Péter utcai torkolatánál az új játszó- és pihenőtér kialakítása. Az utca további, Bíró Lajos utcáig tartó szakaszának rendezése, parkoló és rendezvény terület kialakítása, melyen rendszeres programok, rendezvények szervezésével fontos szerepet tölthet be a helyi lakosság identitás őrzésében. Az utca fejlesztési programjának kialakítását a területen érintett minden szereplő bevonásával lehet megvalósítani.

Közterületek teljes körű akadálymentesítése, utak egyirányúsítása

A városrész egyedi miliójének megőrzése és használati komfortja nagyban függ a közterületek használati rendjétől és kialakításától. Az utcák egyirányúsításával rendeződhetnek a kétoldali parkolásból és a szűkös közúti úrszelvényből adódó közlekedési nehézségek. Elnök utca felújítását érdemes külön kiemelni. A területen magas az akadálymentes közlekedésre rászoruló aránya, ezért kiemelten fontos, hogy az összes csomópont ennek megfelelően legyen kialakítva a Tisztviselőtelepen. A Közlekedési rend tervezését a lakosság bevonásával lehet megvalósítani.

13. Táblázat Összefoglaló az akcióterületi programokról/projektekről

AKCIÓ- TERÜLETEK	Program (Projekt) neve					
		Kerület	Főváros	Kormány	Magán	EU
Palotanegyed akcióterület	Palotanegyed program folytatása					
	Közterületek felújítása: Szentkirályi, Krúdy Gyula, Somogyi, Puskin, Trefort, Kis Csibész tér					
	Blaha Lujza tér revitalizációja					
	Corvin áruház fejlesztése					
Corvin negyed akcióterület	Práter utca, Tömő utca, Szigony utca felújítása					
	Semmelweis Egyetem 126 tömb fejlesztése					
	Nap utca, Vajdahunyad utca felújítása					
	32-sek tere felújítás					
Losonci negyed akcióterület	Komplex épületenergetikai beruházások és társasházak megújításának támogatása					
	Közterületi zöldterületek megújítása, bővítése (fasorok, zöldterek, játszóterek)					
	Közösségi tér létrehozása fiatalok számára civil szervezetek bevonásával					
	Szigony utcai parkoló átalakítása					
Orczy negyed akcióterület	Orczy Negyed Szociális Városrehabilitációs Program II.					
	Illés utca felújítása, Kőrös utca és Kálvária utca zöldítése					
	Szeszgyár utca megnyitása a Visi Imre utca és a Kőrös utca között					
	Semmelweis Egyetem 145 tömb fejlesztése					
	Ludovika Campus, Orczy Park fejlesztése					
Tisztviselőtelep akcióterület	Térépítők 2. Bláthy Ottó utca felújításának folytatása					
	Közterületek teljes körű akadálymentesítése, utak egyirányúsítása a Tisztviselőtelepen					
	A volt pénzverde tömbje és kapcsolódó kevert funkciójú területek átalakulásának elősegítése					
Asztalos Sándor út- Kőbányai út menti barnamezős terület	Józsefvárosi pályaudvar barnamezős fejlesztése					
	Volt Ganz-Mávgaz iparterületének szabályozása					
	Kerepesdűlői feltáróút létrehozása					
	Százados úti lakóterületek szolgáltatásfejlesztése					

(Kerepesdűlő, Ganz negyed) és Százados negyed akcióterület	A százados úti művésztelep arculat- és funkcióőrzése					
	MÁV telep ingatlanstruktúra-rendezése					
	Aréna fejlesztés 2.					
	Temetők építészeti és zöldfelületi értékőrzése (Nemzeti Sírkert, Izraelita temető)					
Népszínház negyed	Népszínház utca megújítása					
	Középső Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése					
	II. János Pál pápa tér és környezetének komplex fejlesztése					
	203-as tömb, Luther Ház tömbjének kulturális alapú, közösségi és turisztikai célú megújítása					
Csarnok negyed	Déri Miksa utca és sétány					
	József utca felújítása					
	Nagyfuvaros utca forgalomcsillapítása					
	Rákóczi téri Vásárcsarnok újrapozicionálása					
	Horváth Mihály tér északi és déli oldalának összekötése - Józsefváros új főterének komplex kialakítása					
	246-os tömb komplex fejlesztése (Nagy Fuvaros u. – József u. – Lovassy László u. – Tavaszmező u.)					
Magdolna negyed akcióterület	Magdolna negyed program V.					
	Lakatos Menyhért Iskola átalakítása					
	LÉLEK program folytatása, bővítése					
	Dankó utca, Karácsony Sándor utca felújítása					

7. A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve

Akcióterületi programok pénzügyi terve

Az alábbi táblázatban látható a fent részletezett akcióterületi projektek becsült költsége. Nem ismerve a következő időszak támogatási lehetőségeit, ezért csak azokat a projektek költségeit terveztük, amelyek finanszírozásában az önkormányzat részt vesz. Javasolt a táblázat felülvizsgálata akkor, amikor ismertté válnak a fővárosi, állami és uniós támogatások, források. Az akcióterületeknél is bemutatjuk az érintett közterületi fejlesztéseket, és társasházi felújításokat, hogy negyedenként is kimutatható legyen a fejlesztés nagysága.

14. Táblázat Az akcióterületi programok vázlatos pénzügyi terve

Akcióterület	Akcióterületi program	Becsült összeg (eFt)
Palotanegyed	Európa belvárosa program folytatása	
	Közösségi programok	21 000
	Közterületi felújítások	1500000
	Társasházak felújítása	300000
	Kiscsibész tér	
	Blaha Lujza tér felújítása	
Népszínház negyed	Népszínház utca felújítása	4 000 000
	II. János Pál pápa tér felújítása	
	Társasházi pályázatok	300000
	Luther ház	
Csarnok negyed	Közterületfelújítások	1200000
	Horváth Mihály tér komplex felújítása	800000
	246 tömb komplex rehabilitációja	1500000
	Társasházak felújítása	500000
	Rákóczi téri csarnok	
	parkolási program	50000
Magdolna negyed	MNP V. lakásprogram, és közösségi programok	1200000
	Társasházak felújítása	400000
	Dankó utca	600000
	Karácsony Sándor utca felújítása	
	Lakatos Menyhért Iskola átalakítása	300 000
Orczy negyed	Orczy Negyed Program II.	1500000
	Társasházak felújítása	500000
	Szeszgyár utca megnyitása	300000
	Illés utca	600000
	Kőrís utca, Kálvária utca zöldítés	100000
	Ludovika campus	
	Semmelweis Egyetem 145 tömb fejlesztése	
Corvin negyed	Práter utca, Tömő utca, Szigony utca felújítása	1200000
	Társasházak felújítása	300000
	Önkormányzati lakóépület felújítása	300000
	Semmelweis Egyetem 126 tömb fejlesztése	
	Nap utca, Vajdahunyad utca felújítása	420000
	Harminckettesek tere felújítás	600000

Losonci negyed	Komplex épületenergetikai beruházások és társasházak megújításának támogatása	500000
	Közterületi zöldterületek megújítása, bővítése (fasorok, zöldterek, játszóterek)	100000
	Közösségi tér létrehozása fiatalok számára civil szervezetek bevonásával	60000
	Szigony utcai parkoló átalakítása	1200000
Tisztviselőtelep	Térépítők 2. Bláthy Ottó utca felújításának folytatása	300000
	Elnök utca	50000
	Közterületek teljes körű akadálymentesítése, utak egyirányúsítása a Tisztviselőtelepen	50000
Százados negyed és Asztalos Sándor út- Kőbányai út menti barnamezős akcióterület	Józsefvárosi pályaudvar barnamezős fejlesztése	
	Volt Ganz-Mávag iparterületének szabályozása	20000
	Asztalos Sándor út megújítása	10 000
	Százados úti lakóterületek szolgáltatásfejlesztése	100000
	A százados úti művésztelep arculat- és funkcióőrzése	
	MÁV telep ingatlanstruktúra-rendezése	100
	Aréna pláza fejlesztés 2.	
Temetők építészeti és zöldfelületi értékőrzése (Nemzeti Sírkert, Izraelita temető)		

A tematikus programok pénzügyi terve

A tematikus projektek esetében nem került sor a projekttartalom részletes kidolgozására, így ezek esetében csupán a teljes költségigény indikatív feltüntetésére van mód, tekintve, hogy a potenciális finanszírozási lehetőségeknek való megfelelés nem ismert. A külső szereplők által finanszírozott projektek költségeit a táblázat nem tartalmazza. Hangsúlyozandó, hogy – részletes projekttartalom híján – az indikatív költségigények is csupán nagyságrendi becsléseknek tekinthetők.

A tematikus programok egyes elemei szerepelnek a negyedeknél is, hogy a negyedek programját is komplexen lehessen látni, ezért a két táblázat költségösszesítője nem adódik össze.

15. Táblázat A tematikus programok vázlatos pénzügyi terve

Középtávú célok	Tematikus programok, projektek	Becsült összeg (eFt)
Gondoskodó kerület	Humán szolgáltatások programja	586500
	Új szolgálati lakások bővítése a LÉLEK programban	262500
	Családi közösségi szállás kapacitásának bővítése	50000
	Elsőként lakhatás program bevezetése	50000
	Utcai szociális munka megerősítése	84000
	Befogadó óvodák a roma minőségi oktatásért	10000
	Addiktológia kialakítása a M33-ban	180000
	Gyermekbarát város	2447400
	Új játszótéri elemek fejlesztése	100000
	Ivóutak, párapuk létesítése	15000
	Térgondnokok alkalmazása	302400
	Nyilvános WC-k építése, felújítása és működtetése	30000
	Káptalanfüredi központi épület	200000
	Partner program	1 000000
	Közösségszervezés	210000
	Részvételi programok, kommunikáció	350000
	Közösségerősítést, részvételiséget és tájékoztatást segítő applikációk, online és offline platformok kialakítása	20000
	Helytörténeti gyűjtemény, kiállítóhely kialakítása	80000
	Civil és egyházi pályázati rendszer működtetése	140000
	Előremutató lakásgazdálkodás	Önkormányzati lakásállomány megújítása
Komfort nélküli bérlakások korszerűsítése		2695000
Épületek bontása, lakók kiköltöztetése		300000
Önkormányzati bérházak felújítása		500000
Új bérlakások építése		500000
Társasházak felújítása		2800000
Nonprofit lakásügynökség létrehozása		1106000
Működés		350000
Gazdaságilag erős kerület	Foglalkoztatásfejlesztés programok	134 000
	Álláskeresési tanácsadás	84000
	Vállalkozóvá válás segítése	50000
	Vállalkozásfejlesztési programok	150 000
	Tanácsadás	50000
	Inkubáció - helyiségek bérbeadása	100000

	H13 működtetése	
	Önkormányzati helységek hasznosítása	150000
	Ingtatlanállomány felmérése	100000
	Ingtatlankataszter elkészítése	50000
	Barnamezős területek integrációjának elősegítése	
	Alulhasznosított területek fejlesztése	
	Egyetemvárosi program	
	Biotechnológiai Science Park a 145 tömbben	
	Semmelweis XXI. Projekt a 126 tömbben	
	Nemzeti Közzolgálati egyetem Campus	
	Turizmusfejlesztési program	20000
	Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése	20000
	Közterületfejlesztési program	17 870 000
Motiváló városi tér	Szentkirályi utca	420000
	Krúdy utca	84000
	Somogyi Béla utca	310000
	Trefort utca	120000
	Békési utca – Kölcsey utca	120000
	Puskin utca	200000
	Vas utca	170000
	Múzeum utca	92000
	Práter utca	861000
	Tömő utca	161000
	Szigony utca	224000
	Nap utca	280000
	Vajdahunyad utca	182000
	Déri Miksa utca	520000
	Horváth Mihály tér	420000
	József utca	700000
	Dankó utca	427000
	Kiss József utca	462000
	Illés utca	672000
	Törökbecse utca	175000
	Százados út	20000
	Elnök utca	50000
	Blaha Lujza tér (BP)	600000
	Kiscsibész tér (BP)	400000
	Nagyfuvaros utca (BP)	200000
	Karácsony Sándor utca (BP)	600000
	Népszínház utca (BP)	2000000
	Baross utca (BP)	2000000
	Parkolási program	1380000
	Parkolóház kialakítása	1200000
	Meglévő parkolóhelyek felújítása	50000
	Biztonságos közlekedés	130000

Átmenő forgalom és belső sebesség csökkentése a kijelölt lakónegyedekben	20000
Összefüggő kerékpáros infrastruktúra kialakítása	40000
Új kerékpártárolók elhelyezése	10000
Közterek átláthatóságának növelése, megfelelő közvilágítás alkalmazása	100000
Zöld Józsefváros	500000
Kerületi zöldfelületek növelése	
Közösségi kertek kialakítása	
Komposztudvarok	
Társasházak zöld megújítása	
Civil programok, szemléletformálás	
Klímaintézkedési kisebb projektek	
Biztonság- és komfortérzet javítása	700000
Térgondnokok és közösségi szociális munkások jelenléte a parkokban, játszótereken	
Köztisztaság javítása a köztereken, parkokban	
Társasházak biztonsági rendszerének javítása	
Szomszédsági rendőrprogram akcióterületen	
Szomszédsági házfelügyelők hálózata	
Lakosság és rendőrség kommunikációjának fejlesztése	
Közterületi alkoholfogyasztás visszaszorítása	
Közbiztonsági kerekasztal létrehozása	
Kábítószér Egyeztető Fórum	

8. A stratégia külső és belső összefüggései

Európa 2020 stratégia

Az Európa 2020 stratégia az Európai Unió 2010-ben útnak indított, tíz évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája, melynek egyik fő célja az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés feltételeinek megteremtése. A stratégia tizenegy tematikus célterülete szinte mindegyikét több cél, illetve projekt is támogatja Józsefváros településfejlesztési stratégiájában – az alábbiakban ezt illusztrálja néhány példa.

16. Táblázat Példák projektek és középtávú célok kapcsolódására az Európa 2020 stratégia tematikus célterületeihez

EU2020 tematikus cél	Józsefvárosi projekt	Projekt tematikus célja
A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	Semmelweis Egyetem fejlesztései a 145 tömbben Egyetemvárosi program	Egyetemvárosi program
Az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása	Iskolai számítógépparkok fejlesztése	Ellátórendszeri kapacitások programja
A KKV-k versenyképességének fokozása	Új szakmai programok álláskeresőknek, vállalkozásoknak	Foglalkoztatásfejlesztési program
Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban	Ganz-MÁVAG területén zöld ipar letelepedésének katalizálása	Foglalkoztatásfejlesztési program
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése	Környezettudatosság, életminőség feltételeinek javításának elve	(Horizontális alapelv)
Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése	Környezettudatosság, életminőség feltételeinek javításának elve	(Horizontális alapelv)
A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása	Közösségi közlekedés lefedettségi hiányainak pótlása	Ellátórendszeri kapacitások programja
A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Évi két nagy állásbörze	Foglalkoztatás fejlesztési program
A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	LÉLEK Program folytatása, bővítése	Ellátórendszeri kapacitások programja

Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba	Felnőttoktatás, szülőoktatás biztosítása	Foglalkoztatás fejlesztési program
Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása	Lakossági, civil kapcsolattartás fejlesztése az önkormányzat részéről	Civil program

Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció rendelkezik egy Budapest területfejlesztési igényei és feladatai című fejezettel, melyben tíz fejlesztési irány szerepel. Ezekhez a következők szerint kapcsolódnak Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégiájának tematikus középtávú céljai.

17. Táblázat Kapcsolódási pontok Józsefváros középtávú tematikus céljai és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció által Budapest számára meghatározott területfejlesztési igények és feladatok között

	Foglalkoztatásfejlesztési program	Ingatlanszállítási program	Közterület-fejlesztési program	Ellátórendszeri kapacitások programja	Turizmusfejlesztési program	Alulhasznosított területek fejlesztésének programja	Biztonság- és komfortérzet javításának programja	Egyetemvárosi program	Civil program
A térségi pozíció erősítése a földrajzi, geopolitikai adottságok kihasználásával.									
Az összmagyarországi identitásának erősítése a Kárpát-medence kulturális központjaként.									
Összehangolt fejlesztések a várostérségben – feladatmegosztás megszervezése.								X	
Egységes Budapest – hatékony közigazgatási rendszerrel.									
A népesség megtartása vonzó, egészséges életkörülmények biztosításával, az esélyegyenlőség megerősítésével és a rugalmas lakásstruktúra kialakításával.		X		X					
Kezdeményező város- és térségfejlesztés, tudás- és készség alapú gazdaságfejlesztés, zöld gazdasági kultúra meggyökereztetése, valamint a	X				X			X	

turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása.									
A gazdasági fejlődést lehetővé tevő differenciált területi kínálat biztosítása.	X								
A város és a Duna együttélésének megteremtése.									
Kiegyensúlyozott városi térszerkezet kialakítása differenciált központrendszerrel, a kompakt város elvének megvalósítása.						X			
A területhasználat és a közlekedés integrált fejlesztése, a városi közösségi közlekedés súlyának növelése.						X			

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) egy kerületi településfejlesztési stratégiánál jelentősen nagyobb ívű célokkal dolgozik, ennek dacára több jól azonosítható kapcsolódási ponton is illeszkedik az utóbbi az előbbihez. Józsefváros markáns egyetemvárosi profiljának erősítése követi a koncepció azon szándékát, hogy formálódjon feladatmegosztás a budapesti várostérség egyes részei között, mint ahogy a tudásalapú gazdaságfejlesztésnek is fontos záloga. A turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kiaknázása szintén hangsúlyos, önálló középtávú célként nevesített eleme a stratégiának, összhangban az OFTK-val. Lényeges kapcsolódási pont a foglalkoztatás fejlesztése, mely középtávú stratégiai cél az OFTK két fővárosi fejlesztési irányban is nevesít: a tudás- és kézségalapú gazdaságfejlesztés mellett a differenciált területi kínálatra épülő gazdasági fejlődésben. A vonzó, egészséges életkörülmények kialakítását, rugalmas lakásstruktúrát célzó fejlesztési irányt két kerületi stratégiai cél támogatja: a teljes körű kerületi ellátásokra, illetve az igényekhez igazodó lakásállományra vonatkozó. A kerület területfelhasználásának javítását megfogalmazó stratégiai cél az OFTK két fejlesztési irányát támogatja: elsősorban a kompakt város elvének megvalósítását, illetve – kisebb részt – a területfelhasználás és a közlekedés integrált fejlesztését leíró.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) szerint a „településfejlesztés feladata a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése, a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító, hosszú és rövid távú fejlesztési irányok, célok és az azok elérését biztosító programok és eszközök meghatározása.”

A készülében lévő Budapest Integrált Településfejlesztési Stratégia 2020

A Fővárosi Közgyűlés 2013-ben fogadta el a Budapest 2030 Hosszú távú Városfejlesztési Konceptiót, mely a főváros jövőképét, átfogó és hosszú távú fejlesztési céljait határozza meg. A koncepció ma is érvényes jövőképének meghatározó eleme Budapest erős európai városhálózati szerepe, az innovációra, kreativitásra, oktatásra, kutatásfejlesztésre, zöldséggazdaságra épülő tudás- és kézségalapú gazdaság, az alacsony energiafelhasználású, de magas hozzáadott értékű termékek és szolgáltatások előállítására, az élhetőség javítása és a magas minőségű szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása. A koncepció célkitűzéseivel összhangban készült el 2014-ben az Integrált Településfejlesztési Stratégia⁶ (ITS) a város fejlesztésének középtávú, 2020-ig szóló terve. A Fővárosi Közgyűlés 2020-ban döntött arról, hogy a Lechner Tudásközpont által kidolgozott „Okos város

fejlesztési modell módszertani útmutató” figyelembevételével a 2021- 2027 közötti időszakra új Integrált Településfejlesztési Stratégiát készít.

A széleskörű társadalmi részvétel mellett készülő terv kidolgozása folyamatban van. A készülő ITS Budapest nagyvárosi és térségi szerepének erősítését és versenyképességének növelését saját hatáskörében három stratégiai területen keresztül kívánja előmozdítani:

- Kezdeményező városkormányzással egy szolgáltató, okos és jól szervezett város feltételeinek megteremtése, melyben kulcsszerepet kap az együttműködés, az innováció, a gazdaságélénkítés, a szervezeti és humán erő fejlesztés, a digitalizáció
- Zöld városfejlesztéssel egy élhető és egészséges, értékőrző és értékteremtő város kialakítása, mely magában foglalja a hatékony erőforrásgazdálkodást, a környezeti károk csökkentését, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó, egészséges városi környezet komplex szemlélettel történő fejlesztését
- Esélyteremtő városkormányzással egy nyitott és erős, méltányos és szolidáris közösségre épülő város létrehozása, a lakáshelyzet javításával, a szegénységet és a hajléktalanságot eredményező helyzet megváltoztatására való törekvéssel, a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének biztosításával, az idősellátásban jelentkező növekvő igények kezelésével, az egészségmegőrzés feltételeinek támogatásával.

Az ITS-ben szereplő projektek jelentős része integrált projekt, ahol több támogatási forrás – adott esetben több operatív program – bevonása a legcélszerűbb. Ilyen területek például a következők:

- Kék-zöld infrastruktúrák fejlesztése, a zöldfelületi fejlesztések, melyek integrálják a szükséges közműfejlesztéseket, csapadékvíz-hasznosítási megoldásokat, aktív mobilitást és rekreációt szolgáló fejlesztéseket, de összekapcsolódhatnak szervesen árvízvédelmi fejlesztésekkel és a városi hőszigetelést csökkentő projektelemekkel.
- Energetika és körforgásos gazdaság összekapcsolódása, a hulladék újrahasznosítás során energia, távhő előállítása, a távhőszolgáltatás zöldítése
- Épületenergetikai és intézményi fejlesztések összekapcsolódása, az idősellátás, a bérletlakásszektor és a hajléktalan ellátás infrastrukturális hátterének komplex szemléletű fejlesztése a soft elemek – szervezetfejlesztés, humán erőforrás képzés – kapcsolódásával.

Az „okos város” szemlélet, a fenntarthatóság és az integrált megközelítés alkalmazása évek óta kiemelt szerepet tölt be a Fővárosi Önkormányzat városfejlesztési intézkedéseiben, a tervezés és a projektek megvalósítása során egyaránt. Budapest Mobilitási Terve a fenntartható mobilitási tervezés módszertanával készült, mely a korszerű, emberközpontú és élhető városi környezet megteremtését célozza a közlekedési rendszerek komplex szemléletű fejlesztésével. Budapest a vissza nem térítendő támogatások mellett a visszatérítendő források pénzügyi eszközökön keresztül történő felhasználását is kezdeményezi: a Budapesti Városfejlesztési Alap felállításának előkészítése folyamatban van, célja olyan városfejlesztési célokhoz illeszkedő, de pénzügyileg fenntartható (bevételegeneráló vagy költségmegtakarítást eredményező) projektek megvalósítása, melyek a piaci hozamvárásokhoz képest csak hosszabb idő alatt térülnek meg. Az Alap a piaci kondícióknál kedvezőbb feltétel mellett a város által kontrollált döntéshozással támogat projekteket és az Alap visszaforgó jellegénél fogva többször kihelyezhető. A Városfejlesztési Alap vizsgált befektetési részpiacai:

- épületenergetikai célú fejlesztések (benne a lakossági energiahatékonysági beruházások volumenének lényeges növekedését biztosító ESCO jellegű finanszírozási szervezeti modell megvalósítása);
- megújuló energiatermelés;

- városüzemeltetési feladatok innovatív támogatása smart rendszerek alkalmazásával;
- jelentős tőkebefektetést igénylő, de várospolitikai szempontból kiemelt jelentőségű ingatlanok fejlesztése (többek között lakhatási célú ingatlanok építése, a közszolgáltatások munkaerő-biztosítása érdekében dolgozói apartmanok kialakítása, munkásszállások felújítása).

Budapest Főváros Önkormányzata Integrált Fejlesztési Programja az első lépés abba az irányba, hogy Budapestre az Unió által támogatott Integrált Területi Beruházás (Integrated Territorial Investment) eszköz alkalmazása lehetővé váljon, mely több operatív program finanszírozásával, a területi szereplők (vállalkozások, intézmények, kerületi önkormányzatok, kormány, civil szervezet) tervezett fejlesztéseit összehangolva, egy területi alapú, közösségvezérelt középtávú támogatási program. A Fővárosi Önkormányzat saját fejlesztésein túlmenően kiemelten fontosnak tartja az alábbiakban felsorolt, Budapesten megvalósuló fejlesztési szükségletek operatív programokon keresztüli támogatását is:

Kerületek fejlesztési szándékai: o Integrált városfejlesztés (zöldinfrastruktúra és rekreációs területek, központrendszer, szociális városrehabilitáció) o Intézményfejlesztés (oktatás-nevelés, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közigazgatás), épületenergetikai fejlesztések, digitalizáció

Egyéb érdekeltek fejlesztéseinek támogatása, kiemelten:

- Kutatás-fejlesztés-innováció területén megvalósuló projektek,
- KKV-k digitális átállását, a hatékonyság növelését eredményező üzleti innováció támogatása
- Befektetés a humán erőforrásba - képzési, oktatási projektek, élet-hosszig tartó tanulás támogatása o Befektetés az egészségügyi, oktatási és szociális szektorba
- Hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének biztosítása.

Elővárosi vasúti közlekedés és HÉV vonalak fejlesztése, P+R parkolók kialakítása az agglomerációban A Fővárosi Önkormányzat és vállalatai több, a közigazgatási határon kívüli elhelyezkedő telephelyen is kezdeményez fejlesztéseket a jövőben, melyek egyrészt az agglomerációs ellátás és szolgáltatások biztonságát javítják (vízi közmű beruházások), másrészt növelik a hátrányos helyzetű térségekben a helyi foglalkoztatási lehetőségeket (idősellátás Pest megye és Nógrád megye kistérségeiben).

Az ITS szerepe, hogy bemutassa azokat a konkrétabb ágazati és területi fejlesztési irányokat, projekteket, melyeket Budapest Főváros Önkormányzata középtávon kíván megvalósítani a Budapest 2030 hosszú távú céljainak elérése érdekében.

A főváros integrált településfejlesztési stratégiája a Fővárosi Önkormányzat által előkészítendő, koordinálandó, megvalósítandó fejlesztéseket, projekteket helyezi a középpontba – természetesen összehangolva és illeszkedve a Főváros egész területére elfogadott, illetve párhuzamosan készülő területfejlesztési dokumentummal. A stratégia időtávja illeszkedik az EU programozási ciklusához, tehát a 2014 és 2023 (2020-at követően a projektek megvalósítására további három év áll rendelkezésre) között megvalósítani tervezett fejlesztéseket és fejlesztési irányokat foglalja magában.

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat 2019—2024. évekre szóló gazdasági programja

A Józsefváros Önkormányzat Képviselő-testülete 182/2020.(V. 7.) számú határozattal fogadta el a 2019-2024 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programját. Az ITS felülvizsgálata figyelembe vette a program céljait, a megvalósítás eszközeit, és nevesített projektjeit. A program számol a koronavírus járvány pénzügyi következményeivel, a bevételek remélhetőleg időleges csökkenésével, mely előtérbe

helyezi a kis léptékű, de katalizátor hatással járó beavatkozásokat. Ezek révén az önkormányzat elősegíti, hogy a kerületben erős társadalmi kohézió, „erős közösségek közössége” alakuljon ki.

A fenntartható kerületi infrastruktúra megteremtése terén elsősorban a kis lépések politikáját követi az önkormányzat. Ehhez merőben új szemléletmódra és gyökeres változásra van szükség. A közterületeket tekintve nem lehet más a cél, mint az átmenő forgalom és a belső sebesség erőteljes csökkentése, valamint lépésről lépésre a közterületi parkolás észszerűsítése. Ez segítené egy összefüggő kerékpáros infrastruktúra létrejöttét is. Költséghatékony forgalomtechnikai eszközökkel is nagy eredményeket lehet elérni a kerületi közlekedési részarányok megoszlásának módosítása terén.

Az erőforrások növekedésével párhuzamosan fokozatosan nagyobb figyelem hárul a közterületek karbantartására és a kiültetett fák gondozására. Ezt hamarosan új fakataszter is segíti. A Kerületi Építési Szabályzatnak összetetten kell rendelkeznie a műszaki és társadalmi igényekről, a rozsdáövezetekben alapvetően fejlesztésbarát, ugyanakkor a lakók érdekeit is szem előtt tartó mértéktartó beépítéssel és a zöld beruházások minél erősebb támogatásával. A lakóövezetekben a szolgáltatások, a kereskedelem és az intézményi ellátottság bővítése a cél. Az önkormányzat új Településfejlesztési Stratégiát alakít ki, melynek fontos alkotórészei a Közlekedési és Parkolási Stratégia, a Klímastratégia, a Biztonságos Város Stratégia, az Okos Vagyongazdálkodás, a Taktikus Fejlesztési Stratégia és az Együttélési Stratégia. Cél, hogy a ciklus végéig minden negyednek jusson az élıhetőséget számottevően befolyásoló fejlesztés.

A köztisztaság szempontjából különösen fontos egy hatékony és folyamatos kommunikációs kampány, amely felhívja a lakók és a társasházak figyelmét a közösségi felelısségvállalásra, a szemét újratermelődésének csökkentésére. Mindezzel együtt az önkormányzat alapelve, hogy ahol több szemét van, ott többet kell takarítani, a kerület egyetlen része sem hanyagolható el.

Okos Város Stratégia

2018-ban készült el a Józsefváros Smart City Stratégia, melynek célja egy átfogó, hosszú távú, megvalósítható, és a kerületi fejlesztési koncepciókkal, stratégiákkal összhangban lévőstratégia megalkotása volt, amely széles körben egyeztetve, elsősorban a korábban elfogadott Józsefváros Smart City koncepció vázlatban meghatározott irányokat tartja szem előtt.

A stratégia elemzi a kerület lehetőségeit, erőforrásait, adottságait, valamint tartalmazza az erre épülő stratégiát, projektek listáját, és a fejlesztések sikeres megvalósítását biztosító szervezeti és működési keretrendszert. A megalapozó munkarész a kerület erősségei közé sorolja a kerület elhelyezkedését, beágyazottságát, a kerület ökológiailag értékes területeit, az itt koncentrálódó egyetemek innovációs környezetét, a nem egyenletes, azonban összességében a fővárosinál kedvezőbb vállalkozási sűrűséget, az elmúlt években megfigyelhető javulást kerékpáros és közösségi közlekedés illetve az elektromos és hibrid személygépkocsik tekintetében, a kerület mintaszerű városrehabilitációs programjait és a kulturális intézményekkel való ellátottság magas szintjét. Gyengeségekként azonosítja a kerület magas forgalmi jellemzőkkel terhelt sűrű beépítését, mely súlyos zaj és levegőszennyezést eredményez, a kevés parkolóhelyet, a népesség iskolázottságának illetve az adózók népességarányának alacsony szintjét, a lakásállomány gyenge minőségét, valamint bizonyos típusú bűncselekmények magas számát.

A stratégia által megfogalmazott távlati cél egy kiegyensúlyozott társadalmú, kulturálisan sokszínű, sajátos gazdasági profillal rendelkező, hatékonyan/okosan üzemeltetett, zöld belvárosi kerület. További átfogó célok a széleskörű partnerséggel és kommunikációval megvalósuló, összehangolt szerves fejlődés, valamint a helyi adatpolitika létrehozása. Ez utóbbi azon a felismerésen alapszik, hogy

míg Józsefváros működése során már ma is nagy mennyiségű adat keletkezik, ezek szisztematikusan gyűjtése és kezelése jelenleg nem megoldott, annak ellenére, hogy ez nagyban javíthatná a kerületi kormányzás hatékonyságát. A stratégia ezeken túl három stratégiai célt határoz meg: (1) zöldülő belváros, (2) prosperáló Józsefváros és (3) élhető kerület. Ezek a célok további prioritásokra bonthatók, melyekhez kapcsolódóan a stratégia konkrét intézkedéseket is meghatároz.

Klímastratégia – Klímavédelmi intézkedési terv

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat 2019-ben európai uniós támogatást nyert a kerületi Klímastratégia kidolgozására és szemléletformáló tevékenységek megvalósítására („Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011). A stratégia várhatóan 2020 végére készül el.

Józsefváros Klímastratégiájának legfőbb célja, hogy a kerület a stratégiában rögzített hosszútávú, 15-20 évre szóló célok mentén meghatározza az előtte álló, a klímaváltozás által okozott kihívások leküzdését szolgáló intézkedéseket.

Az éghajlatváltozás hatékony kezeléséhez nem elég a már bekövetkezett károk kezelése, hanem tervezetten kell fellépni a kibocsátások csökkentése érdekében, továbbá előrelátóan felkészülni a várható hatásokra. Ezt a tudatos felkészülést, a tevékenységek tervezett végrehajtását és az eredmények nyomon követését szolgálja a kerületi szintű éghajlatpolitikai tervezés. A tervezési folyamat eredményeként elkészülő kerületi klímastratégia magában foglalja az alkalmazkodási és kibocsátás csökkentési törekvéseket és beavatkozásokat, az ezek megvalósításához szükséges eszközöket, forrásokat és intézményi struktúrát, valamint a stratégia megvalósításának nyomon követését is.

Kiemelten fontos, hogy a folyamat ne álljon meg a klímastratégia elkészítésénél, hanem az abban foglaltak kerüljenek szisztematikusan végrehajtásra is. A kerületi klímastratégia hozzájárul a nemzeti és nemzetközi, az éghajlatváltozás megfékezéséhez, illetve a hatásaira való felkészülést célzó törekvésekhez is. Mivel az üvegházhatású gázok kibocsátása jelentős részben a lakossági felhasználáshoz kapcsolódik, ezért az alacsonyabb területi szinteknek is hozzá kell járulniuk a fenti célok teljesüléséhez.

Fontos látnunk, hogy az éghajlatváltozás nem csak kihívásokat, hanem lehetőségeket is rejt magában. Az éghajlatváltozás szempontjainak integrálása a kerületifejlesztésekbe lehetővé teszi, hogy a kerületeink vonzóbb életkörülményeket és jobb életminőséget biztosítsanak.

A klímaváltozás mindenkit érintő kérdés, ezért a tervezett intézkedések megvalósításához az önkormányzat, a lakosság és a gazdasági szereplők összefogására van szükség. A Klímastratégia célrendszerének kialakítására alapos vizsgálat és helyzetértékelés, valamint széleskörű szakmai egyeztetések és kérdőíves felmérés után került sor.

A Képviselő-testület a 9/2020. (I.30.) számú határozatában döntött a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési terv (a továbbiakban: JKIT) megvalósításáról, valamint többek között arról, hogy csatlakozik a Covenant of Mayors együttműködéshez. A Polgármesterek Szövetsége/ „Polgármesterek Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetsége a világ legnagyobb helyi klíma- és energiaügyi akcióra irányuló városi mozgalma. Az önkormányzat a csatlakozással vállalja egy ún. SECAP (Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv) elkészítését 2 éven belül; a SECAP (Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervét) számos uniós pályázaton való indulás előfeltétele. A fenti szervezeten túl csatlakozik a

130 millió európai polgár otthonául szolgáló mintegy 200 várost tömörítő Eurocitieshez és a Magyar Klímabarát Települések Szövetségéhez.

A JKIT három féle intézkedést tartalmaz: (1) rövidtávú, gyorsan végrehajtható intézkedéseket, amelyeknek nincs, vagy minimális a költségvetési hatása (2), konkrét határidős egyéb intézkedéseket, valamint (3) a készülő Józsefvárosi Klímastratégiába beépítendő, további stratégiai javaslatokat, valamint kommunikációs feladatokat.

1. A rövidtávú intézkedéseként főleg gyorsan végrehajtható, alacsony költségvetési igényű vagy önkormányzati forrást nem igénylő feladatok lettek meghatározva. Az intézkedések egy része az önkormányzat gazdasági társaságaira és intézményire vonatkoznak (pl. létesítmény- és gépjármű-üzemeltetés), számos közlekedést érintő intézkedést tartalmaz (pl. „Tedd le a kocsi” program, Autómentes nap stb.), valamint köztéri, társasházi, illetve általános lakossági projektek (pl. szemléletformálás) is szerepelnek közöttük.

2. A konkrét határidős egyéb intézkedések részben kaptak helyet azok a nevesített projektek, amelyek végrehajtása több időt, koordinációt igényel a közterületekre, épületekre, közlekedésre, hulladékkezelésre, környezeti nevelésre vonatkozóan. Így például a közlekedés témakörben a Parkolásstratégia kialakítása, vagy a körforgásos gazdaság, hulladék-csökkentés témakörben az önkormányzati komposztálási lehetőségek megvizsgálása.

3. A JKIT utolsó része a készülő Józsefvárosi Klímastratégiába beépítendő további stratégiai javaslatokat és kommunikációs feladatokat tartalmazza. Ezek hosszabb időtávra vonatkozó és átfogóbb programok, mint pl. felkészülés a szélsőséges időjárási viszonyokra, fejlesztéspolitikában a zöld város alapelve alkalmazása, vagy éppen az Albedó program bevezetése a közterületi fejlesztések esetében.

A Klímastratégia képviselő-testületi elfogadását követően a JKIT felülvizsgálatra kerül.

Területi összefüggések

A kerületben található területfelhasználási konfliktusok alapvetően kettéválaszthatók a zonális rendszer szerint. Más típusú problémák adódnak a belső és mások az átmeneti zóna területén.

A belső zónában, a Palotanegyed és a József körút menti városközponti területfelhasználású területen, a környéken véghezvitt közterületi rehabilitációk egyre élhetőbb környezetet teremtettek, itt inkább csak pontszerűen jelentkeznek problémák. A belső városrészekre jellemző alacsony zöldfelületi ellátottság természetesen itt is jellemző probléma, melyet hosszabb távon a tömbbelsőik esetleges lazításával, a közterek (pl. Blaha Lujza tér) és utcák humanizálásával, illetve a belső udvarok zöldítésével lehet orvosolni.

A Corvin negyedben az elmúlt években történt városrekonstrukciós folyamatok által jelentős arculatváltás következett be. Sok esetben a környezeténél magasabb beépítés jött létre, miközben még mindig nagy számban található üresen álló, vagy alacsony szintszámú épületek. A Corvin sétány befejezéséig ezek nyilvánvaló problémaként fognak jelentkezni a negyedben.

A Népszínház, Csarnok, Magdolna és Losonci negyed területén jellemző a nagyszámú üres, használaton kívüli vagy alulhasznosított, valamint a környezetéhez képest alacsony beépítésű terület. Ez egyfelől probléma, másrészt lehetőség is a kerület számára, hiszen jól megközelíthető helyszínen, viszonylag nagy számban található pontszerű beavatkozásokra alkalmas terület, ami a fejlődés záloga. A Fiumei út menti területsáv a két zóna határán átmenetet képez a hagyományos vegyes és lakóterületek, valamint az átmeneti zóna városüzemeltetési, egykori vasúti és gazdasági területei

között. Az itt lévő intézménysáv így némi pufferként szolgál a belső területek számára. Az Orczy térnél azonban mára funkcionálisan is idegen remíz már ebbe a vegyes városias területbe ékelődik be, ezzel elvágva az intézményi és zöldterületek láncolatát.

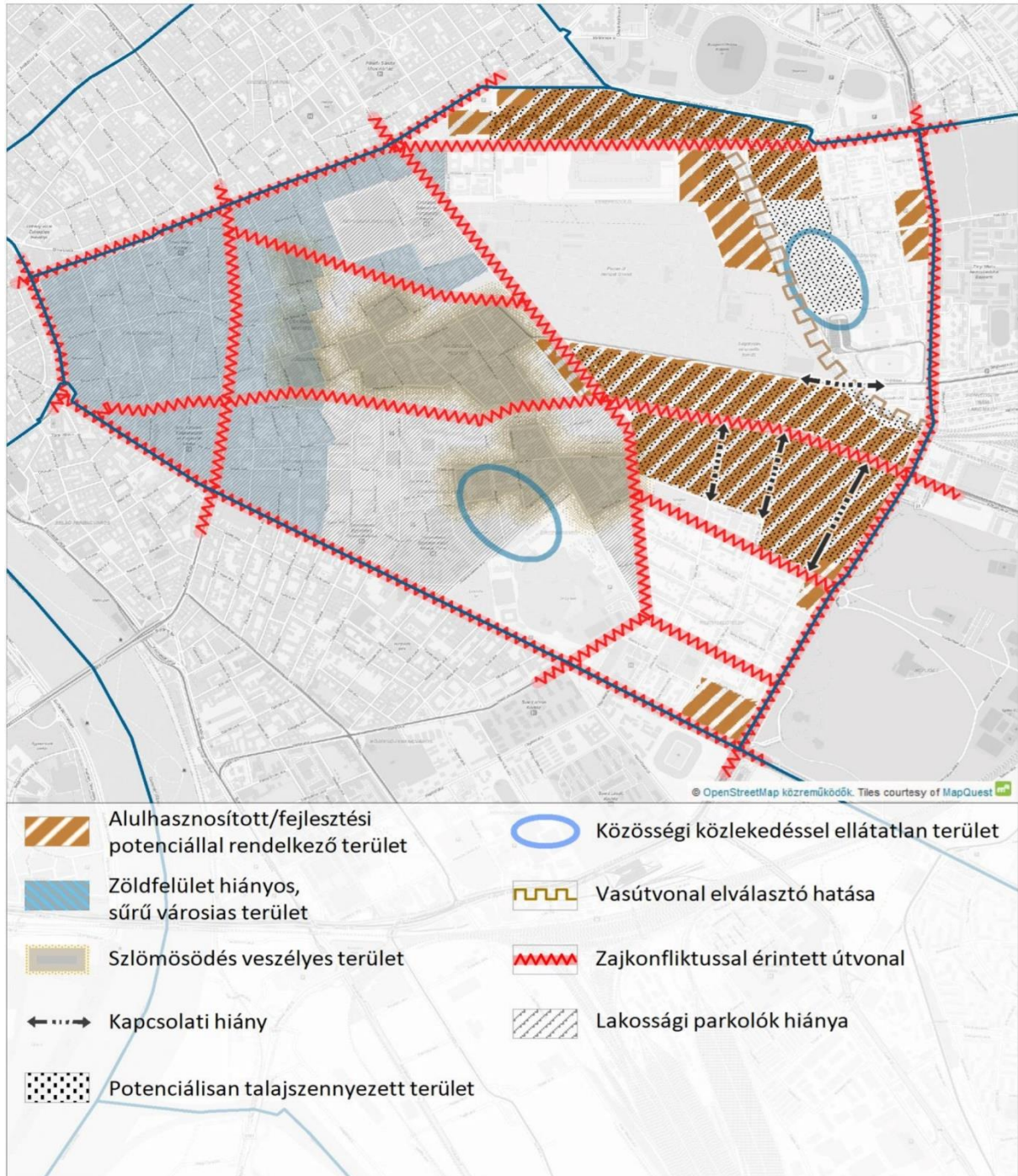
Az Orczy negyedben a korábbi üzemi-gazdasági funkciók megszűnésével a zöldbe ágyazott intézményi funkciók irányába változik a területfelhasználás, mely kifejezetten pozitív fejleményként könyvelhető el. A városrész Orczy parktól északra lévő területe az előzőekhez hasonló helyzetű, a pontszerű üres területek a megújulás lehetőségét hordozzák magukban.

Az átmeneti zónában a legnagyobb problémagóc egyértelműen a Kőbányai út mentén található. A volt Józsefvárosi pályaudvar területe a megújulás küszöbén áll, részben el is kezdődött az átalakulás. A Józsefvárosi piac megszüntetésével a kereskedelmi tevékenység részben áttevődött az út túloldalára, azonban a volt Ganz-MÁVAG terület átstrukturálása még várat magára. A zóna más részein lévő gazdasági területek kevésbé problémásak, méretüknél fogva várhatóan előbb alakulnak át intézményi irányba, vagy váltanak korszerűbb gazdasági tevékenységek felé. Területfelhasználás szempontjából a gazdasági területek és a Százados negyed lakóterületeinek szomszédsági viszonya okoz és okozhat problémát.

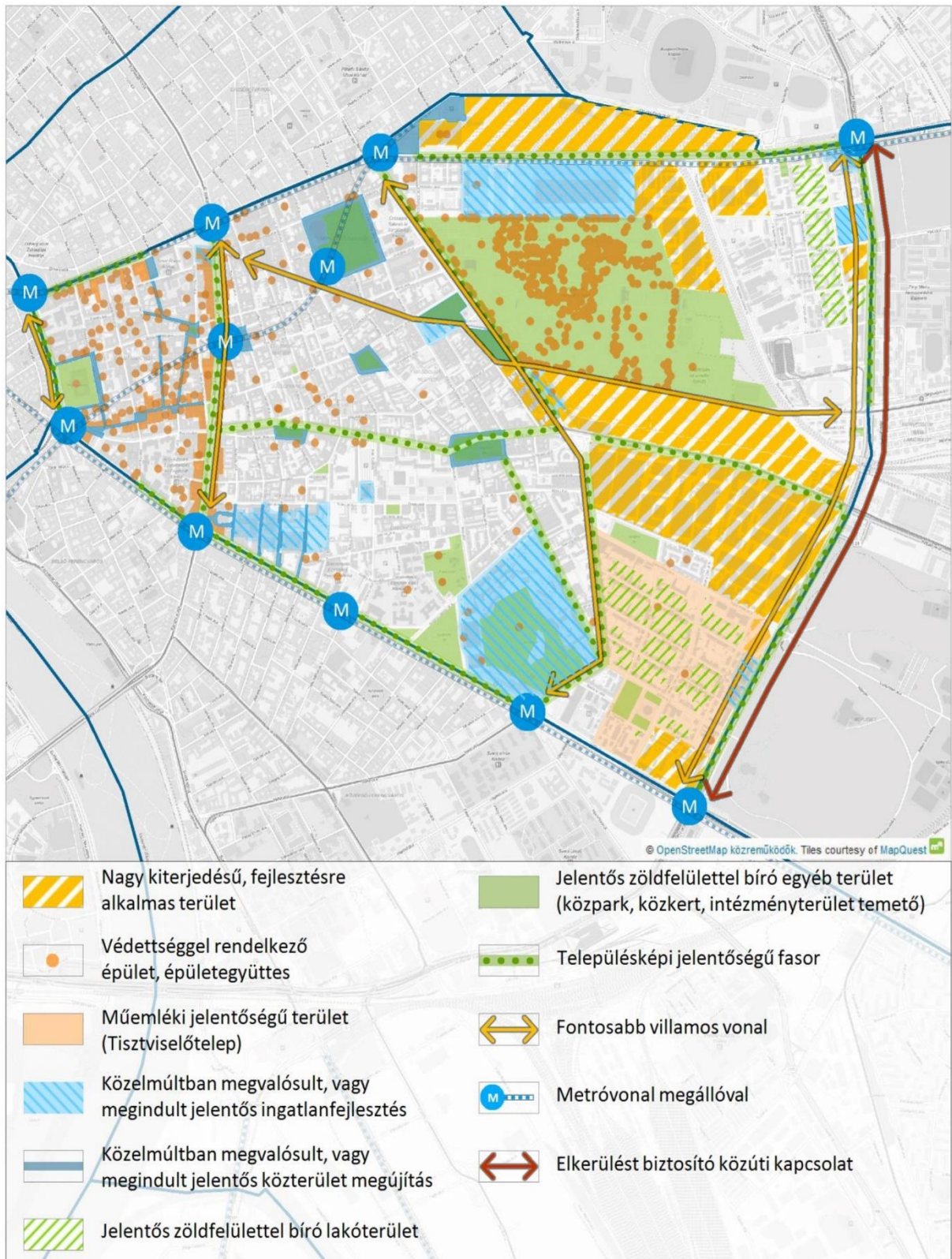
A Keleti pályaudvar térségének alapvetően vasúti területhasználata funkcionálisan hosszabb távon is megmarad, de annak szűkülésével és többszintes területfelhasználással lehet számolni.

3. Ábra Problématérkép

4. Ábra Értéktérkép

18. Táblázat Összefoglaló SWOT analízis

<p>ERŐSSÉGEK</p> <p>Az épülő lakások fővárosi szinten is jelentős száma.</p> <p>Jelentős felhalmozott tudás a szociális városrehabilitáció terén.</p> <p>A fővárosi átlagot meghaladó mértékben bővülő turizmus.</p> <p>A városon belül jó pozíciójú közterületek (pl. Népszínház utca).</p> <p>Jelentős K+F+I koncentráció, elsősorban az itt működő egyetemek révén.</p> <p>Sűrű közösségi közlekedés.</p> <p>Közterületeken a lakossági igényeket preferáló várakozási övezeti rendszer.</p> <p>Fővárosi távhőrendszer a kerület egyes részein elérhető.</p> <p>Történelmi múlttal rendelkező zöldterületek és jelentős zöldfelületű intézmények.</p> <p>Területarányosan elhelyezkedő közkertek, közparkok.</p> <p>A légszennyező anyagok kibocsátása és a mért emissziók zömében csökkenő tendenciát mutatnak.</p>	<p>GYENGESÉGEK</p> <p>Kerületen belüli területi szociális egyenlőtlenségek.</p> <p>Kedvezőtlen lakhatási körülmények: alacsony komfortfokozat, kis lakásméret.</p> <p>Üres, nem hasznosítható bérlakások nagy száma.</p> <p>Kimagaslóan rossz egészségi állapot.</p> <p>Jelentős közúti átmenő forgalom.</p> <p>Lakosság telken belüli parkolási igényeinek megoldatlansága</p> <p>Koros, elavult anyagú ivóvíz- és csatornahálózat.</p> <p>Minimális mértékű megújuló energiahasznosítás.</p> <p>Jellemzően alacsony zöldfelületi intenzitás, hőszigetelés.</p> <p>Az egy főre jutó zöldterületi arány alacsony.</p> <p>A kerület forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a gépjárműforgalomból eredő környezeti terhelés.</p> <p>Barnamezős területek potenciális szennyezőforrások.</p>
<p>LEHETŐSÉGEK</p> <p>Tudásközponti szerepkör kialakulása a jelen lévő egyetemek, kutatóhelyek sűrűsödése révén.</p> <p>A város külsőbb kerületeiben tervezett közúthálózat-fejlesztések tehermentesítő hatása (Körvasút menti körút).</p> <p>Alternatív energiák térnyerése.</p> <p>Barnamezős területek rehabilitációja során új zöldfelületek kialakítása a magánszektor bevonásával.</p> <p>Rekreációs és zöld kapacitások számottevő növekedése.</p>	<p>VESZÉLYEK</p> <p>Városrehabilitációs források elzáródása.</p> <p>Erősödő társadalmi szegregáció.</p> <p>Szociális problémák kiéleződése.</p> <p>A kerület a főváros turizmus passzív háttérjévé válik.</p> <p>A kiskereskedelem egysíkúvá válik a kínai piacra épülő tevékenységek dominanciájával.</p> <p>Személygépjármű-ellátottság további növekedése.</p> <p>Megfelelő támogatási rendszer nélkül az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések által generált projektek nem indulnak el.</p> <p>Forráshiány miatt a barnamezős területek kármentesítése időben késlekedik (szennyező anyagok terjedése).</p>

A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia Józsefváros erősségének tekinti a kedvező, központon belüli városi pozíciót, a kerület sokszínűségét és abból fakadó funkciógazdagságát, fokozódó egyetemvárosi jellegét és erős szociális hálóját. A legjelentősebb problémáknak a szociális problémák magas koncentrációját, a kerületen belüli területi egyenlőtlenségeket, valamint a rossz állapotú lakásállományt tekinti, utóbbi tekintetében külön hangsúllyal az önkormányzati bérlakásállományra.

A koronavírus járvány a városok működésére gyakorolt hatását figyelembe kell venni a stratégia tervezésénél is. A cél, hogy Józsefváros reziliens legyen az előre nem látható katasztrófákra. Ehhez erős gazdaságra és stabil önkormányzatra és erős közösségekre van szükség, mely rendelkezik tartalékokkal és gyors cselekvési programmal a vészhelyzetekben. A stratégia ezért elsősorban a kis léptékű, de katalizátor hatással járó beavatkozásokat és a fenntartható fejlesztéseket helyezi előtérbe.

Az integrált megközelítés érdekében a stratégia nem csupán a kerületi önkormányzat hatáskörében álló projekteket nevesít az egyes célok alatt, annak részét képezik olyan projektek is, amelyek külső (akár magán, akár állami) forrásból valósulnak, illetve valósulhatnak meg. Ilyen például a Ludovika Campus, Semmelweis Egyetem projektjei – ez utóbbiban az önkormányzat ugyan képes katalizálni a projekt sikerét, de a megvalósításnak nem lehet gazdája.

Az ITS céljainak megvalósításában a 2021-2027 között elérhető kohéziós források, köztük a hazai operatív programokon keresztül érkező támogatások szerepe – különösen a koronavírus járvány több évre becsült gazdasági, társadalmi és önkormányzati költségvetésre gyakorolt hatása miatt – különösen fontos. A következő három évben – az operatív programok mellett – Magyarország számára is rendelkezésére áll majd az Európai Helyreállítási Terven belül a Következő Generáció EU (NextGeneration EU) alá tartozó Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (Recovery and Resilience Facility, RRF), ahol a gazdaság helyreállítását célzó forráselosztás meghatározásánál kiemelt szemponttal bír a zöld- és a digitális átállás érvényesítése.

A stratégiában foglalt projektek indikatív összköltsége 33 milliárd forint, mely nem tartalmazza a vállalkozói, egyetemi, illetve állami beruházásokat. A költség tartalmazza a fővárosi tulajdonú, fenntartású utak felújításának a költségét is, mely kb. a költségnek 1/3-át jelenti.

A stratégia megvalósulásának főbb kockázataival között kiemelendő a források bizonytalansága: 2020-ban még nem ismertek az európai uniós források pályázati rendszere. Az ismert források hiánya 2020-ban éppen úgy, mint 2015-ben a lakhatási körülmények, lehetőségek javítását célzó projektek esetében jelentenek különösen jelentős bizonytalansági tényezőt. A kerület adottságai közül a rossz egészségi állapot, valamint a lakhatási hiányosságok képezik a legnehezebben javítható elemeket; előbbi a beavatkozások lassú hatásmechanizmusa, utóbbi a már vázolt pénzügyi bizonytalanságok nyomán.

Tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen stratégia nem nevesít önálló, a célrendszer részét képező városrészi célokat, ugyanakkor idézi a 2007-ben, majd a 2015-ben kelt Integrált Városfejlesztési Stratégia negyedenként megállapított fő irányait, illetve azokat a tematikus projekteket, amik kizárólagos városrészi relevanciával bírnak. E két forrásból ellenőrizhető, hogy a stratégia magában hordozza-e városrészi fejlesztési irányok, illetve projektek ütközését, negatív végeredményű interferenciáját. Kiindulási feltételezésként rögzíthető, hogy egy városrészi beavatkozás, változás akkor képes hatni egy másik városrésze, ha a két városrész egymással határos, illetve ha funkcionális azonosságok állnak fenn köztük.

- *Palotanegyed: kulturális gazdaságfejlesztés, vonzerőbővítés, épített örökség védelme, diáknegyed* - a fejlesztések a Palotanegyed azon sajátosságait befolyásolják, amelyekben korábban is egyedi volt a kerületben. Egyetlen kivétel a diáknegyedként meghatározott jövőképelem, mely több más kerületben is releváns, így érdemes a fejlesztéseket, akciókat összehangolni a Csarnok negyedi fejlesztésekkel, felkészülve a Pázmány PK Egyetem ideköltözésére.
- *Népszínház, Csarnok negyed: lakófunkció erősítése és a zsidó örökség turisztikai hasznosítása* - a hasonló adottságokkal bíró Népszínház- Csarnok, illetve Magdolna negyed ugyanazon fejlesztésekben érintett a fentiek megvalósulásával, míg a távolabbi negyedek szempontjából mindkét tervezett (illetve részben megvalósult) beruházás irreleváns.
- *Corvin negyed: a Corvin Sétány Program hatásainak kiterjesztése* – a Corvin sétány új ingatlanjai a kerület más részein jelen nem lévő minőséget (nagy tömegű, új építésű lakások és irodák koncentrált megjelenését) képviselnek. Pozitív hatásainak kiterjesztése a városrészre és a Losonci negyedre is kedvezően hat.
- *Magdolna negyed: a társadalmi leszakadás megállítása, a kirekesztettség csökkentése, az integrált programok hatására a területen alakuljon ki megfizethető, sokszínű városrész* – a Magdolna negyed az elmúlt 15 év beavatkozásainak eredményeként sikerült a leszakadást megállítani, ennek ellenére még ma is szociálisan a legkedvezőtlenebb helyzetű negyede a kerületnek, így fejlesztése, a felzárkózást, nem a lekörözést foglalja magában.
- *Orczy negyed: a társadalmi leszakadás megállítása, a kirekesztettség csökkentése, integrált programok indítása* – a negyedben tervezett egyetemi fejlesztések során meg kell akadályozni, hogy az alacsonyabb státuszú lakosság kiszoruljon a területről. Ugyanis, ha nem sikerül, akkor féltő, hogy a Magdolna negyedben ismét felgyorsul a szlömösödés, tönkretéve 15 év rehabilitációjának az eredményeit. Ennek elkerülésére figyelmet kell fordítani arra, hogy az Orczy Negyed Program sikeres végrehajtása során a menedzsmenstervezés egységes keretek alatt felügyelje az esetleges szegregációs tendenciákat, illetve hogy (mint arra a Magdolna Negyed Program – fenntartás akcióterületi projektsomag kitér) a Magdolna negyedben korábban végzett szociális programok fenntartásával a kerület elejét vegye a szociális problémák esetleges áttolódásának.
- *Tisztviselőtelep: az épített örökség védelmével a terület meglévő identitásának erősítése* – a fejlesztési irány teljes mértékig helyi relevanciájú, más negyed fejlődését nem befolyásolja. Potenciális ütközés csupán a részben hasonló karakterű Százados negyeddal kapcsolatban merülhet fel, amennyiben a Tisztviselőtelep intenzív fejlesztése annak relatív leértékelődését eredményezné. Azonban minden ismert statisztikai mutató a Százados negyed előnyét mutatja úgy a társadalmi összetétel, mint a lakások állaga terén, így e veszélynek nincs reális relevanciája.
- *Ganz negyed: a Ganz és a Józsefvárosi pályaudvar területének területrendezés és barnamezős fejlesztés megindítása* – a területek hagyományosan ipari funkciójúak, lakófunkció betelepítése középtávon sem reális, interferencia nem merül fel.
- *Kerepesdűlő: Az Aréna Pláza fejlesztési területi nem érint lakónegyedet, így kizorító hatás nem várható. A Nemzeti Sírkert és az Izraelita temető fejlesztése a területet látogatottságát növelheti, egyedi jelentőségük miatt interferencia nem tapasztalható.*
- *Százados negyed: a vegyes funkciójú terület bekapcsolása a kerület életébe* – a negyed intenzívebb összekapcsolása a kerület más részeivel nem látszik befolyásolni más negyedek fejlődését. A fizikai bekapcsolást szolgáló elérhetőség-javítás nem lakott területeken keresztül

valósulhat csak meg (hiszen lakott területtel a negyed nem határos), így az esetleges forgalomnövekedés sem bír negatív hatással.

A fentiek alapján egy esetben merül fel reálisan városrészi fejlesztési irányok interferenciája: az Orczy Negyed Program esetleges hirtelen sikere esetén a Magdolna negyed rovására érvényesülő kizorító hatás révén. Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy e veszély nem következik fundamentálisan a szóban forgó fejlesztési irányokból, az egyes projektek menedzselése operatíván kezelhető.

A megvalósíthatóság kockázatai

A 2015 évi stratégia készítésekor megállapított kerület hosszú távú fejlődésére ható számos kockázat 2020-ban is relevánsak.

19. Táblázat Külső és belső megvalósíthatósági kockázatok

Belső kockázatok és azok valószínűsége	Külső kockázatok és azok valószínűsége
Kedvezőtlen lakhatási körülmények: alacsony komfortfokozat, kis lakásméret	Városrehabilitációs források elzáródása
Kimagaslóan rossz egészségi és mentális állapot	Kerület fejlesztési forrásainak csökkenése
Lakásállomány nagyon rossz műszaki állapota	Szabályozási és jogi környezet megváltozása
Lakosság parkolási igényeinek megoldatlansága	Járvány gazdasági hatásai hosszútávon kihatnak
Kerületen belüli területi szociális egyenlőtlenségek erősödnek	Erősödő társadalmi szegregáció
Üres, nem hasznosítható bérlakások nagy száma	Szociális problémák kiéleződése
Jelentős közúti átmenő forgalom	A turizmus átalakulása a járvány következtében
Jellemzően alacsony zöldfelületi intenzitás, hőszigetelés	A kerület forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a gépjárműforgalomból eredő környezeti terhelés
Minimális mértékű megújuló energiahasznosítás	Megfelelő támogatási rendszer nélkül az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések által generált projektek nem indulnak el

Az azonosított kockázatok zömének bekövetkezési valószínűsége közepes. Néhány esetben a kedvezőtlen helyzet továbbra is fennmarad, mint pl. a rossz egészségi állapot és lakhatási körülmények, és a megoldatlan parkolási helyzet, mert a romló gazdasági helyzet, a kiszámíthatatlan források miatt nem lesz esély jelentős mérvű változtatásokra. A turizmus fejlődését az alternatív látványosságokkal szembeni növekvő érdeklődés, a kiskereskedelem diverzitásának megőrzését a gazdasági visszaesés lassú elmúlásával újra élénkítő fogyasztás, míg a személygépkocsi-ellátottság szinten maradását a fővárosi közlekedésszervezésben nyomon követhető paradigmaváltás, a kerékpáros és közösségi közlekedés egyre fokozódó előnyben részesítése alapján lehet feltételezni. Külön ki kell emelni a járvány miatt fellépő gazdasági visszaesés hatását, az önkormányzat saját bevételeinek a csökkenését, és a bizonytalan szabályozási környezetet.

Az egyes kockázatok valószínűségét és hatáserősségét összegezve ugyanezen tételek mutatkoznak kiemelkedő fontosságúnak, így azok megelőzése külön figyelmet érdemel:

Kedvezőtlen lakhatási körülmények: alacsony komfortfokozat, kis lakásméret: a stratégia számos alapvető eleme hivatott a lakhatási körülményeket javítani; e projektek önálló közép- és hosszú távú célként is megjelennek. Ugyanakkor épp ennek a problémakörnek a legbizonytalanabb a finanszírozása, legalábbis az önkormányzati tulajdonú lakásokat illetően, amiből következően felmerül, hogy – megfelelő források híján – a lakhatási körülmények alakítása lehet az a terület, amelyre a 2020-at követően is a kerületnek jelentős összegeket kell áldoznia a jelentősebb krízishelyzetek elkerülése érdekében. Enyhíti a kockázat súlyát ugyanakkor, hogy a várhatóan bekövetkező jelentős magánérs lakásfejlesztések emelni fogják a kerület lakásállományának statisztikai mutatóit.

Kimagaslóan rossz egészségi állapot: a kedvezőtlen egészségi állapot komplex, nehezen befolyásolható jelenség együttese. A mögöttes okok közül az életviteli ismeretek hiányát, a foglalkoztatási helyzet javítását, a minimális szociális szolgáltatások biztosítását (pl. étkeztetést) mind dedikált projektek jelentik meg az integrált településfejlesztési stratégiában. Tudva ugyanakkor, hogy Józsefváros a vizsgált betegségtípusok elsöprő többségében a legrosszabb helyzetben van Budapesten, nem várható, hogy az átlagos egészségi állapot, mégoly komplex beavatkozások dacára is, radikálisan javulni tudna.

9. Megvalósítás, nyomonkövetés

Településrendezési eszközök

A stratégia felülvizsgálata idején hatályban lévő országos, fővárosi és kerületi területfejlesztési- és rendezési szabályozási keretek és a rendelkezésre álló eszközök nem akadályozzák a stratégia középtávú céljainak megvalósítását. Azonban a szabályozási környezet változása, valamint az országos, a fővárosi fejlesztési dokumentumok módosítása érinti a stratégia megvalósíthatóságát, így az ITS a megvalósítás során is folyamatos felülvizsgálatra szorul. A közeljövőben az alábbi fejlesztési és szabályozási környezet változásával kell számolni:

- JÓKÉSZ új építési szabályzat a teljes kerületre vonatkozóan várhatóan 2021. második negyedében lép hatályba. Ehhez kapcsolódóan a Településképi Arculati Kézikönyv is módosításra kerülhet 2021-ben.
- A kerületi relevanciával bíró, fővárosi fejlesztések ütemezése és megvalósíthatósága is felülvizsgálat alatt van, a készülő Budapest Főváros Integrált Településfejlesztési Stratégia vonatkozási ideje 2021-től 20207-ig tart.
- Fővárosi FRSZ, TSZT módosítás folyamatban van.

Józsefváros Önkormányzata a fejlesztési célokat járulékosan szolgáló, a projektszerű működésen kívül maradó tevékenységei közül a törvényi kötelezettségként megjelenő településrendezési tevékenység tekinthető a leginkább alapvetőnek. Ezek alapja Józsefváros Kerületi Építési Szabályzata, a JÓKÉSZ, amely a kerület teljes területét lefedő szabályozásként szolgál. A szabályzat mérsékelten fogalmaz csak meg a stratégiai célok szempontjából kifejezetten releváns, az általános keretektől nem következő irányokat. A stratégiai szempontból releváns tartalmakra példa, hogy a Belső zónába eső, zöldfelületekben igen szegényes józsefvárosi területeket, pl. a jelentősen átépülő tömbök esetében kötelező zöldfelületek, megtartandó és telepítendő fasorok előírásával kezeli. Az átmeneti zóna zöldfelületei esetében már a kialakult zöldfelületi állapot megőrzése és lehetőség szerinti növelése a cél.

A JÓKÉSZ átfogó megújítása már az új országos és fővárosi jogszabályok (TSZT, FRSZ) alapján készült. Az új kerületi építési szabályzat megalkotásánál figyelembevételre kerültek az ITS-ben megfogalmazott célok és azok elérését támogató előírások kerültek a rendeletbe. A továbbiakban a Településképi Arculati Kézikönyv felülvizsgálata és a településképi arculattervezés során javasolt az ITS megállapításait, beavatkozásait figyelembe venni.

A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló – módosított – 1996. évi XXI. törvény szerint a területrendezés feladata különösen „a környezeti adottságok feltárása és értékelése; a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének – az ágazati koncepciókkal összhangban történő – megállapítása, az országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összehangolása”.

Budapestet – ennek megfelelően Józsefvárost is – érintő területrendezési terv a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezéséről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény, ami tartalmazza a korábbi Országos Területrendezési Tervet, illetve a Budapesti Agglomeráció Területrendezési tervét. A törvény a korábbi önálló jogszabályokat hatályon kívül helyezte.

Országos Területrendezési Terv (Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezéséről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény II. rész)

OTRT a kerületet érintő specifikus megállapítást keveset tesz, jellemzően meglévő nagy hálózati és területfelhasználási elemek bemutatására szorítkozik. A VIII. kerület egésze *1000 ha feletti települési térség* kategóriába sorolt. Országos vízminőség-védelmi övezet, valamint világörökségi és világörökségi várományos terület a kerület egésze. Kiemelt szerkezeti jelentőségű az *országos törzshálózati vasúti pálya vonala* (Keleti pu.) érinti, valamint keletről *főút* (Hungária körút) határolja. Nyugati szélén *országos kerékpárút törzshálózati* elem halad. „A kiemelt fontosságú honvédelmi terület a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. területe.

Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve (Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezéséről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény III. rész)

Az Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről - 2018. évi CXXXIX mellékletét képező „Szerkezeti Terv” c. tervlapja alapján a VIII. kerület majdnem egésze *városias települési térség* kategóriába sorolt. Ez alól csak a Fiumei Úti Sírkert jelent kivételt, melynek területe nagy kiterjedésű zöldterületi települési térség kategóriába sorolt.

A Szerkezeti Terv tartalma igazodik az OTRT tartalmához. A Hungária körút, Kerepesi út és Rákóczi út *főútként* jelölt, az *országos törzshálózati vasúti pálya vonala* (Keleti pu.) szerepel.

Az OTRT-hez képest újabb elemek is megjelennek a terven. Ilyenek a *térségi mellékútként* feltüntetett Üllői út (József körúttól keletre), József körút, Thököly út, Fiumei út – Orczy út. A korábbi kelet-nyugati irányú tervezett *térségi kerékpárút-hálózati elem* helyett már csak a Múzeum körüti tervezett elem jelenik meg. *Ásványi nyersanyagvagyon-terület* is érinti Józsefvárost, mivel ez az övezet egész Budapest területét lefedi. A hatályos budapesti TSZT szerint (a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal adatszolgáltatása alapján) Budapest területét ásványi nyersanyagvagyon-terület nem érinti.

Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (TSZT 2017) és a Budapest Főváros Rendezési Szabályzata (FRSZ)

Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (a rendezési szabályzattal együtt) a főváros teljes közigazgatási területére készült, 1651/2017. (XII.6.) határozatával fogadta el a Fővárosi Közgyűlés. A településszerkezeti terv hosszútávra szóló terv, 10 évet meghaladó időtávra készült. Minden fővárosi kerületben települési önkormányzat működik, melynek feladata a helyi településrendezési szabályok megalkotása a Budapest Főváros Rendezési Szabályzata alapján.

Budapest településszerkezeti tervének biztosítania kell a települést alkotó kerületek közös értékeinek megőrzését, a kerületi önkormányzatok érdekeinek összehangolását, a város egységes szemléletű, de területileg differenciált fejlesztését annak érdekében, hogy Budapest ne 23 kerület halmaza, hanem egy város legyen.

A TSZT által megfogalmazottakat általános, jellemzően szerkezeti típusú, és a területfelhasználással összefüggő témakörökben a TSZT leírása, az Étv. szerint meghatározandó paramétereket a Fővárosi Rendezési Szabályzat tartalmazza, mely betartandó a kerületi szintű előírások kidolgozásakor.

A VIII. kerület két zónában, részben a Belső zónában, részben az Átmeneti zónában helyezkedik el, alapvetően főváros fejlődésének történeti korszakát idéző városszerkezettel és épített környezettel rendelkezik.

A TSZT 2017 Józsefváros területén meghatározta a (tervezett) területfelhasználási egységeket, beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területekre bontva a kerületet. A kerület 685,32 ha

területű, 86%-a beépítésre szánt területfelhasználási egységbe sorolt, amelynek 32%-a lakóterület, 31%-a vegyes, 10% gazdasági terület területfelhasználású, 27%-ban pedig különleges területbe sorolt. A beépítésre nem szánt területek kisebb részét a zöldterületek (24%), nagyobb részét közlekedési területek (76%) teszik ki.

Jelentős változással érintett területek

A Keleti pályaudvar környezetében a TSZT jelentős változással érintett területeket jelöl ki, mivel távlatban lehetővé kívánja tenni a vasútterület többszintes hasznosítását, egyben lehetővé teszi a többszintes területfelhasználás alkalmazását, így – a korábbi tervtől eltérően – a vasúti közlekedés és a más célú területek lehatárolása nem válik el élesen. A vasúti pályákkal is érintett többszintes területfelhasználás esetén is a közlekedés kell, hogy legyen a meghatározó területfelhasználás.

A *jelentős változással érintett* további területek esetében (pl. Ganz-MÁVAG a Kőbányai út mellett, vagy a Kerepesi út mellett elhelyezkedő iparterületek) a területek belső tagolását, differenciált használatát a kerületi építési szabályzatban kell meghatározni, de a józsefvárosi területeken külön előírást nem fogantatosít a TSZT e területek tagolási arányaira vonatkozóan.

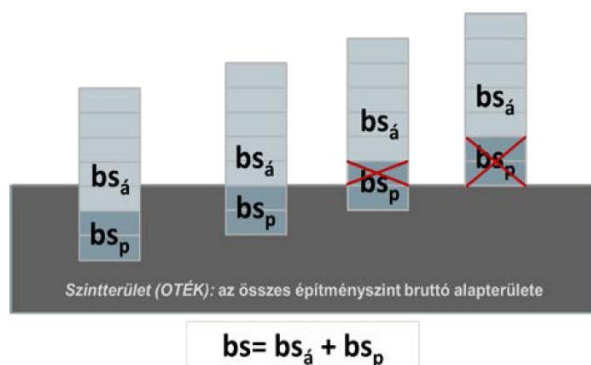
A Kerepesi út mentén az átmeneti hasznosítás (átmenetileg Gksz-2 később Vi-1) annak érdekében lett lehetővé téve, hogy a településszerkezeti terv figyelembevételével készülő új kerületi tervszközök és a TSZT között az összhang biztosítható legyen, a jelenlegi használat továbbra is biztosítható legyen, hiszen a funkcióváltás időszerűségét a helyi önkormányzat tudja majd meghatározni.

A TSZT Józsefvárosban közúti közlekedéssel kapcsolatos szerkezetfejlesztő beavatkozást nem tervez. Az M4 metróvonal forgalomba helyezésével viszont szükségessé vált a Rákóczi út átépítése, ezzel összefüggésben a TSZT tartalmazza itt a villamosközlekedés újbóli bevezetését.

A meglévő HÉV-vonalak pesti belváros alatti összekötésével kialakuló Észak-déli regionális gyorsvasút nyomvonalára érinti Józsefvárost. Megálló tervezett az Astoriánál az M2 metróvonal, továbbá a Kálvin térnél az M3 és M4 metróvonalak átszállási kapcsolatai biztosítására.

A Múzeum körúton és a József körúton kívül a jelentősebb sugárirányú útvonalakon, a Rákóczi úton, a Baross utcán és az Üllői úton is településszerkezeti jelentőségű kerékpáros infrastruktúra létesítése tervezett.

Beépítési sűrűség

5. Ábra A szintterületsűrűség számítása az FRSZ alapján

Az Étv. szerint az **FRSZ** egyik kiemelt feladata a területfelhasználási egységek beépítési sűrűségének meghatározása. Az FRSZ szerint a beépítési sűrűség kétféle értékre tagolódik, hogy a területhasználat kiszolgálásához szükséges parkolási infrastruktúra épületen belüli biztosítása támogatott legyen. A *bs_a* jelű általános sűrűségi érték az általánosan elhelyezhető funkciók számára, a *bs_p* jelű parkolási sűrűségi érték viszont kizárólag az épületen belüli parkolás céljára vehető igénybe.

Józsefváros területén a terv által

meghatározott beépítési sűrűség viszonylag magas, mivel a kerület történetileg kialakult, keskeny utcarendszerrel rendelkező, sűrűn beépült városrész. Több mint felén a beépítési sűrűség eléri, vagy

megaladja a 3,25 *bsá* értéket, a József körút Corvin sétánnyal egybefüggő városközponti területén eléri a 4,0 értéket.

A nagyobb főútvonalak melletti kisebb Intézményi (Vi) vagy Városközponti (Vt-V) területfelhasználási egységek területén ennél magasabb érték is megengedett, pl. a Kerepesi út, vagy a Hungária körút menti 3,5 feletti *bsá* értékek.

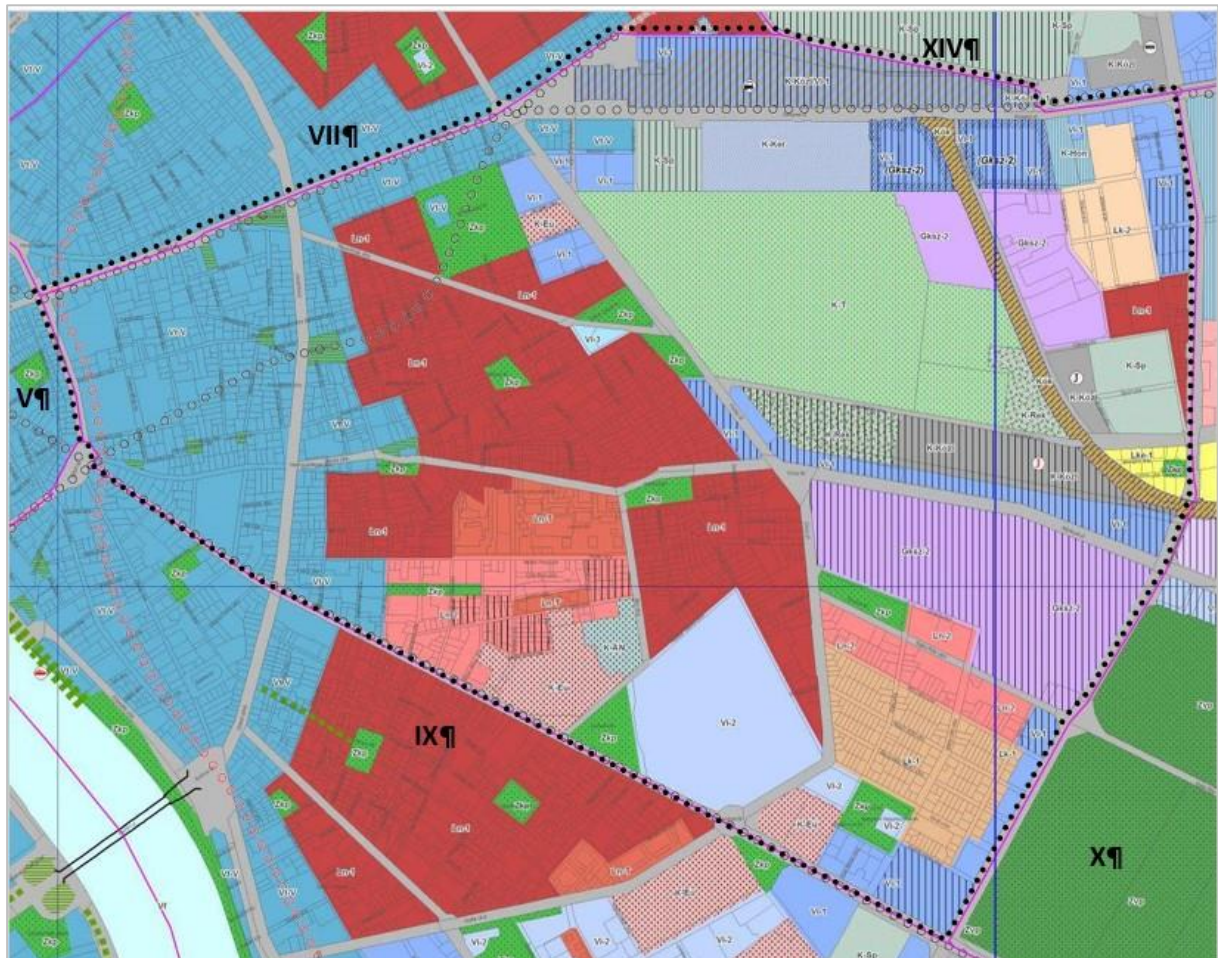
A legalacsonyabb *bsá* érték a Tisztviselőtelep kisvárosias beépítésű területén, valamint egy-két nagyobb zöldfelülettel rendelkező különleges terület, vagy intézményterület esetében lett meghatározva, 0,75-2,5 között. A gazdasági területeken a jelentős területi kiterjedés miatt 2,0 érték lett a meghatározó.

A TSZT 2017 által meghatározott közlekedési infrastruktúra nem tartalmaz olyan elemeket, amelyek csak a szomszédos kerületek közigazgatási területét érintik, de hatásuk befolyásolná Józsefváros fejlődését.

Budapest Főváros Önkormányzata megkezdte a TSZT és az FRSZ felülvizsgálatát. A folyamat lezárása 2020 decemberében várható.

[Budapest Főváros Településszerkezeti Tervének szomszédos kerületekre vonatkozó részeinek Józsefváros fejlesztését befolyásoló megállapításai](#)

6. Ábra Részlet Budapest Főváros Településszerkezeti Tervéből

V. kerület – Belváros-Lipótváros

A kerület nyugati, belső-józsefvárosi részén, a Múzeum körút mentén határos Belváros-Lipótvárossal, annak is a legrégebbi területével. A VIII. kerület a valamikori városfalon kívül jött létre. A két szomszédos kerület esetében történeti beépítettségük okán sok azonosság, de jellemzőiben sok különbség is tapasztalható. A Belső zónában fekvő kerületek, kerületrészek, nem rendelkezve úgynevezett fejlesztési területekkel, elsősorban kialakult történeti környezetük folyamatos fejlesztésével, rehabilitációs beavatkozásaikkal hatnak egymásra, különös tekintettel a közterületek átalakítására, melyek azonban nem szerkezeti szintű változások. Településszerkezeti változással nem érintett az V. kerület, hasonlóan Városközponti kategóriába (Vt-V) sorolt, mint a József körúton belüli Belső-Józsefváros szerkezetileg szorosan összefüggő része.

A Múzeum körút mentén érintkező közterületi hálózatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Szerkezeti szintű fejlesztések közül egyedül az alsó rakparttal kapcsolatos közúti kapacitás visszafejlesztése (forgalomcsillapítása) lehet némi hatással a szomszédos belső kerületekre.

VII. kerület – Erzsébetváros

A kerület a Rákóczi út mentén határos Erzsébetvárossal, a közterületi hálózatok szervesen kapcsolódnak. A VII. kerület sok tekintetben hasonló jellemzőkkel rendelkezik, szintén nincs fejlesztési területe a Belső zónán belül, azaz itt sincs mód szerkezeti jelentőségű beavatkozásra. A Erzsébet körúton túli egy tömbsorig mindkét kerület, illetve a szerkezetileg meghatározó Rákóczi út mentén egy-egy tömbor egészen a Keleti pályaudvarig a Városközponti kategóriába (Vt-V) sorolt. A körúton túli területeken hasonló szerkezetű és beépítettségű nagyvárosias, magas intenzitású, jellemzően zárt sorú, zártudvaros beépítésű lakóterület (Ln-1) található, ezzel zárul mindkét kerület a XIV. kerület határán.

A Palotanegyed némileg eltérő építészeti karakterrel rendelkezik, mint VII. kerületi tükörképe, de a Rákóczi út jellemzőiben sok a hasonlóság (pl.: a városi használat). A kerülethatár e tekintetben szinte elmosódik, annak ellenére, hogy a Rákóczi út jelentős forgalma miatt meghatározó elválasztó hatással rendelkezik.

IX. kerület – Ferencváros

A két kerület csatlakozása városszerkezeti szempontból azért is különleges, mert az Üllői út mentén nem alakult ki a többi jelentős sugárirányú úthoz hasonlóan olyan városszerkezeti meghatározó funkció a két kerület határán, ami városközponti jellemzőket mutatna. Itt a IX. kerület még hagyományos zárt sorú, zártudvaros Ln-1 kategóriájú lakóterülettel csatlakozik, miközben a VIII. kerületi oldalon ez a nagyvárosias zárt lakóterületi egység nem jött létre, így fejlesztés szempontjából más irányba halad a két terület. A lakóterületi meghatározottság már a Ludovikánál oldódik a VIII. kerületi oldalon, majd a Nagyvárad tértől kifelé mindét kerületet egy vegyesebb, intézményekkel tarkított lazább beépítés jellemzi. Az Üllői út menti egy-két párhuzamos tömbor tekintetében mindkét kerületre jellemző kiemelkedő egészségügyi létesítmények találhatók.

X. kerület – Kőbánya

A kerület keleti határát a Hungária – Könyves Kálmán körút képezi. A Kerepesi és a Kőbányai út között jelentősen eltérő funkciójú területek találhatóak a Hungária – Könyves Kálmán körút két oldalán, a VIII. kerület még részben korábbi iparterületi maradványokkal, intézményi területekkel és a zárvány lakóterületekkel vegyes részt alkot, amíg szemközt különleges honvédelmi területek uralják a területet, lakórendeltetéssel tarkítva. A Kőbányai út és az Üllői út közötti sávban a Népliget határozza meg a körút keleti oldalát, lényegi kapcsolódás nélkül a belső zóna irányába. Fejlesztési szempontból meghatározóvá válhat a Kőbányai út – vasút által határolt terület, részben a Józsefvárosi pályaudvar megszűnésével, részben pedig esetleges területi átalakulásával, de továbbra is meghatározó marad

ipari-raktározási jellege. A X. kerület fejlesztési lehetőségei kevésbé determinálják Józsefváros fejlesztéseit, hatásaitól a Hungária körút szerkezeti vonala is jórészt leválasztja. Józsefváros szempontjából a Hungária körút elosztó hatása miatt kevésbé fog érvényesülni, a Kőbányai út Hungária körúton túl várható tehermentesítése, ami a 31. sz. főút forgalmát vezeti be a város belső vérkeringésébe a Pongrác út vonalán. Az új Közlekedési Múzeum Kőbányán fog helyet kapni a Kőbányai út mentén elhelyezkedő Északi Járműjavító területén, ennek megközelítése elsősorban a Kőbányai út használatával lehetséges

Jelenleg kevésbé használt kapcsolat a két kerület között a Salgótarjáni út, ahol a 37-es villamos vonala az összekötő kapocs. A Józsefvárosi pályaudvar területének fejlesztésével erősíteni lehet a Salgótarjáni út teljes hosszában a gépjármű, gyalogos és kerékpáros közlekedést pl. a Sorsok Háza és a Salgótarjáni úti zsidó temető között, illetve a Hidegkúti Nándor Stadion és a Salgótarjáni út – Hungária körút – vasút között kialakult lakó övezet megközelítése is könnyebbé válik, ennek előfeltétele a meglévő vasúti felüljáró átépítése, bővítése.

XIV. kerület – Zugló

A kerület Zuglóval közös északi határát a Dózsa György út és folytatásaként a Kerepesi út alkotja, közös határunk a Hungária körútnál véget ér. Ezen a szakaszon a VIII. kerület szomszédságában jelentős fejlesztési elképzelések ismertek, így pl. a stadionbővítések kiemelt beruházásai, vagy a Városligetben történő kiemelt fejlesztések – Állatkert bővítése, Múzeumi Negyed – megvalósulása. A Keleti pályaudvar ugyan nagyrészt elválasztja Zuglót Józsefvárostól, de a Stadionok fejlesztésének hatásai nyilvánvalóan át fognak gyűrűzni. A Puskás Aréna Magyarország legnagyobb befogadóképességű, sport- illetve zenei rendezvények lebonyolítására egyaránt alkalmas létesítménye 2019-ben került átadásra.

Hatályos településfejlesztési és -rendezési döntések bemutatása

Józsefváros Településképi Arculati Kézikönyve és településképi rendelete

A Józsefvárosi Önkormányzat 2017-ben készítette el a Józsefvárosi Településképi Arculati Kézikönyvet és alkotta meg a településképi védelméről szóló önkormányzati rendeletet (34/2017. (IX.14.)) a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény előírásai alapján. A 187/2017. (IX.07.) számú határozattal elfogadott Józsefváros Településképi Arculati Kézikönyve és a településfejlesztéssel, a településrendezéssel és a településképpel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 8/2017. (III. 10.) önkormányzati rendelet megalkotásának célja, hogy a települési közösségek hatékonyan óvják meg környezeti kultúrájukat, és fejlesszék azt. A kézikönyvben bemutatásra kerül a városrész fejlődéstörténete, a terjeszkedést befolyásoló természeti adottságok és az egyes negyedek épített környezetének jellemzői. A dokumentum emellett kitér a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékekre, településképi jellemzőkre és számba veszi a műemléki, a fővárosi és a helyi védettséggel rendelkező épületeket, és a nemzeti és történelmi emlékhelyeket.

Megjegyezzük, hogy a Fővárosi Közgyűlés 1319/2017. (IX.29.) számú határozatában fogadta el Budapest Településképi Arculati Kézikönyvét, ami a kerület számottevő területét fővárosi településképi szempontból meghatározó területként tartja nyilván, mint pl. a Palotanegyed, a Tisztviselőtelep, illetve nagyobb határoló utak (Kis- és Nagykörút, Rákóczi út, Üllői út). A kézikönyvben általános jellegű ajánlások kerültek megfogalmazásra, többek között közterület alakítás, homlokzat- és tömegképzés témában. Ezen ajánlások beépítése a kerületi kézikönyvbe fontos feladat, mivel a fővárosi és a kerületi arculati kézikönyvek ajánlásai között nem lehet ellentét.

Józsefváros három nagyobb egységre (belső, középső és külső Józsefvárosra), illetve 11 negyedre tagolódik. A negyedek lehatárolását a közlekedési infrastruktúra fő elemei vasutak, utak stb. határolják. Ez a beosztás 2007-ben jelent meg először a Kerületfejlesztési Konceptióban, azóta a Fővárosi Közgyűlés is elfogadta, az Önkormányzat is alkalmazza és beépült a köztudatba is.

A VIII. Kerület változatos építészeti arculattal és térstruktúrával rendelkezik, mely az egyes városrészekben tagoltan jelenik meg: a belvárosi, főleg körfolyosós bérházakkal beépített városrész a Palotanegyedben jellemző, lakótelepi beépítésű területek a Baross és Práter utca mentén alkotnak szigetet az eklektikus Középső-Józsefvárosban, a külső városrészben kertvárosias övezet a Tisztviselőtelepen és ipari zóna a volt Michelin gumigyár (lebontott) és az egykori Ganz-Mávag gyár területén.

Az Arculati Kézikönyvben az épített környezet vizsgálatának eredményeként lehatárolásra kerültek a kerületben a védett (pirossal jelölt) és a meghatározó (sárgával jelölt) területek, melyek az alábbi térképen kerültek ábrázolásra.

Józsefváros Kerületi Építési Szabályzata

Budapest Főváros Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete a 66/2007.(XII.12.) számú önkormányzati rendeletével fogadta el Józsefváros kerületi építési szabályzatát, a JÓKÉSZ-t (továbbiakban JÓKÉSZ), aminek eredményeként a kerület teljes területét lefedő szabályozás született, a korábban még önálló szabályozási tervek egyidejű hatályon kívül helyezésével.

A JÓKÉSZ keretében a kerület egészére készült el a szabályozási terv, amely a legtöbb esetben a zárt sorú beépítésű területeken a tömbök egészét építési helyként jelöli ki, egyes telkeken hátsó kert meghatározása mellett, és meghatározza a már említett kiegészítő szabályok mellett a tömb legnagyobb párkánymagasságát is. A jelentősebb átépítéssel érintett területeken elsődleges és másodlagos építési helyek alkalmazásával szabályozza az építés lehetőségeit.

A hatályos szabályzat a lehetőségeihez mérten kezeli a Belső zónába eső, zöldfelületekben igen szegényes józsefvárosi területeket, pl. a jelentősen átépülő tömbök esetében kötelező zöldfelületek, megtartandó és telepítendő fasorok előírásával. Az átmeneti zóna zöldfelületei esetében már a kialakult zöldfelületi állapot megőrzése és lehetőség szerinti növelése a cél.

A szabályozási tervlap a más jogszabályok által meghatározott védelmeket is feltünteti (műemléki, fővárosi és helyi védettségű épületállomány, növényzet, városkép szempontjából kiemelt útvonal, terület, tér).

A JÓKÉSZ részben integrálta magába a korábbi, 2004-ben elfogadott szabályzat rendelkezéseit, részben új alapokra helyezte a belső városrészek szabályozási eszköztárát. A szabályzat a Fővárosi Közgyűlés 47/1998. (X.15.) Főv. KGy. rendelettel elfogadott Budapesti Városrendezési és Építési Keretszabályzat és a 46/1998. (X.15.) Főv. KGy. rendelettel elfogadott Fővárosi Szabályozási Keretterv alapján határozza meg az általános előírásokat és a kerület övezeti besorolását. Magassági szabályozásában az építménymagasság mellett a párkánymagasságot is meghatározza tömbönként, melynek rendelkezéseit kiegészíti a szomszédos épületekhez való csatlakozás igazodási szabályaival. A hatályos JÓKÉSZ elfogadása óta többször módosult. A 2012. év végén hatályban lévő településrendezési terveket 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 45.§ (2) szerint legkésőbb 2021. december 31. napjáig lehet alkalmazni, amennyiben összhangban vannak Budapest Főváros településrendezési eszközeivel, melyek utoljára 2017-ben módosultak.

Az Étv. 30/A § alapján az építési jogok megváltoztatása korlátozási kártalanítást vonhat maga után, amennyiben 7 éven belül változnak meg és ebből a tulajdonosnak bizonyítható kára származik.

Józsefvárost érintő hatályos településrendezési eszközök az alábbiak:

- Budapest főváros településszerkezeti terve (TSZT 2017) valamint
- a fővárosi rendezési szabályzat (FRSZ)1651/2017. (XII.6.) Fővárosi Közgyűlés határozata
- Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata Képviselő-testületének 66/2007.(XII.12.) rendelete Józsefváros kerületi építési szabályzatáról (JÓKÉSZ).
- Részleges új JÓKÉSZ-ek
  - o 34/2019.(VIII.22.) Palotanegyed KÉSZ
  - o 35/2019.(VIII.22.) Népszínház negyed, Kerepesdűlő, Százados negyed KÉSZ
  - o 36/2019.(VIII.22.) Ganz negyed egy része, Tisztviselőtelep KÉSZ

2019. augusztus 22-én került elfogadásra a Palotanegyed, a Népszínház negyed, Kerepesdűlő, Százados negyed, Ganz negyed és a Tisztviselőtelep területére vonatkozó építési szabályzat, melyek hatálybalépése 2019. szeptember 21.

Második ütemben a Corvin negyed, Csarnok negyed, Magdolna negyed, Orczy negyed és a Losonci negyed területére vonatkozó szabályozása kerül elfogadásra, várhatóan 2021 nyarán. A Józsefvárosi pályaudvar építési előírásai a terület speciális jellemzői, fejlesztési irányjai miatt külön rendeletben kerülnek szabályozásra.

A JÓKÉSZ 2019. évi módosításának összefoglalása

A közelmúltban lezajlott jogszabályi változások a településrendezésben is változásokat okoztak. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 14/A. § (2) bekezdés határozza meg az új fővárosi településrendezési eszközöket.

A korábbi kétszintű szabályozás rendszere megváltozott. A Budapesti Városrendezési és Építési Keretszabályzat és a Fővárosi Szabályozási Keretterv rendeletein alapuló, Józsefváros Kerületi Építési Szabályzatáról (JÓKÉSZ) szóló 66/2007.(XII.12.) rendelet 2021. év végéig alkalmazható. Ezt követően a TSZT 2017. és a Fővárosi rendezési szabályzat előírásait alkalmazva kell az új KÉSZ-t megalkotni.

2019-ben és 2021-ben minden városrész esetében módosul a helyi építési szabályzat, melyet a településrendezési jogszabályi környezet módosítása, valamint a hatályban lévő JÓKÉSZ alkalmazása során tapasztaltak, joghézagok indokolnak.

A településképi előírások kikerültek az építési szabályzatból a 2016. évi LXXIV. törvény és (314/2012. (XI.0.). Korm. rendelet alapján külön rendeletben kezelendő, Józsefvárosban a 34/2017.(IX.14.) önkormányzati rendelet tartalmazza a településképi előírásokat. A hatályos OTÉK alapján a továbbiakban a helyi KÉSZ szabályozza az elhelyezendő gépjármű férőhelyek számának meghatározását, ezért annak specializálása is szükséges.

Lényeges változások a már elfogadott rendeletekben:

- Utcai légtérarány alapú épületmagassági szabályozás,
  - A módosítás eredményeként kissé alacsonyabb homlokzatú épületek létesülhetnek az utcafronton – párkánymagasság csökken.
  - Alapvetően a közterület szélessége határozza meg a légtérarányt, és három területi kategória került lehatárolásra: belső, védett területek, karakterőrző területek (itt külön kategória került megállapítása magasabb megengedett párkánymagassággal, ahol az indokolt) és egyéb lakóterületek esetében
  - Magassági szabályozás módosítása, alapvető cél a környező épületek magasságához való illeszkedés a - védett területek esetén szigorúbb illeszkedési szabályok
  - Párkánymagasságnál maximum 7 m-rel lehet magasabb a tetőtér (tető 60, ill. 45 fokos dőlésszöge mögötti tér)
- Parkolás
  - A járművek tárolására és egyéb, közlekedésre vonatkozó rendelkezések
  - Földszinten parkoló csak akkor létesíthető, ha mélygarázs is létesült, azonban az nem elegendő az épített lakásokhoz
  - Önálló rendelet (38/2019. (VIII.22.)) szól a parkolóhely-megváltási szabályokról, új építés esetén nincs lehetőség parkolóhely megváltására, új építést követő 5 éven belül bekövetkező funkcióváltás esetén 1-ről 2,5 millió Ft-ra nő a parkolóhelyenkénti megváltás összege
- Lakásokra vonatkozó műszaki előírások:
  - Terepszint alatt nem létesíthető lakás, az utcafronton lévő lakások esetén a minimális padlószint 3,6 m szerkezeti jelentőségű utak mentén, tömegközlekedéssel érintett utak mentén 3 m, egyéb utcák mentén 1,5 m.
  - Többlakásos épületek esetén lakás nem nyílhat közvetlenül az utcára
  - Lakás nettó alapterülete nem lehet kisebb 30 m²-nél és az egy épületben kialakított lakás rendeltetési egységek átlagos alapterülete nem lehet kisebb 50 m²-nél
- Zöldterületek védelmére vonatkozó szabályozás szigorodott: megtartandó zöldterületek a tömbön belül kiterjednek a növényzetre is - fák, bokrok megőrzése vagy új telepítése kötelező. Ez alól egyedül a Tisztviselőtelepen lévő telkek mentesülnek kerti építmény elhelyezése esetén.

Gazdaságfejlesztési eszközök, ingatlangazdálkodás

A kitűzött célok megvalósításának alapvető eszköze a megalapozott költségvetési politika. Ennek legfontosabb jellemzői az egyensúlyi gazdálkodás, az óvatosság elve, az átláthatóság és a stratégiai tervezés. A működési eredmény tartós növelése a veszteséggócok felszámolása, illetve az egyes gazdálkodási területek jövedelemtermelő-képességének a javítása mellett, az önkormányzati

feladatellátás tartalmának és mértékének a folyamatos felülvizsgálatát is igényli. Bár a könnyen értékesíthető vagyonelemek nagyrészt kimerültek, az aktív vagyongazdálkodáshoz kapcsolódóan felhalmozási forrásként a jövőben is szóba jöhetnek az ingatlanértékesítésből származó bevételek, amelyek azonban kizárólag vagyonkonverziót megvalósító fejlesztésekre fordíthatók.

Az átlátható gazdálkodás és a stratégiai tervezés szempontjait szem előtt tartva a költségvetési politika módszertani megalapozásának új eszközeként az önkormányzat megalkotja a józsefvárosi tervezési-gazdálkodási modellt. A döntési lehetőségek mérlegelése érdekében a tervezési modell alkalmas alternatív keretforgatókönyvek összehasonlítására, illetve gördülő tervezés keretében a megváltozott körülmények és új döntések hatásainak a beépítésére.

A Józsefvárosi Önkormányzat költségvetésének nagyjából egyharmadát fedezik az adókból származó bevételek. A helyi adópolitika mozgásterét azonban behatárolja, hogy az adóbevételeknek csupán a kisebb hányada tartozik a helyi döntési kompetenciába. Noha az iparüzési adóbevétel külső adottság, fel kell hívni arra a figyelmet, hogy a Józsefvárosi Önkormányzat kerületek közötti részesedése érdemben elmarad a helyi lakosság Budapesten belüli arányától, és nem tükrözi azt sem, hogy itt a legalacsonyabb az egy főre eső rendelkezésre álló jövedelem.

Az **aktív vagyongazdálkodás** a kerületfejlesztés egyik legfontosabb eszköze, amely kiterjed az önkormányzati lakásokra, a nem lakáscélú helyiségekre, a telekállományra és a közterületekre, és. Az önkormányzat kiemelt célja a hatékonyabb vagyongazdálkodáson alapuló értéknövekedés megteremtése, növelve az ingatlanok hasznosításának a hatásfokát.

Csökkenteni szükséges a **lakásgazdálkodás veszteségeit**. A **nem-lakáscélú helyiségek** esetében a (i) fenntartási deficit-minimalizálása, az (ii) üzlethelyiségek kihasználtságának növelése és a (iii) hiányzó szolgáltatások telepítése a cél. Ezért az önkormányzat olyan funkció- és minőség szabályozást alkot meg, amely segítheti vállalkozások és nonprofit kezdeményezések megtelepedését akár jelentős kedvezmények mellett. A **telkek** hasznosítása során a piaci lehetőségek mellett további mérlegelési szempont a településszerkezeti elhelyezkedés, így a közvetlen épített környezet, a méret, valamint a szervezetek, közösségek közelsége.

Pénzügyi eszközök - Források

A rendelkezésre álló források tekintetében számos olyan bizonytalanság számít adottságnak a stratégia tervezése során, melyek áthidalására csupán utólag, a stratégia megvalósítása, felülvizsgálata során lesz mód. 2020-ban még nem kerültek megalkotásra az Európai Unió támogatáspolitikája 2021-2027-es tervezési időszak operatív programjai, illetve az ITS középtávú időszakára vonatkozó egyéb pályázati, támogatási források formái. Ugyancsak a kormánytól, illetve az egyetemektől függ, hogy tervezett fejlesztéseiket meg tudják-e valósítani a következő 7 évben. Önkormányzat fejlesztésre fordítható forrást csak a vagyonhasznosításból származó bevételeiből tud megvalósítani, ezért a rendelkezésre álló források nagysága nagyon szorosan összefügg a vagyongazdálkodás eredményességétől, illetve a külső, vállalkozói források bevonásától.

A bizonytalanságok kiküszöbölésének másik útja a külön forrást nem, vagy csak minimális mértékben igénylő programok magas száma, amelyek elsősorban szabályozási és kooperációs eszközökkel céloznak meg jelentős javulást a kerület életében. Ilyen például a barnamezős városrészek területrendezése, az Aréna Pláza bővítése, a Partner program megvalósítása. E projektek nem igényelnek az önkormányzat részéről érdemi anyagi áldozatot, ugyanakkor érdemben segíthetik a fejlesztési célok elérését.

Szervezeti keretek

A VIII. kerületben a 2015-ig lezajlott főbb településfejlesztési feladatok mind az önkormányzati tulajdonú Rév8 Zrt. kezében összpontosultak, mindamelllett, hogy 2012-től a beruházás jellegű projektek egy részét a Városfejlesztési Iroda menedzselte.

Rév8 Zrt. 1997-ben alakult azzal a céllal, hogy előkészítse és megvalósítsa a kerületben zajló városfejlesztési és városrehabilitációs projekteket. A társaság tulajdonosa 2000 óta a józsefvárosi önkormányzat (60,9%) és a fővárosi önkormányzat (39,1%). Legjelentősebb munkái:

- 1998: Józsefvárosi Rehabilitációs Stratégia,
- 2001: Józsefvárosi Lakáskonceptió,
- 2003-2005: Józsefváros 15 éves kerületfejlesztési stratégiája,
- illetve az e dokumentumok alapján megvalósuló konkrét fejlesztések:
- 1998-2002 Belső-józsefvárosi 2. tömb rehabilitációja, Krúdy Gyula utca felújítása,
- 2000-2004. Futó utcai partnerségi program,
- 2004-2020 Magdolna Negyed Programok,
- 2008-2012 Európa Belvárosa–Palotanegyed Kulturális Gazdaságfejlesztési Program,
- 2000- 2015 Corvin Sétány Program
- 2018-2021 MORCZY Program
- Fővárosi Tér-Köz pályázatok megvalósítása.
- Teleki László téri piac rekonstrukciója
- 2012 - Bölcsődeépítés a Tolnai Lajos u. 19. szám alatt

A 2012-től kezdődően a korábban Rév8 Zrt. által megvalósított feladatok egy része átkerült a Városfejlesztési és Főépítési Ügyosztályhoz, a Rév8 Zrt. kizárólag projektmenedzsment feladatokat látott el, elsősorban a Magdolna Negyed Program III. illetve a Magdolna Orczy Negyed program esetében. Az új fejlesztési időszak projektjei meglehetősen szerteágazó modellt képviselnek, melyben párhuzamosan vannak jelen tematikus, elemenként is megvalósítható projektsomagok (pl. Alulhasznosított területek fejlesztésnek programja); komplex akcióterületi programok (pl. Orczy Negyed Program); illetve mindkettő részeként kisebb, ugyanakkor hosszú távú és dedikált menedzsmentkapacitásokat igénylő projektek (pl. városmarketing és attrakciófejlesztés). Ennek megfelelően javasolt, hogy a fejlesztések átfogó koordinálása, a nagyobb programok menedzsmentje, valamint a kisebb projektek végigvitele mind dedikált felelős szervvel bírjon, melyek szorosan kooperálva, ugyanakkor jól definiált feladatkörökkel végzik munkájukat. Rév8 Zrt. tapasztalataira és szakmai tudására építve ezt a feladatot magas színvonalon, hatékonyan tudja ellátni.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia gondozásáért, az előrehaladás méréséért és a szükséges korrekciók felülvizsgálatának előkészítését a Városépítészeti Iroda a kerületi főépítész irányításával végzi el. A Városépítészeti Iroda feladatait a Szervezet és Működési Szabályzatban foglaltaknak megfelelően végzi, ekképpen felelős a településfejlesztési stratégia kidolgozásáért és szakmai felügyeletéért, a Településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8.) számú kormányrendeletben és egyéb vonatkozó jogszabályban foglaltak figyelemmel kíséréséért.

Az ITS egyik tematikus programja, a Partner Program rész célja a lakosság és a civil szervezetek bevonása a kerületben történő fejlesztések tervezésébe és megvalósításába. A Polgármesteri Kabinet

alatt létrejött Részvételi Iroda feladata, hogy együttműködve a szakmai megvalósítókkal, kidolgozza a megfelelő, mindenki számára érthető és elérhető kommunikációt, online és offline platformon, megszervezza a lakók részvételét a tervezési folyamatba.

A kerületben megvalósuló fejlesztések összehangolására, a fejlesztésben érintett szereplők, vállalkozók, stakeholderek felkutatását és az együttműködések kialakítását a Városépítészeti Iroda és Rév8 Zrt. közösen valósítja meg. A két szervezet összehangolt munkával koordinálja az igényeknek és a lehetőségeknek megfelelő beavatkozások tervezését és végrehajtását. Ezáltal elérhető a tematikus és az akcióterületi programok közötti szinergiák maximalizálása, illetve a kerületi fejlesztések ütemezésének, tervezésének, megvalósításának és monitoringjának hatékonyság-növelése.

A településközi koordináció mechanizmusai

Józsefváros több okból is különleges helyzetben van a szomszédos önkormányzatokkal folytatandó koordináció optimális formáját illetően. Egyfelől budapesti kerületként kétszintű önkormányzati rendszer része, ennek megfelelően számos településüzemeltetési és -fejlesztési kérdésben feladatait a Fővárosi Önkormányzattal megosztva látja el, azok egy részét a törvényi szabályozásnak megfelelően teljesen átdelegálva. Másfelől a VIII. kerület egyike annak a tizenegy fővárosi kerületnek, amely kizárólag más kerületekkel határos. Ebből következően minden szomszédos önkormányzatával szükségszerűen közös tagja egy testületnek, a Fővárosi Önkormányzat képviselő-testületének, melyben 2014 óta minden kerületi polgármester egyben képviselő is. Ilyesformaképpen a településközi koordináció alapvető mechanizmusai úgy a szomszédos kerületekkel, mint a fővárossal biztosítottak Józsefváros politikai vezetése számára.

A szakmai koordináció szükségessége elsősorban a József körút menti kerületekkel közösen merült fel a stratégiaalkotás előkészítő fázisa során, legfőképp a József körút okán, annak közös szabályozási, városképfarmálási lehetőségeinek tisztázására. E fórumon a Fővárosi Önkormányzat, továbbá Józsefváros szomszédjai közül az V. és a VII. kerület egyaránt részt vesz, míg a IX. kerület tematikus csatlakozása magától értetődő, így javasolt a fórum rendszeresítése, háromhavonkénti összehívása, a felsoroltakon felül a VI. és a XIII. kerület képviselőinek – már megtörtént – részvétele mellett. E találkozókön a stratégiai és az operatív menedzsmentszervezet képviselői egyaránt részt vesznek. A X. és a XIV. kerülettel csekélyek Józsefváros potenciális együttműködési lehetőségei, így esetükben az alkalmi kooperáció kielégítőnek tekinthető.

A belső-pesti kooperációs fórum a József körúton felül elsősorban a határoló főútvonalak egységes szabályozása és fejlesztése kapcsán bír létjogosultsággal, ami Józsefváros szempontjából a Rákóczi utat, a Baross teret, az Üllői utat, a Kálvin teret és a Múzeum körutat jelenti. A Verseny utca, a Dózsa György út, a Kerepesi út, a Hungária körút és a Könyves Kálmán körút e szempontból szignifikánsan kevesebb kérdést, egyeztetésre váró problémát vet fel az érintett kerületek élete szempontjából, így a X. és XIV. kerületekkel való strukturált egyeztetési felület hiánya e szempontból sem okoz problémákat.

Monitoringstruktúra

A stratégia előrehaladásáról, annak sikerességéről a monitoringrendszer szolgáltat információt a stratégiai menedzsment részére. A stratégiai menedzsment ezen információk alapján tud döntést hozni az esetlegesen szükséges korrekciókról, kiegészítő feladatokról, és tudja azokat adott esetben a politikai döntéshozók elé terjeszteni. A monitoringértékelés alapjául szolgáló adatok gyűjtését és értékelését az operatív menedzsment végzi, észrevételeit és javaslatait a stratégiai menedzsment elé terjesztve. A kapott információkat és javaslatokat a stratégiai menedzsment ezt követően a fentiek szerint hasznosítja tovább. Mint a menedzsmentkeretek leírásánál fentebb említésre került, a

monitoring nem szorítkozik az indikátormutatókra, azokon felül a társadalmi, gazdasági, jogszabályi környezet változásait, az önkormányzati és külső partnerszervezetek észrevételeit egyaránt figyelembe veszi. Ez utóbbiak ugyanakkor nem öltenek strukturált, standardizált formát, vizsgálatuk a stratégiai menedzsmentszervezet belátása, információi alapján történik.

Alapértelmezés szerint a monitoringtevékenység minden projektnél az adott indikátorok előre lefektetett fordulóidejekor aktuális, azonban ezt két további feltétel is kiegészíti. Egyfelől szükséges a teljes zajló projektállomány évenkénti átfogó monitoringja, másfelől a fentiek szerint valamilyen külső forrásból, nem strukturált módon érkező információ is szükségessé teheti az előrehaladás rendkívüli áttekintését, a folyamatok ellenőrzését. Ezen ellenőrzéseket az stratégiai és az operatív menedzsmentszervezet közösen végzi, majd a szükséges döntéseket – az utóbbi javaslatainak figyelembevételével – az előbbi hozza meg, illetve, ha szükséges, terjeszti felsőbb fórumok elé.

A monitoringtevékenység során felhasználandó indikátorok három csoportba oszlanak: output, eredmény- és hatásindikátorokra. Előbbiek a megvalósulás közvetlen kimeneteit határozzák meg; projektspecifikusak, így az egyes akcióterületi, illetve tematikus kulcsprojektek leírásánál, az fejezetekben, a projektadatlapok részeként olvashatóak. Az output indikátorok nem rendelkeznek előzetesen meghatározott bázisértékekkel, illetve célértékekkel, azok pontos leírása a projektek részletes tervezése során az operatív menedzsment feladata. Az egyéb (nem akcióterületi, illetve tematikus kulcs-) projektek esetében output indikátorok nem szerepelnek a stratégiában, azok kidolgozása – a konkrét projekt tartalom meghatározását követően – szintén az operatív menedzsment feladata. Az output indikátorok teljesülését a folyamatban lévő projektek esetében vizsgálja az operatív menedzsment, a megvalósulás során évente, illetve egy évnél rövidebb projekt esetén annak befejezésekor.

Az eredmény- és hatásindikátorok a középtávú célokhoz kapcsolódnak, megvalósulásuk az adott célhoz tartozó akcióterületi, tematikus kulcs-, illetve egyéb projektek összességéből kell, hogy következzen. Az eredményindikátorok az adott célhoz tartozó projektek révén megvalósuló közvetlen hatásokat vizsgálják, míg a hatásindikátorok a hosszabb távú, közvetett hatásokra koncentrálnak. E két indikátortípus mentén az egyes középtávú célok előrehaladását az operatív menedzsment évente méri.

A monitoringtevékenység során keletkező adatokat a település minden évben megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. A képviselő-testület évi rendes közmeghallgatásai egyúttal a célrendszer monitoringjával kapcsolatos kérdések felvetésére is lehetőséget kínálnak.

A szinergia hatások maximalizálása érdekében a létrehozott menedzsment szervezet végzi a programok végrehajtásának monitoringját a programmenedzsment munkacsoportok közreműködésével így a tapasztalatok egy szervezeten belül gyűlnek össze, mely révén hatékonyabbá válhat a problémakezelés, a megvalósítása és az ellenőrzés egyaránt.

Indikátorok

A strukturált monitoring a tematikus célok előrehaladását és teljesülését hivatott mérni. A monitoring- és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek. Ennek megfelelően az alábbiakban szereplő célértékek előzetesek, felülvizsgálatuk az aktuális körülmények ismeretében évente szükséges; a módosítások azonban csak megfelelő indoklással lehetségesek.

Az indikátorok meghatározása részben a potenciálisan mérhető és az adott cél szempontjából az előrehaladást illusztrálni képes mutatókból áll össze. A 2021-2027-es operatív programok elfogadását követően, figyelembe véve a potenciális forrásokhoz kapcsolódó, elfogadott indikátorokat, javasolt a lenti eredmény és output mutatók felülvizsgálata.

A strukturált monitoring a tematikus célok előrehaladását és teljesülését hivatott mérni. Konkrét célértékek meghatározására csupán a források, így az egyes projektek megvalósulási volumene ismeretében nyílik lehetőség, a felhasználandó mutatók indikatív listája azonban már ezek nélkül is előáll, az alábbiak szerint:

20. Táblázat Az ITS indikátorai

Középtávú tematikus cél	Indikátor	Mértékegység	Forrás	Gyakoriság
Foglalkoztatás-fejlesztési program	Nyilvántartott álláskeresők aránya	%	KSH Statinfo	évente
	Kiemelt társadalmi felzárkózási programok inaktív résztvevőinek száma	fő	Önkormányzat	évente
	Regisztrált vállalkozások száma	db	TEIR	évente
	Adósságcsökkentési támogatásban részesülők aránya	%	KSH Statinfo	évente
Önkormányzati lakásállomány megújítása	Felújított lakások száma	db	önkormányzat	
	Egyszobás lakások aránya	%	KSH Statinfo	évente
	Újonnan épített önkormányzati lakások száma	db	KSH Statinfo	évente
	Üres lakások száma	db	MNB	évente
Közterület-fejlesztési program	Új zöldfelület nagysága	m ²	Önkormányzat	évente
	Megszűnt parkolóhelyek száma	db	Önkormányzat	évente
	Közterületi és intézményi kerékpártárolók számának növekedése	db	Önkormányzat	évente
	Terasszal, kiülővel rendelkező vendéglátóhelyek száma a kerület akcióterületi negyedeinek bontásában	db	Önkormányzat	évente
Humán szolgáltatások programja	Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (bölcsődék és családi napközik)	fő	Önkormányzat	évente
	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Önkormányzat	évente

	Tetszőleges célú egészségügyi szűrésen önként megjelentek száma	fő	JESZ	évente
	Átmeneti gondozásba vett gyermekek száma	fő	Önkormányzat	évente
Turizmusfejlesztési program	Füvészkert fizető látogatóinak száma	fő	Füvészkert	évente
	Interneten hirdetett tematikus kerületi idegenvezetési programok száma	db	Deskresearch	évente
	Vezető szállásközvetítő honlapokon megjelenő negyedek száma	db	airbnb.com, booking.com, hrs.de	évente
Alulhasznosított területek fejlesztésnek programja	Használton kívüli helyiségek bérbeadása	m ²	Önkormányzat	évente
	Beépítetlen ingatlanok hasznosítása	m ²	Önkormányzat, kormányhivatal	évente
	Az év során új funkciók	db	Deskresearch	évente
Biztonság- és komfortérzet javításnak programja	Zárt gépjármű feltörése	db	VIII. ker. RK	évente
	Szomszédsági figyelőcsoportok száma	db	Deskresearch	évente
	Átlagos lakásnégyzetméter-ár az Orczy és a Magdolna negyedben	ezer Ft	ingatlan.hu	évente
Egyetemvárosi program	Egyetemi tantermek férőhelyei	db	Oktatási Hivatal	évente
	Inkubátorházak száma	db	Deskresearch	évente
	Albérletek száma	-	KSH	évente
Partner program	Civil pályázaton induló szervezetek száma	db	Önkormányzat	évente
	Közösségépítő programok száma	db	Önkormányzat	évente
	Kerületben bejegyzett civil szervezettől érkező proaktív javaslatok száma a stratégiai és az operatív menedzsmentszervezethez	db	Önkormányzat	évente
	közösségi részvétellel tervezett projektek száma	db	Önkormányzat	évente
	Önkéntesek száma	fő	Önkormányzat	évente

Függelék I. Antiszegregációs program

A 2008. évi Antiszegregációs Terv megvalósulása

Budapest VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata 2008-ban fogadta el az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, melynek szerves részét képezte az antiszegregációs terv (ASZT). Az ASZT foglalkozik a szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumokkal és veszélyeztetett területekkel, illetve azokkal a nagyobb kiterjedésű, alacsony státuszú, leromlott városrészekkel, amelyek ugyan nem szegregátumok, de társadalmi és fizikai megújításra szorulnak.

A szegregátumok és veszélyeztetett területek lehatárolása a szegregációs mutató 50%, illetve 40%-os határértékénél történt a 2001. évi népszámlálási adatok alapján. Két kisebb méretű és lakosság számú tömb került ekkor lehatárolásra szegregátumként, az alábbiak szerint:

- A 8051-es tömb (Kisfaludy u. – Nap u. – Vajdahunyad u. – Kis Stáció u.) a Corvin negyedben helyezkedik el, lakosság száma 745 fő volt. Már 2008-ig is jelentős változások történtek a tömbben: több kisebb épületet elbontottak, több üres telek is volt a tömbben, miközben néhány új lakóház már felépült és folyamatban volt a lakások értékesítése. A tömb kedvező központi helyzete és a Corvin Sétány Programhoz való közelsége okán feltételezhető volt, hogy szegregátum mivolta az elkövetkező időszakban megszűnik.
- A 8105-ös tömb (Auróra u. – Déri Miksa u. – Fecske u. – Bérkocsis u.) a Csarnok negyedben helyezkedik el, lakosság száma 222 fő volt; a 8051-es tömbnél rosszabb társadalmi mutatókkal rendelkezett. Itt is történt lakásberuházás: egy lakóépület épült 2008-ig. A tömb fejlesztési lehetőségei korlátozottak voltak, a tervezett fejlesztések áttételesen érintették volna. Mivel a Magdolna negyed közelében helyezkedik el, az ASZT célul tűzte ki a tömb lakóinak bevonását a Magdolna Negyed Program során megvalósuló társadalmi és szociális programokba.

Veszélyeztetett tömbként négy tömb került lehatárolásra. Ezek egyikeben mindössze 10 fő lakott, ezért érdemben három tömbről esett szó az ASZT-ben, melyek az alábbiak:

- A 8129-es (Orczy u. – Sárkány u. – Diószegi u. – Kőris u.), illetve a
- 8135-ös tömb (Diószegi u. – Kőris u. – Kálvária u. – Kálvária tér), egyaránt az Orczy negyedben.

A két tömbben összesen 1120 lakás volt, azaz nagyméretű tömbökről volt szó. Mindkét tömbben kiugróan magas volt a segélyezési arány. A Magdolna negyed mellett az ASZT ezt a két tömböt határozta meg a kerület másik legjelentősebb krízisterületként. Vélhetőleg magas volt a roma lakosság aránya is.

- A harmadik veszélyeztetett tömb, a 8077-es, a Csarnok negyedben található (Mátyás tér – Tavaszmező u. – Lovassy László u. – József u.), közvetlenül a Magdolna negyed határán. A magas szegregációs mutatót eredményező adatok különösen a gyermekes családok rossz szociális helyzetére utaltak, több önkormányzati lakóépület is volt a tömbben. Itt épült az egyik új, bérlakásokat tartalmazó önkormányzati lakóépület is.

Az ASZT megállapította, hogy a kijelölt tömbökön kívül a Magdolna negyed egésze és az Orczy negyed is nagy kiterjedésű krízisterületnek számított. Ezt a népszámlálási adatok is igazolták: a két negyed szegregációs mutatói kifejezetten magasak voltak, 23,2% a Magdolna és 21,2% az Orczy negyedben, miközben a kerületi átlag 15,6% volt, a Palotanegyedé 8,8%, a Százados negyedé pedig 7,6%.

Az ASZT nyolc feladatot jelölt ki, melyek részben területi, részben horizontális programok voltak. Fontos hangsúlyozni, hogy bár az ASZT tartalmazta az intézkedési terv megvalósításának monitoringját, ez egyetlen alkalommal sem történt meg.

Az intézkedési tervben meghatározott feladatok és azok megvalósulása (a rendelkezésre álló információk alapján) az alábbiak szerint álltak össze:

1. feladat: Lakhatási integrációt biztosító eszközök szabályozása

Az akcióterületen a bontásra ítélt házak lakóinak legyen reális esélye a kor színvonalának megfelelő lakáshoz jutni, és senki ne kerüljön rosszabb lakásba: már az ASZT készítésének ideje alatt sor került arra a rendeletmódosításra, ami alapján a helyi városrehabilitációs rendeletet (HVT-t) kiterjesztették az akkoriban tervezett új akcióterületekre is.

Megvalósulás: Nincs információ arról, hogy külön eljárásrend készült volna a speciális helyzetű lakók sorsának rendezésére (ilyenek lehetnek a díjhátralékosok, jogcím nélküliek, bérleti szerződéssel nem rendelkező lakáshasználati díjat fizetők). Az önkormányzat a jogcím nélküliek tartozás törlesztésének megkönnyítésére hozott több intézkedést (lásd Antiszegregációs Program fejezetben).

A Magdolna Negyed Program keretei közt sor került néhány önkormányzati lakóépület teljes körű átalakítására, felújítására, ami a bérlők mobilizációjával is járt. Az ezen esetekben követett eljárásrend hasonló volt a Corvin negyedben alkalmazotthoz: a hátralékkal rendelkezők vagy egyéb ok miatt jogcím nélküliek helyzetét a felhasználható támogatások és részletfizetési lehetőségek segítségével próbálták rendezni; az érintettek mindannyian kaptak cserelakást vagy visszaköltözhettek a felújított lakásba. Az önkényes lakásfoglalók viszont nem részesültek semmilyen kompenzációban, pótlólagos lakhatási lehetőségben.

Az antiszociális családok helyzetének kezelésére sem eljárásrend, sem megfelelő törvényi szabályozás nem született. Az önkormányzat továbbra sem tudott hatékonyan fellépni az antiszociális családokkal szemben.

A fejlesztési akcióterületen cél volt az alacsony jövedelmű családok helyben maradásának segítése. Ennek érdekében a kerület felelőssége volt az érintett családokat megfelelően tájékoztatni a programokról, támogatásokról, illetve aktívan segíteni a programba történő bevonásukat, a cél megvalósításának érdekében lakhatási támogatási rendszert működtetni.

A Magdolna Negyed Program során a családok tájékoztatása a szolgáltatásokról többféle módon történt, illetve történik: egyrészt plakátok és szórólapok kihelyezésével, másrészt szóban, a programban részt vevő nagyszámú szociális munkás, egyéb szakember, intézmények dolgozói, szomszédsági rendőr stb. segítségével.

2. feladat: a 8105-ös tömb (Auróra u. - Déri Miksa u. – Fecske u. – Bérkocsis u.) tömb integrációja

Az intézkedés azt célozta, hogy a tömbben élő családok számára elérhetővé váljanak a Magdolna negyed rehabilitációs programjainak szolgáltatásai, a családokat bevonják a képzési, foglalkoztatási és egyéb segítő programokba, valamint ezzel kapcsolatban monitoringrendszer kerüljön kialakításra (amely a hatásokat a 2011-es népszámlálási adatok alapján értékeli).

Megvalósulás: A Magdolna Negyed Program során nem volt külön hangsúly a tömb lakosságának bevonására, ezzel kapcsolatos monitoringrendszer nem került kialakításra, a 2011-es népszámlálási adatok értékelése a tömb vonatkozásában nem történt meg.

3. feladat: a Magdolna Negyed Program elemeinek működtetése

A Magdolna Negyed Program II. ütemének megvalósítása az akcióterületi terv alapján.

Megvalósulás: A II. ütem 2008 és 2011 között megvalósult. A III. ütem tervezése és megvalósítása is részben megtörtént, ám a program meghosszabbítása folyamatban van, várhatóan 2015. augusztus 31-én zárul.

A Magdolna Negyed Program II. üteme során az alábbi alprojektek valósultak meg:

- Lakhatási program: hét társasház és tizenhat önkormányzati bérház felújítása
- Közterület-fejlesztési program: a Mátyás tér és a környező utcák felújítása, sétálóutcává alakítása; két sportudvar kialakítása
- Közsféra funkcióit erősítő beavatkozás: a Lakatos Menyhért Általános Iskola és Gimnázium felújítása, közösségi terekkel való bővítése, gyermekeknek szabadidős programok megvalósítása
- Szociális és képzési, foglalkoztatási-képzési programok: antiszociális és krízishelyzetben lévő családok intenzív szociális segítése, álláskereső klubok, börszék szervezése, képzések és foglalkoztatási elemek megvalósítása
- Közbiztonsági program: szomszédsági járőrprogram, drogprevenációs utcai szociális munka, áldozattá válás megelőzését segítő programok
- Közösségfejlesztési programok: szabadidős programok, gyermek- és ifjúsági programok, szomszédsági tanács működtetése, konfliktuskezelő programok fiatal iskolások számára, sportprogramok stb.

A Magdolna Negyed Program III. ütemének keretében az alábbi alprojektek valósultak meg:

- Lakófunkció erősítése: tizenhárom társasház és huszonnyolc önkormányzati lakóépület felújítása (az utóbbiak közül a legtöbb már az MNP II. során is részesült részleges felújításban). A lakóépületek felújításánál az egyik fő szempont az energiahatékonyság növelése, így a lakásfenntartási költségek csökkentése volt.
- Városi funkció erősítése: a Teleki László tér megújítása; a „FiDo tér” (Fiumei út és Dobozi utca közötti zöldterület) megújítása közösségi sportpark létrehozásával kamaszok, fiatalok részére; a Kálvária tér zöldterületeinek megújítása; a Bauer Sándor utca megújítása; a térfelügyelő rendszer fejlesztése. A FiDo-ban és a Kálvária téren is foglalkoznak szociális munkások a fiatalokkal, illetve a játszótéren megjelenő gyermekes családokkal.
- Közösségi funkció: a Kesztyűgyár Közösségi Ház funkcionális fejlesztése, Közösségi Hely és Mosoda létrehozása
- Társadalmi beavatkozások: társadalmi akciók (udvarok, parkok takarítása, lomtalanítás, zöldudvarok kialakítása); lakossági tanácsadás, utógondozás; közös képviselők képzése; a vagyonkezelő munkatársainak szociális, kommunikációs képzése; közösségi szabadidős programok; szenvedélybetegségekkel, bűnözéssel kapcsolatos prevenciós programok és alacsony küszöbű szolgáltatások; közterületi ártalomcsökkentő szolgáltatások; kábítószerfüggők gyógyulásának támogatása; intenzív családmegtartó szolgáltatás; családfejlesztési szolgáltatás; tehetség gondozás; szomszédsági rendőrprogram; bűnmegelőzési stratégia és cselekvési terv kidolgozása.
- Gazdasági funkció: készségfejlesztő képzések a munkaerőpiacra való integráció érdekében; szakképzések; 10 osztályos felzárkóztató képzések; karrierút-tanácsadás és diákmentoring; álláskereső klubok, tréningek, tanácsadások, állásbörzék; szociális mosoda foglalkoztatási eleme; társadalomból kirekesztett nők foglalkoztatása és rehabilitációja.

Mint a fentiekből látható Magdolna Negyed Program mindkét érintett üteme rendkívül sok társadalmi, közösségfejlesztési, készségfejlesztési és munkaerő-piaci (re)integrációt célzó alprojektet tartalmazott. Ezek egy részét a helyi intézmények (családsegítő, iskolák, óvodák) valósították meg, a fennmaradó részét pedig külső partnerek, civil szervezetek. Utóbbiak tevékenysége a programalapból kerültek finanszírozásra.

A Magdolna Negyed Program II. üteme 2 milliárd forint, a III. ütem pedig 3,8 milliárd forint támogatással valósult meg, a Magdolna Negyed Program tehát összesen 5,8 milliárd forint támogatást vett igénybe az elmúlt hét évben.

4. feladat: Közoktatási és esélyegyenlőségi program végrehajtása

A feladat célja, hogy halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók ne kényszerüljenek magántanulói státuszba.

Megvalósulás: Mint azt a megalapozó tanulmányban az ASZT helyzetelemzése kimutatta, a HHH tanulók aránya az egész kerületben magas a körzetes általános iskolákban, éppen ezért a kidolgozott közoktatási esélyegyenlőségi terv megvalósítása különös fontossággal bírt. Az önkormányzat 2008-ban nyert pályázatot (Kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben, TÁMOP-3.1.4-08/1), mely a gyakorlati megvalósítás kidolgozását célozta. Az iskolákban az utóbbi években uniós, önkormányzati és egyéb forrásokból számos program került kialakításra, melyek az iskolák állami fenntartásba vételével is folytatódtak.

A sikeres tanulást célzó programok közé tartoznak az integrációs (IPR), esélyegyenlőséget szolgáló és képességkibontakoztató programok, valamint a tehetséggondozó és ösztöndíjprogramok. Ezek keretében első osztályban kéttanítós módszert vezettek be, ahol fejlesztőpedagógusok napi rendszerességgel foglalkoznak rászoruló gyermekekkel és hangsúlyt kap a gyermekek differenciált fejlesztésének beépítése a tanításba. A pályaválasztás segítésére külön hangsúlyt helyeznek 7-8. osztályban: szakértői csoport (osztályfőnökök, pedagógusok, iskolapszichológus, fejlesztő pedagógusok) dolgozták ki a pályaorientációs programok tervét, a továbbtanulás lehetőségét segítő tevékenységeket. A középiskolák bemutatkoznak a szülőknek, tanulóknak. Emellett Suli-Szupport mentálhigiénés program indult a tanulóknak, illetve felvételi előkészítő a diákoknak.

Az iskolai konfliktusok csökkentése és a gyermekvédelem erősítése döntő fontosságúak, mert egyre súlyosabb és nagyobb számú konfliktusok alakulnak ki a tanár, a szülők és a gyermekek között. A pedagógusok többféle konfliktuskezelő tréningen vettek részt (részben a Magdolna Negyed Program keretében), kiépült a Gyermekjóléti Szolgálattal, a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás, családlátogatás, megvalósult a FÜGE drogreprevenációs program és az iskolapszichológus alkalmazása. A legsúlyosabb esetekre létrehozták az „X” osztályt, ahol órarendszerű beosztásban egy-egy gyermekkel egyénileg foglalkoznak.

Ezeken kívül rengeteg szabadidős program valósult meg, főként iskolán belül, de esetenként a Kesztyűgyár Közösségi Házzal együttműködésben is, annak érdekében, hogy a gyermekek tapasztalatokat nyerhessenek, jobban megismerjék a világot. A külső programra a lehetőségek korlátozottak a szülők anyagi korlátai miatt: sokszor az eljutást sem tudják megfizetni. A problémák kezelésére széles körű együttműködési rendszert tartanak fenn önkormányzati, állami (gyermekvédelmi) intézményekkel, civilekkel, egyházakkal.

5. feladat: Szociális ellátórendszer javítása

Cél a gyermekjóléti szolgáltatás átvilágítása, családok átmeneti otthonának esetleges létrehozása, alternatív szabadidős szolgáltatások megvalósítása (Kapocs Alapítvány, Kesztyűgyár Közösségi Ház, illetve Mátyás téri, iskolai programok), valamint az ifjúsági utcai szociális munka létrehozása.

Megvalósulás: Családok átmeneti otthona nem került kialakításra. A LÉLEK program keretén belül alakítottak ki három krízislakást lakhatásukat elvesztő családok részére. További három lakás vár felújításra, ugyanerre a célra.

A Kesztyűgyár Közösségi Házban napi rendszerességgel, széles körben valósultak meg alternatív szabadidős programok, amelyek legfőbb célcsoportjai közé tartoztak a gyermekek és fiatalok, illetve a családok. Más civil szervezetek (pl. Kapocs Alapítvány) is rendszeresen szerveznek ilyen programokat, működtetnek alacsony küszöbű szolgáltatásokat, elsősorban a veszélyeztetett fiataloknak. Az ifjúsági utcai szociális munka a gyermekjóléti szolgálat kötelező feladatai közé tartozik.

Összességében megállapítható, hogy az ASZT intézkedési tervében foglaltak jelentős része megvalósult vagy részben megvalósult, egyrészt a Magdolna Negyed Program II. és III. ütemében, másrészt a különféle foglalkoztatási, képzési programok során, melyeket részben a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ valósított meg. Az oktatás terén is számos, a hátrányos helyzetű, szegény, mélyszegény gyermekek sikeresebb iskolai karrierjét célzó program került megvalósításra, vagy van folyamatban azok megvalósítása. Józsefváros társadalmi integrációs céllal, ezen belül roma integrációs céllal kapcsolatos projektekre, főként uniós forrásokból, 6,5 milliárd forint értékben valósított meg programokat, 95%-os támogatási intenzitás mellett.

Ugyanakkor sem az **ASZT monitoringja**, sem az alább bemutatott **projektek eredményeinek elemzése nem történt meg**. Nem került elemzésre, hogy az egyes projektek, illetve – ami még fontosabb – azok összessége milyen mértékben járult hozzá a kerület leromlott részeinek, különösen a Magdolna negyedben élők társadalmi integrációjához. Az elemzés azért is elengedhetetlen, mert a jövőben tervezett a projektek folytatása, amihez fontos lenne tudni, milyen módosításokra lenne szükség a hatékonyabb változások eléréséhez.

21. Táblázat Józsefvárosban 2008 óta megvalósított, az ASZT megvalósulását is szolgáló főbb társadalmi integrációs projektek

Projekt neve	Támogatás forrása	Projekt összköltsége (millió Ft)	Támogatás nagysága (millió Ft)
Budapest-Józsefváros Magdolna negyed Program III. ütem	KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0001	3819	3819
Budapest-Józsefváros Magdolna negyed Program II. ütem	KMOP-5.1.1/B-2008-0001	2 166	1 912
Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények fejlesztése	KMOP-2009-4.5.2	317	250
Kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben	TÁMOP-3.1.4-08/1-2008-0021	52,75	52,75
Komplex közoktatási esélyegyenlőségi program megvalósítása Józsefvárosban az	TÁMOP-3.3.2-08/1-2008/0002	75,6	75,6

esélyegyenlőség többirányú, egyirányú javítása érdekében			
Biztos Kezdet Gyermekház	TÁMOP 5.2.2		
KÉPET ADUNK, KÉPESSÉGET FEJLESZTÜNK! - Gyermekek, fiatalok és szüleik társadalmi integrációját segítő program Józsefvárosban	TÁMOP-5.2.5/A-10/1- 2010-0005	45,2	45,2
Partnerség a foglalkoztatásért 2009	Első lépés TÁMOP- 5.3.1/08/1	12,25	12,25
Program a családsegítő szolgálatok foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásainak fejlesztésére	OFA CSSF-2008/8222/0055	13,4	13,4
Roma munkavállalását gátló tényezők kezelése a munkaerőpiacon	OFA	6,2	6,2
Meghívásos pályázat a pénzügyi válságban érintettek támogatására	United Way	3,24	3,24
Összesen		6 511	6 190

FORRÁS: EMIR, ÖNKORMÁNYZAT ÉS INTÉZMÉNYEINEK HONLAPJA¹

Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek a 2011. évi népszámlálás alapján

A 2014—2020 közötti tervezési időszakra a szegregációs mutató felülvizsgálatra került. A főváros I. kerületcsoportjában, melybe Józsefváros is tartozik, a szegregátumok esetében 20%, a veszélyeztetett területeknél 15% lett az új határérték.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján Budapest VIII. kerületében három városszövetbe ágyazott szegregátum (bekarikázott sötétzöld), ezek körül bővebb, szegregációval veszélyeztetett kapcsolódó területek (bekarikázott sötétlila), illetve négy további szegregációval veszélyeztetett terület (szintén bekarikázott sötétlila) található. Utóbbiak közül kettő – a 4-es és 5-ös jelű – esetében tudható, hogy a Corvin Sétány Program előrehaladása nyomán veszélyeztetettségük időközben bizonyosan megszűnt, további értékelésük nem szükséges.

¹A táblázat eredetileg *A roma integrációt szolgáló EU-s fejlesztések értékelése c. projekt háttér tanulmányában, a Budapesti területi esettanulmány Józsefváros és Csepel példáján esettanulmányban szerepelt.*

7. Ábra A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek (Forrás: KSH)

Látható, hogy két olyan szegregátum van, melyek egy nagy kiterjedésű veszélyeztetett területhez kapcsolódva helyezkednek el, ezzel összefüggő leromlott területeket alkotva. Az egyes számú szegregátum/veszélyeztetett terület a Magdolna negyed nagy részét kiteszi, míg a 2. számú terület az Orczy negyed jelentős részét foglalja el. A 3. számú szegregátum a Magdolna negyed határa közelében fekszik.

A **Magdolna negyedben lévő 1. szegregátum/veszélyeztetett terület** lehatárolása: József utca – Mátyás tér – Szerdahelyi utca – Teleki László tér - Dobozi utca – Magdolna utca – Lujza utca – Kálvária tér – Dankó utca – Magdolna utca – Szűz utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca határvonalú, nyolc tömböt magában foglaló terület, melyből a József utca – Mátyás tér – Dankó utca – Magdolna utca – Koszorú utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca által lehatárolt két tömb szegregátum. A terület körül több veszélyeztetett tömb és egy szegregátum is található mozaikos elrendezésben. Ez mutatja, hogy a környező terület is leromlottnak számít.

Az **Orczy negyedben lévő 2. szegregátum/veszélyeztetett terület** a Kálvária tér – Diószegi Sámuel utca – Kőrös utca – Orczy út – Sárkány utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Kálvária utca – Illés köz – Illés utca – Tömő utca – Fűvészkert utca – Práter utca – Kőrös utca – Kálvária utca határvonal által közrefogott öt tömb alkotja. Ezek közül egy tömb (Dugonics utca – Diószegi Sámuel utca – Kőrös utca – Kálvária utcák között) a szegregátum.

Mindkét terület társadalmi mutatói nagyon kedvezőtlenek a korábbi szociológiai felvételek alapján; a szegénység, a társadalmi kirekesztettség előrehaladott; a magas munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a fiataloknál újratermelődő hátrányos társadalmi helyzet és a bűnözés, drogkereskedelem, rossz közbiztonság alkotják a legfőbb problémákat. A tapasztalati becslések alapján e két érintett negyedben a legmagasabb a roma népesség aránya a kerületben.

22. Táblázat Az egyes szegregációval veszélyeztetett területek társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői(Forrás: KSH)

Mutató megnevezése	VIII. kerület összesen	1. sz.	2. sz.	3. sz.	4. sz.	5. sz.	6. sz.	7. sz.
		Magdolna utca	Kálvária utca	József utca	Bókay János utca	Nagy Templom utca	Homok utca	Fecske utca
Lakónépesség száma	76250	5788	4317	484	273	217	461	224

Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	9,7	13,4	14,7	11,2	14,3	13,8	15,0	7,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	69,2	69,1	71,0	67,6	67,8	64,1	65,9	71,9
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,1	17,5	14,3	21,3	17,9	22,1	19,1	21,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	13,7	28,5	28,4	25,7	25,9	23,7	29,9	21,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	30,1	13,8	15,7	27,9	9,5	15,9	16,9	25,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,5	49,5	44,0	44,0	48,1	42,4	44,7	45,3
Szegregációs mutató	8,3	19,5	18,6	18,0	15,7	15,1	19,7	15,5
Lakásállomány (db)	44417	3013	2367	252	144	116	277	118
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,1	18,2	23,3	11,5	22,9	12,9	11,9	17,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,0	55,2	66,4	41,1	57,6	62,1	46,7	31,8

Az antiszegregációs program célja

Az antiszegregációs program célja, hogy a leromlott területeken (szegregátumok, veszélyeztetett területek) a társadalmi és lakhatási integrációt biztosítsa, oly módon, hogy az ott élők, különösen a hátrányos helyzetűek számára

- megfizethető és méltányos lakhatási körülményeket teremt a kerületen belül,
- hozzájárul a foglalkoztatási esélyeik növekedéséhez, mely hosszabb távon tudja biztosítani az anyagi biztonság megteremtését,
- olyan szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat biztosít, melyek érdemben hozzájárulnak a családi és egyéni krízishelyzetek megoldásához, megelőzéséhez, és képessé teszik a hátrányos helyzetű csoportokat, hogy más szolgáltatásokba bekapcsolódjanak,
- olyan közösségfejlesztési szolgáltatásokat biztosít, mely aktív és befogadó helyi közösségeket hoz létre,
- a fiatal generációknál arra törekszik, hogy a gyermekszegénységet felszámolja és olyan képzettséghez segítse a fiatalokat, mellyel esélyük van a társadalmi integrációra és megfelelő munkához jutni.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása Józsefváros Önkormányzata számára a fenntartható városfejlődés alapja. Ennek tudatában a kerület a legnagyobb mértékben figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását vagy erősödését. Az önkormányzat az általa működtetett intézményekkel, a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, az egyházakkal, egyházi szervezetekkel, illetve a kerületben és a kerületért dolgozó civil szervezetekkel együttműködik annak érdekében, hogy Józsefvárosban az esélyegyenlőség és a szegregációmentesség a mindennapok részévé váljon. Az együttműködés eredményeként **integrációs kerekasztalt** hoz létre, amely meghatározott időközönként áttekinti a legrosszabb helyzetű családok, a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területeken élő lakosság helyzetét, megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a rendelkezésére álló eszközök (szociális szolgáltatások, települési támogatás, közfoglalkoztatás stb.) elérik-e ezeket a családokat, és amennyiben nem, intézkedéseket javasol a kerület vezetésének a helyzet javítására. A kerekasztal figyelemmel kíséri az esetleges diszkriminációs folyamatokat és összehangolt intézkedésekkel megszünteti azt. **A kerekasztal kiemelt feladata továbbá, hogy az antiszegregációs program megvalósulását nyomonkövesse, az arra irányuló monitoringot felügyelje.**

Eddigi programok értékelését, beavatkozásokat előkészítését célzó intézkedések

Szükségesnek mutatkozik az **eddig megvalósított, társadalmi integrációs célú programok értékelése** (Magdolna Negyed Program, foglalkoztatási és oktatási integrációt szolgáló programok stb.) abból a szempontból, hogy milyen mértékben járultak hozzá az akcióterületen élő, illetve a nem akcióterület-specifikus programok esetében a kerületi hátrányos helyzetű csoportok integrációjához. Szintén releváns értékelési szempont, hogy a kívánt eredmények esetleges elmaradásának milyen okai voltak, ezek az okok mennyiben tulajdoníthatók a programok nem megfelelő koordinálásának, az ágazati programokhoz való nem megfelelő kapcsolódásnak, illetve az ágazati szintű beavatkozások elmaradásának. Az értékelésnek szükséges kitérnie az egyes beavatkozási területekre, mint:

- lakhatási integráció: a lakásállomány felújítása nyomán hogyan alakult a lakhatás megfizethetősége a bérleti díjak és a rezsiköltségek tekintetében, a hátralékosság, a lakásvesztés milyen mértékben jellemző és milyen okokra vezethető vissza, mennyire elérhetőek és milyen hatékonyak a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások (lakbértámogatás, lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési támogatás),
- a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások kapacitását növelő, intenzív családgondozó, ifjúsági és közösségi szociális munkát tartalmazó programoknak mennyiben sikerül elérniük a leghátrányosabb helyzetű rétegeket, a bevont célcsoport tagjai tekintetében milyen mértékű változást tudnak generálni és milyen mértékben sikerül az egyéb – képzési, foglalkoztatási, oktatási – programokhoz kapcsolni a bevont egyéneket, családokat,
- a képzési és foglalkoztatási programok értékelésénél alapvető kérdés, hogy az egyes programok mennyire épülnek egymásra, a helyi programokhoz megfelelően kapcsolódnak-e a munkaügyi központok programjai (közfoglalkoztatási program és egyéb foglalkoztatási, képzési programok), ezek a programok összességében milyen mértékben vezetnek a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci integrációjához,
- az oktatáshoz kapcsolódó programok tekintetében alapvető kérdés, hogy mennyiben járulnak hozzá a fiatalok sikeres tanulási karrierjéhez, a programok mennyiben tudnak más programokra – pl. szociális és gyermekjóléti, foglalkoztatási, közösségi programokra – támaszkodni,

- a közösségfejlesztési programok mennyiben járultak hozzá aktív helyi közösségek létrehozásához, támogatásához,
- milyen koordinációs mechanizmusok működtek a programok között és a koordináció mennyire volt hatékony, a programok mennyire tudtak egymásra épülni.

Az elkövetkező időszakban a szegregációs helyzetek kezelésére elsősorban továbbra is akcióterületi alapú szociális városrehabilitációs beavatkozásokat tervez az önkormányzat, két akcióterületre, a Magdolna negyedre és az Orczy negyedre. A Magdolna negyedben a társadalmi típusú (soft) programok továbbvitelét, az Orczy negyedben komplex fizikai és társadalmi programcsomag kialakítását tervezi.

A kialakítandó programok vonatkozásában szükséges egy **megalapozó helyzetfeltárás** az alábbiak vonatkozásában:

- az akcióterületen élők szociális, lakhatási, foglalkoztatási, oktatási helyzete, szükségletei,
- a szolgáltatásokhoz, támogatásokhoz való hozzáférés, hiányzó szolgáltatások,
- meglévő civil és lakossági közösségi kapacitások, kezdeményezések,
- a területen működő szegregációs mechanizmusok és azok tágabb összefüggéseinek feltárása.

Az antiszegregációs program intézkedéseinek és ezen belül az akcióterületi programok megvalósításához szükséges egy **monitoringrendszer** kidolgozása, mely

- meghatározza azokat a mutatókat, amelyek hatékonyan tudják mérni a beavatkozások eredményét, a programok által elért változást,
- méri a program kezdete előtti kiinduló állapotot, a program közbeni állapotot (a programok korrigálásának érdekében, amennyiben szükséges) és az elért eredményeket a program végén,
- rendelkezik saját intézményrendszerrel: a monitoring kidolgozásáért és működtetéséért felelős szervezettel, illetve mechanizmussal, amin keresztül a monitoring ténylegesen megvalósításra kerül az érintett intézmények, szervezetek részvételével.

Horizontális intézkedések

Lakhatási biztonság növelése

A megfizethető lakhatást és a lakhatási biztonság növelését az önkormányzat elsősorban a megfelelő szociális bérlakás-politika útján tudja biztosítani, melyre lehetősége van, hiszen a kerületben, ezen belül is különösen a Magdolna és az Orczy negyedben, magas a bérlakások aránya (kerületi szinten 10-11% a lakott, illetve üres lakások számából kiindulva). Arra nem áll rendelkezésre adat, hogy az állományon belül a bérlők mekkora hányada jogosult szociális lakbérre vagy kap lakbértámogatást, illetve hogy mekkora a költségelví és piaci lakbért fizetők bérlők aránya. 2014-ben mintegy 500 db szociálislakbér-kérelmet hagyott jóvá az önkormányzat.

Szociális lakbért az igényelhet, akinek az egy fogyasztási egységre eső jövedelme kisebb, mint a nyugdíjminimum 350%-a. A szociális lakbérhez, a jövedelem függvényében, lakbértámogatás is jár. A jogcímnélküli lakáshasználó is részesülhet adósságkezelési szolgáltatásban a lakbérhátralék megfizetésével kapcsolatban, illetve akik nem jogosultak adósságkezelési szolgáltatásra, részletfizetési lehetőséget kapnak, legfeljebb 36 hónapra. A részletfizetés időtartama alatt a tényleges szociális, illetve költségelví lakbér számolható fel. Rendkívüli települési támogatást kaphatnak az arra rászorulóknak a rendszeres lakhatási költségek megfizetéséhez (a támogatás havi összege jövedelemtől függően legfeljebb 5000-3333 Ft lehet), illetve adósságkezelési támogatásra is jogosultak az alacsony jövedelmű háztartások (az egy főre jutó legmagasabb jövedelem ehhez jellemzően a nyugdíjminimum

250-300%-a). A rendszeres települési támogatás mellett fűtési hozzájárulást igényelhetnek a rászorultak, ami nem a teljes fűtési szezonra, hanem a három téli hónapra szól, összege havi 3000 Ft. Rendkívüli támogatásként évi legfeljebb 20 000 Ft adható természetbeni támogatás formájában, mely szintén felhasználható lakhatási költségek megfizetéséhez.

A rendelkezésre álló adatok, információk azt mutatják, hogy a bérlők jelentős hányada hátralekos, mely igaz a Magdolna negyed felújított önkormányzati lakóépületeiben élőkre is. A megfizethetőségi problémákat igazolja, hogy a két magas lélekszámú lehatárolt szegregátumban (Magdolna és Orczy negyedek) a bérlők negyede-ötöde jogcím nélküli, a harmadik – kisebb, Tolnai Lajos utcai – szegregátumban pedig közel hatoda.

A bérlakásrendszer jövője tekintetében lényeges, hogy jelenleg folyik a kerület ingatlangazdálkodási koncepciójának kialakítása, melynek fő irányvonalait egyrészt az elavult állomány bontása, új bérlakások építése, illetve egy kisebb, rentábilisabb állomány létrehozása jelentik. Ugyanakkor az önkormányzat nem rendelkezik rendszerezett információval annak vonatkozásában, hogy milyen mértékű szociálisbérlakás-igény van a kerületben, a 2015-ben életbe lépett új segélyezési rendszer milyen hatást gyakorol a hátrányos helyzetű csoportok lakhatására. Nem ismert továbbá, a Magdolna program keretében felújított bérlakások megfizethetősége milyen jövő elé néz.

Az antiszegregációs program keretében a szociális bérlakásállomány kapcsán a következő intézkedések meghozatala szükséges:

- szegregátumokban és veszélyeztetett területeken, illetve a vonatkozó akcióterületeken (Magdolna és Orczy negyed) a bérlők helyzetének felmérése a lakhatás megfizethetősége és biztonsága szempontjából: hátralekos és jogcím nélküli bérlői háztartások számának, arányának; illetve e háztartások szociális rendszerbe való bevonásának, támogatások elérése mértékének megismerése, lakhatási problémák okainak feltárása,
- jelenlegi település támogatási rendszer felülvizsgálata egy év után (2016 tavasza) abból a szempontból, hogy milyen mértékben képes a szociálisan rászorult háztartások lakhatási problémáinak segítségével, milyen okok miatt záródnak ki esetleg a rászorultak a rendszerből – szükség esetén a támogatási rendszer korrekciója,
- az akcióterületi lakhatási beavatkozásoknál a jelenleg jogcím nélküli bérlők lakhatása veszélyeztetett leginkább, hiszen ha nem tudják helyzetüket rendezni, elvesztik lakhatásukat, így koncentrált szociális munka biztosítása szükséges a szociális városrehabilitációs projekteken belül, különösen az adósságkezelési szolgáltatás tekintetében – ezen felül meg szükséges vizsgálni, hogy az adósságok kezelését az önkormányzat a jelenlegi eszközökön kívül milyen egyéb módon segítheti,
- a lakásgazdálkodást végző szervezet fokozott együttműködése a szociális szférával,
- szociális szempontok hangsúlyos érvényesítése az ingatlangazdálkodási koncepció kialakítása során, a kerületbeli jelentős szociális lakhatási szükségletek figyelembe vételével.

Az intézkedés megvalósítását az Integrált Településfejlesztési Stratégia alábbi projektjei támogatják:

- *Bérlakásrendszer komfort és méret szerinti átstrukturálása* (Ingatlangazdálkodási program, tematikus kulcsprojekt)
- *Integrált és fenntartható lakás- és ingatlangazdálkodási struktúra kialakítása* (Ingatlangazdálkodási program, egyéb projekt)
- *Orczy Negyed Program* (Orczy negyed akcióterület projektje)

Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, közösségfejlesztés intenzitásának növelése

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások tekintetében egy gazdag, célcsoportspecifikus szolgáltatórendszer alakult ki a Magdolna negyedben. A feladat egyrészt ennek a szolgáltatórendszernek a fenntartása hosszú távon és kiterjesztése az Orczy negyed szociális városrehabilitációs programja keretén belül. Az utóbbi esetben az előzetes problémafeltárás, a szükségletek és igények felmérése alapján a programoknak a helyi adottságokhoz való illesztése szükséges. A szociális szolgáltatások eszközrendszerében mind az egyéni és családcentrikus szociális munkát, mind a közösségi szociális munkát szükséges alkalmazni továbbra is, annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, leszakadó csoportokat ténylegesen képessé tegye a szolgáltatások igénybe vételére, együttműködési készségüket javítsa. A legfontosabb szolgáltatások az alábbiak:

- intenzív családmegtartó és családfejlesztő szociális munka, melyek elsődleges célcsoportja a leghátrányosabb helyzetű családoké; célja, hogy egy adott időintervallumon belül minőségi változást érjen el az adott család életében,
- intenzív adósságkezelési szolgáltatás a lakhatásukban veszélyeztetettek számára,
- gyermekeket, fiatalokat, illetve hátrányos helyzetű nőket célzó, közösségi szociális munkát tartalmazó programok, alacsony küszöbű szolgáltatások,
- szenvedélybetegeket célzó alacsony küszöbű szolgáltatások, közösségi alapellátás megerősítése,
- egyes programokhoz kapcsolódóan szükség szerint a mentálhigiénés, pszichológusi, pszichiátriai terápiák elérhetővé tétele,
- programok közötti koordináció, együttműködés, jobb információáramlás kialakítása a hatékonyabb beavatkozás és a párhuzamos esetkezelések elkerülése érdekében,
- szociális területen dolgozók továbbképzésének biztosítása.

Az intézkedés megvalósítását az Integrált Településfejlesztési Stratégia alábbi projektjei támogatják:

- *MNP szociális programjainak fenntartása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára (Magdolna negyed akcióterület projektje)*

Az oktatási integráció és a tanulás eredményességének növelése

Az oktatás terén megjelenő problémák egyenesen visszavezethetők a családok szociális problémáira, szegénységére, társadalmi kirekesztettségére. Az óvodák közül a leromlott területek körzetes intézményei, az iskolák közül pedig szinte az összes állami fenntartású iskola küzd a fokozódó szegregáció gondjával, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas számával. Az iskolákban az alacsony teljesítmény, a szocializációs készségek hiánya, az osztályismétlések, a túlkoros gyermekek, az iskolai konfliktusok, a gyermekek tanulását is akadályozó szegénység, valamint a begyűrűző családi konfliktusok a legjellemzőbb problémák. A veszélyeztetett gyermekek száma, aránya magas az iskolákban. A roma gyermekek magas aránya a Lakatos Menyhért, a Losonci téri, a Német László általános iskolákban magas. A kerületben a spontán szegregációs folyamatok jellemzőek, a valamivel jobb helyzetű családok más kerület iskoláiba viszik a gyermekeiket.

A legkisebb, három év alatti gyermekek számára a Biztos Kezdet program fenntartása szükséges.

Intézkedések az óvodák tekintetében:

- a hátrányos és halmozottan helyzetű gyermekek, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal (BTM) küzdő gyermekek felkészítése az iskolára, szükség

szerint terápia biztosítása (pl. alapozó terápia, mely jól alkalmas a képességek sokirányú fejlesztésére, esetleges képességbeli hiányosságok pótlására),

- családokkal való együttműködést erősítő programok, egészségfejlesztő programok mind a gyermekek, mind családjaik vonatkozásában.

Az általános iskolai oktatás terén a feladatok nem közvetlenül az önkormányzatot érintik, a megvalósításuk a KLIK hatáskörébe tartozik. Ugyanakkor az önkormányzat alapvető érdeke, hogy a szükséges intézkedések megvalósuljanak, hiszen az oktatás területén elért eredmények hosszabb távon az önkormányzat által fenntartott intézményrendszer által kezelt problémák megoldására is kedvező hatással vannak.

Szükséges intézkedések az általános iskolák vonatkozásában:

- gyermekek szocializációs képességeit, hiányzó ismereteit fejlesztő közösségi, szabadidős, kulturális és sportprogramok fenntartása és bővítése,
- lemorzsolódó tanulók felzárkóztatását célzó programok, például tanulást segítő mentorprogramokkal, tanodaprogramokkal,
- módszertani megújulás: tanórákba illeszthető komplex program indítása, ami segíti egyrészt a tanulási kudarcok megelőzését, ezzel az iskolai konfliktusok és lemorzsolódás megelőzését, másrészt a pályaválasztáshoz szükséges kompetenciák fejlesztését – ennek keretében a Komplex Instrukciós Program (hejőkeresztúri modell) bevezetésének lehetőségét szükséges megvizsgálni,
- az iskolai konfliktusok csökkentése, a gyermekvédelem erősítése érdekében gyermekvédelmi felelősi státusz, iskolai szociális munkási, teljes állású iskolapszichológusi státuszok létrehozása, szakemberek alkalmazása; konfliktuskezelő módszerek alkalmazásának megerősítését célzó programok,
- pedagógusok módszertani továbbképzésének rendszeres biztosítása, illetve számukra kiégés elleni programok biztosítása, például asszertív kommunikációs képzéssel,
- felvilágosító és prevenciós tevékenységek erősítése, abba szakmai és civil szervezetek bevonása a bűnmegelőzés, a szenvedélybetegségek megelőzése, a szexuális felvilágosítás, a családi életre és gyermekvállalásra való felkészítés, az egészségfejlesztés stb. területén,
- tehetséggondozás erősítése, ennek kapcsán a Józsefvárosi Ösztöndíjprogram újbóli beindításához kapcsolódó lehetőségek megvizsgálása,
- együttműködés erősítése szükséges a gyámhatósággal, a védőnővel, az orvosokkal, a gyermekjóléti szolgálattal, a kerületi rendőrkapitánysággal, a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, a civil szervezetekkel - a hatékonyabb pályaválasztás érdekében szükség lenne a középiskolákkal való rendszerszerű kapcsolat kiépítésére.

A fentiek tekintetében az önkormányzatnak szükséges megvizsgálnia, milyen területen tud hozzájárulni mindezen intézkedések megvalósításához: például a szociális városrehabilitációs programba milyen beavatkozásokat tud beilleszteni (iskolai szociális munka, felvilágosító és prevenciós programok civil szervezetek bevonásával, szabadidős programok, nyári programok stb.)

Az intézkedés megvalósítását az Integrált Településfejlesztési Stratégia alábbi projektjei támogatják:

- *MNP szociális programjainak fenntartása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára (Magdolna negyed akcióterület projektje)*
- *Iskolai pályaválasztási tanácsadás (Ellátórendszeri kapacitások programja, egyéb projekt)*

- *Iskolai bűnmegelőzés és prevenció* (Biztonság- és komfortérzet javításnak programja, egyéb projekt)

Foglalkoztatási integráció növelése

A foglalkoztatás terén az önkormányzat sok programot valósított, valósít meg intézményei által. A munkanélküliség a leromlott területek legsúlyosabb problémái közé tartozik, elsősorban az alulképzettségéből és a rossz fizikai, mentális egészségi állapotból fakad. Jellemző a hosszú távú munkanélküliség, a teljes marginalizálódás, az ellátásokból való kiszorulás is.

Intézkedések:

- jelenlegi foglalkoztatás javítását célzó programok fenntartása: álláskereső klubok, álláskeresést segítő tréningek, állásbörzék,
- komplex képzési és foglalkoztatási programok kidolgozása, megvalósítása egyéni szükségletek szerint differenciáltan, az alábbi elemekből összeállítva:
  - o alapkészségek, kompetenciák fejlesztését célzó programok, elsősorban a hosszú távú munkanélküliek esetében (Első lépés típusú programok)
  - o képzési programok
  - o munkahelykeresést, foglalkoztatásba kerülést célzó programok, illetve foglalkoztatási programok
  - o foglalkoztatási mentorszolgáltatás a legnagyobb hátrányokkal rendelkező csoportok esetében a teljes folyamaton keresztül,
- közfoglalkoztatási programokban a munkaerőpiacra való bejutást, arra való felkészítést segítő alprogramok,
- feladatkörök meghatározása a munkaügyi központ és az önkormányzat között, az egyes elemek ütemezésének egyeztetése a komplex programok tekintetében,
- (helyi) cégekkel, foglalkoztatókkal való együttműködés kialakítása annak érdekében, hogy a foglalkoztatási programokban részt vevők nagyobb eséllyel találjanak munkát; cégek számára érzékenyítő programok szervezése a hátrányos helyzetű csoportok (pl. tartós munkanélküliek, romák) alkalmazásával kapcsolatos előítéletek oldására.

A komplex foglalkoztatási programok pályázati forrásokból valósíthatók meg elsősorban. Szükséges a fokozott együttműködés a munkaügyi központ, a szociális programokat megvalósító szervezetek és a foglalkoztatási programok megvalósítói között.

Az intézkedés megvalósítását az Integrált Településfejlesztési Stratégia alábbi projektjei támogatják:

- *MNP szociális programjainak fenntartása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára* (Magdolna negyed akcióterület projektje)
- *Évi két nagy állásbörze* (Magdolna negyed akcióterület projektje)
- *Közfoglalkoztatás bővítése* (Foglalkoztatásfejlesztési program, egyéb projekt)

Közbiztonság erősítése

A szegregátumok, veszélyeztetett területek közbiztonságának javítása érdekében egyrészt az utcai szociális munka és a köztereken folyó ifjúsági közösségi szociális munka hatékony megvalósítása az elsődleges kérdés, másrészt a közrendet biztosító szervezetek fokozott jelenléte szükséges.

Utóbbi kapcsán a szomszédsági rendőrségi program folytatása szükséges a Magdolna negyedben, illetve annak kiterjesztése az Orczy negyedre. A közbiztonság erősítéséhez a közterület-felügyelet és a helyi polgárőrség is hozzájárul, a szervezetek közötti koordináció erősítése szükséges, illetve a helyi lakosság bizalma elnyerése érdekében javasolt kommunikációs képzés szervezése, külföldi jó gyakorlatok megismerése. Utóbbi fő jelentősége, hogy más országokban hosszú ideje folynak hasonló jellegű programok, így érdemes az ott megszerzett tapasztalatokat beépíteni a helyi gyakorlatba is.

Az intézkedés megvalósítását az Integrált Településfejlesztési Stratégia alábbi projektjei támogatják:

- *MNP szociális programjainak fenntartása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára (Magdolna negyed akcióterület projektje)*
- *Civil önszerveződések elősegítése (Növekedő közbiztonság program, egyéb projekt)*
- *Lakosság és rendőrség kommunikációjának fejlesztése (Növekedő közbiztonság program, egyéb projekt)*

Partnerség és együttműködési rendszer

A leromlott területek problémáinak kezelése érdekében az önkormányzat vállalja, hogy széles körű partnerséget épít nem önkormányzati közszolgáltatást biztosító intézményekkel; civil, egyházi és szakmai szervezetekkel, azt intézményesített formában működteti. Ezen intézményesített szervezet formája az integrációs kerekasztal.

A megfelelő szervezetek bevonásán kívül fontos, hogy az integrációs kerekasztal összehangoltan működjön más szakmai, tematikus fórumokkal (pl. Kábítószér Egyeztető Fórum, Helyi Esélyegyenlőségi Fórum), elkerülve a párhuzamos kapacitások kiépítését, illetve a szervezetek kapacitásainak felesleges lekötését.

Az integrációs kerekasztal működtetése hozzájárulhat ahhoz is, hogy az érintett, releváns szervezetek a projektek tervezésébe is bevonásra kerüljenek, a programok összehangoltságát pedig már a tervezés kezdete során is biztosítják.

Az intézkedés megvalósítását az Integrált Településfejlesztési Stratégia alábbi projektjei támogatják:

- *Lakossági, civil kapcsolattartás fejlesztése az önkormányzat részéről (Civil program, egyéb projekt)*

Területi fókuszú programok

Józsefvárosban a hátrányos helyzetű, leszakadó csoportok két negyedben élnek koncentráltan, a Magdolna és az Orczy negyedben.

Magdolna negyed

A Magdolna negyedben 2005 óta folynak akcióterületi alapú koncentrált beavatkozások megvalósítása szociális városrehabilitáció keretében. A programok során sor került a lakóépület-állomány, azon belül is elsősorban az önkormányzati tulajdonú épületállomány nagymértékű, bár többnyire nem teljes felújítására, közterületek fejlesztésére és új közösségi terek létrehozására. A programok szerves részét képezte társadalmi integrációt célzó sokrétű beavatkozások kialakítása, működtetése.

Az elkövetkező időszakban cél, hogy a kialakított szolgáltatások tovább működjenek, a rendelkezésre álló közösségi terek funkciója, az ott megvalósított közösségfejlesztési és közösségi szociális munka fennmaradjon. További cél, hogy a jobb lakhatási feltételekkel rendelkezők a lakhatásukat képesek

legyenek megőrizni, az ehhez szükséges beavatkozásokat a jövőben a szükségletek alapján az önkormányzat biztosítsa. Az önkormányzati tulajdonú bérlakásállomány és a szociális bérlakáspolitikai fenntartása hosszú távon szolgálja az itt élő hátrányos helyzetű lakosság területen maradását és lakhatásának megőrzését. A negyedben ugyanakkor az ingatlanpiac fellendülésével, az új építések megindulása által generált dzsentrifikációs folyamatok erősödése is valószínűsíthető, mely a vegyesebb társadalmi összetétel szempontjából kívánatosnak tekinthető.

Kapcsolódó projekt az Integrált Településfejlesztési Stratégiából:

- *MNP szociális programjainak fenntartása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára* (Magdolna negyed akcióterület projektje)

Orczy negyed

Az Orczy negyedben, bár korábban történtek jelentősebb mértékű bontások az önkormányzati tulajdonú épületek között, társadalmi integrációt célzó programok nem valósultak meg. Az önkormányzat jelen fejlesztési időszakban kívánja a negyedet akcióterületként kijelölni és szociális városrehabilitációt végrehajtani a területén. A szociális városrehabilitációs program közvetlenül kapcsolódik az Orczy parkban megvalósítandó Nemzeti Közsolgálati Egyetem campusának fejlesztéséhez és biztosítja, hogy a negyed lakóterületeit érintő kapcsolódó fejlesztések a hátrányos helyzetű, leszakadó társadalmi csoportok társadalmi és lakhatási integrációját biztosító módon történjenek meg.

A negyedben nagyobb mértékű, lakásállományt érintő beavatkozások várhatók, melyek lakossági mobilizációs hatásokkal is járnak. A szociális városrehabilitációs program egyik elsődleges céljának kell lennie, hogy az érintettek költöztetése a lakhatási integráció és a lakhatás megfizethetőségének biztosításával történjen. Különösen igaz ez a jogcímnélküliek esetében, akik helyzetének kezelésére külön beavatkozáscsomagot szükséges kidolgozni.

A fizikai beavatkozások mellett a Magdolna negyedbeli társadalmi (soft) programok kiterjesztése szükséges, adaptálva azokat az Orczy negyed sajátosságaihoz, az itt élők szükségleteihez.

Kapcsolódó projekt az Integrált Településfejlesztési Stratégiából:

- *Orczy Negyed Program* (Orczy negyed akcióterület projektje)

Egyéb szegregátumok és veszélyeztetett területek

Elszórta található még néhány tömb a kerületben, amely szegregátumnak vagy szegregációval veszélyeztetett területnek számít. Ezek vonatkozásában cél, hogy az ott élők a folyó szociális városrehabilitációs programok soft programjaiba bekapcsolódjanak. Amennyiben e területeken az önkormányzat lakáscélú beavatkozásokat valósít meg, akár saját, akár pályázati, akár egyéb forrásból, a szociális városrehabilitáción belül alkalmazott lakásmobilitási beavatkozásokat szükséges alkalmazni e területek esetében is.

Kapcsolódó projekt az Integrált Településfejlesztési Stratégiából:

- *helyszíntől függő*

Fejlesztések lehetséges szegregációs hatásának kivédése

A tervezett fizikai fejlesztések közül az alábbi akcióterületi vagy pontszerű fejlesztéseknek lehet hatása a szegregátumokra, veszélyeztetett területekre, illetve a szegregációs folyamatokra:

- Corvin negyed folytatása
- Józsefváros területéhez kapcsolódó más rehabilitációs beavatkozások

- Felsőfokú intézmények bevonása, egyetemvárosiasodás
- Ludovika Campus, Orczy park fejlesztése

A szegregációs hatás abból a szempontból érvényesülhet, hogy a fejlesztések a környező területekre felértékelő hatással bírhatnak, mely folyamat egyrészt kívánatos, másrészt viszont az alacsonyabb státuszúak kiszorulását eredményezheti. A már taglalt társadalmi integrációs eszközök és a szociális bérlakáspolitikai megfelelő eszköz e kiszorító hatás kezelésére.

Az ágazati beavatkozások közül az alábbiak gyakorolhatnak hatást a szegregátumokra:

- Bérlakásrendszer komfort és méret szerinti átstrukturálása
- Életveszélyes házak bontása

A bérlakásállomány átstrukturálásakor a szociális lakáspolitikai szempontokat is érvényesíteni szükséges, illetve a bérlők fizetőképességéhez szükséges igazítani a lakbérszintet, a lakbértámogatás mértékét. Az életveszélyes házak bontásakor az integrált lakókörnyezetbe való elhelyezést, szükség szerint szociális segítséget kell nyújtani az érintetteknek.

Az antiszegregációs program intézkedési terve és annak ütemezése

23. Táblázat Az antiszegregációs program intézkedési terve és annak ütemezése

Beavatkozási terület	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Antiszegregációs program intézményesített háttérének megteremtése	Integrációs kerekasztal létrehozása, működési rendjének meghatározása, működtetéséért felelős szervezet kijelölése	Polgármester	Saját forrás, VEKOP 6.2	2015—2016
	Monitoringrendszer kidolgozása		Saját forrás, VEKOP 6.2	2015
	Integrációs kerekasztal működtetése		Saját forrás, VEKOP 6.2	2015-től folyamatos
További akcióterületi programok, az ASZP részletes cselekvési tervének megalapozása	Eddigi társadalmi integrációt célzó programok értékelése, akcióterületek vonatkozásában megalapozó helyzetfeltárás készítése	Polgármester	Saját forrás, VEKOP 6.2	2015—2016
Lakhatási biztonság növelése	Szegregátumokban, veszélyeztetett területen (akcióterületeken) élők lakhatási biztonságának felmérése, különös tekintettel azokra az épületekre melyek részt vettek, illetve várhatóan részt fognak venni az eddigi szociális városrehabilitációs programokban	Polgármester	Saját forrás, VEKOP 6.2	2015
	Jelenlegi települési támogatási rendszer értékelése egy év elteltével, annak alapján, mennyire elérhető és milyen mértékben segíti a lakhatási problémák megoldását a szegregátumokban, veszélyeztetett területeken élőknek; szükség szerinti korrekciók		Saját forrás, VEKOP 6.2	2016. március-június
	Jogcím nélküliek helyzetének rendezésére beavatkozási csomag kidolgozása a szociális városrehabilitációs programok keretében, intenzív adósságkezelési program kialakítása, működtetése		VEKOP 6.2	2015—2016 Program működtetése folyamatos
	Szociálisbérlet-igények felmérése a kerületben, a szociális szempontok érvényesítése az önkormányzati lakásgazdálkodási koncepcióban		Saját forrás	2015

<p>Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, közösségfejlesztés intenzitásának növelése</p>	<p>Eddigi szolgáltatások fenntartása a Magdolna negyedben, kiterjesztése az Orczy negyedre, esetleges korrekciók</p> <p>Gyermekeket és fiatalokat célzó közösségi szociális munka (utcai, ifjúsági szociális munka)</p> <p>Szenvedélybetegeket célzó alacsony küszöbű szolgáltatások</p> <p>Mentálhigiénés, pszichológusi, pszichiátriai terápiák</p> <p>Szociális területen dolgozók továbbképzése, szupervízió biztosítása</p>	<p>Polgármester</p>	<p>VEKOP 6.2, és 7. prioritás</p>	<p>2015: tervezés 2016: megvalósítás utána folyamatosan</p>
<p>Az oktatási integráció és a tanulás eredményességének növelése</p>	<p>Önkormányzat és KLIK közötti rendszerszerű együttműködés kiépítése</p> <p>Önkormányzati szereplők által megvalósítandó oktatási integrációt szolgáló programok kidolgozása, majd megvalósítása</p> <p>Szociális városrehabilitáción belül megvalósítható programok kidolgozása a KLIK-kel való egyeztetés alapján</p>	<p>Polgármester</p>	<p>VEKOP 6.2 és 7. prioritás</p>	<p>2015: tervezés 2016: megvalósítás utána folyamatosan</p>
<p>Foglalkoztatási integráció</p>	<p>Komplex foglalkoztatási programok kidolgozása és megvalósítása</p> <p>Munkaügyi központtal feladatmegosztás</p> <p>Helyi cégekkel kapcsolatépítés, illetve bevonásuk programokba</p>	<p>Polgármester</p>	<p>VEKOP 6.2 és 8. prioritás</p>	<p>2015: tervezés 2016: megvalósítás utána folyamatosan</p>
<p>Közbiztonság erősítése</p>	<p>Szomszédsági rendőrprogram fenntartása, kiterjesztése az Orczy negyedre</p>	<p>Polgármester</p>		<p>2016-tól folyamatosan</p>

A 2015-ös antiszegregációs program helyzetelemzése

Tekintettel arra, hogy a kerületinél alacsonyabb szintű aggregációs mutatókat a KSH a népszámláláshoz kapcsolódóan mér fel és közöl, az ITS készítése és felülvizsgálata során kizárólag a 2011-es adatok álltak rendelkezésre. A kerületben tapasztalható jelentős lakásállományi és társadalmi átalakulások nyomán ezek az adatok aktualitása kifejezetten alacsony. A következőkben a 2011-es népszámlálási adatok által azonosított szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területeinek helyzetelemzése következik, a bekövetkezett fejlesztések, beruházások alapján.

8. Ábra A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek

Forrás: KSH. Az alábbi elemzések a 2011-es népszámlálás adataiból indulnak ki, melyek aktualizálásra kerültek a helyi intézményrendszer szakembereivel folytatott interjúk és az általuk szolgáltatott adatok alapján.

Szegregátumok

1. sz. szegregátum

József utca – Mátyás tér – Dankó utca – Magdolna utca – Koszorú utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca által lehatárolt két tömb. A két tömb a Csarnok negyed és a Magdolna negyed határán fekszik (a negyedhatár kettéosztja a szegregátum két tömbjét), a kerület középső, József körút és Fiumei út közti része északi felének központjaként funkcionáló Mátyás tér két oldalán. Szegregációs indexe 2011-ben 25,0% volt.

A szegregátum tömbjeivel kapcsolatos jelentősebb, fent olvasható beavatkozások mind 2011 előtt zajlottak le, érdemi változás a népszámlálás felvétele és 2015 között csupán a humán szolgáltatások területén történt. A Koszorú utca 4. alatt nyílt meg 2012-ben a LÉLEK Ház, a kerületi LÉLEK Program központja, ahol a kerületben hajléktalanná vált személyek újbóli társadalmi integrációja zajlik komplex módon, munkaerő-piaci és képessé tevő programokkal, illetve lakhatás biztosításával. Megemlíthető továbbá, hogy a szegregátum közvetlen közelében, a Mátyás tér északi oldalán 2008 óta üzemel a Kesztyűgyár Közösségi Ház, amely folyamatosan biztosít képzéseket, foglalkozásokat a kerület rászorulóinak.

2. sz. szegregátum

A Kőrös utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Kálvária utca által határolt tömb a kerületet kelet-nyugati irányban kettéválasztó Baross utcától délre, az Orczy negyedben található, amely a kerület második legrosszabb szociális helyzetű negyede. Területén 2017-től kezdődően került sor

komplex beavatkozásra, a Magdolna–Orczy Negyed Program részeként. A programon keresztül lakhatási (LP), foglalkoztatási (FP), közbiztonsági és közterületi (KP) beavatkozások javítják a terület helyzetét. Ennek ellenére társadalmi összetétele valószínűsíthetően 2020-ban is megfelel a szegregációs lehatároláskor megállapítottaknak. Azonban épül a Kálvária utca és a Kőrís utca sarkán (Kálvária utca 14-16.) a Kálvária Residence 112 lakásos társasháza, mely átadás után várhatóan jelentősen módosítja a tömb társadalmi összetételét.

3. sz. szegregátum

A Déri Miksa utca – Tolnai Lajos utca – József utca – Víg utca tömb által alkotott szegregátum a Csarnok negyedben, a József körúttól három tömbnyi távolságban, a Rákóczi téri vásárcsarnok közvetlen közelében helyezkedik el. Jelentős beavatkozásokra a tömb területén nem került sor, társadalmi összetétele várhatóan 2020-ra is csak a környék általános studentifikációja révén különbözhet a népszámláláson rögzített értékektől.

Szegregációval veszélyeztetett területek

A kerület szegregációval veszélyeztetett területei két csoportból tevődnek össze: három terület a szegregált területekből és azok bővebb környékéből áll elő, míg négy tömb szegregált mag nélkül, csupán veszélyeztetett területként jelenik meg.

1. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A József utca – Mátyás tér – Szerdahelyi utca – Teleki László tér - Dobozi utca – Magdolna utca – Lujza utca – Kálvária tér – Dankó utca – Magdolna utca – Szűz utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca határvonalú, nyolc tömböt magában foglaló veszélyeztetett terület az 1. sz. szegregátumot is magában foglalja. A nyolc tömbből hat a Magdolna negyedhez tartozik (annak közel felét teszi ki), míg a két legnyugatibb tömb a Csarnok negyed része.

A terület nagyban érintett a Magdolna Negyed Program keretein belül megvalósított komplex beavatkozások által. 2011-től kezdődően került sor a Magdolna Negyed Program III. ütemére, amely ugyan várhatóan nem eredményezett fundamentális változásokat a népszámlálásban rögzített társadalmi helyzethez képest, mindazonáltal számos elemével járult hozzá ahhoz, hogy javuljon a terület megítélése, oldódjanak a népesség szegregációs tendenciái. A továbbfolytatódó képzési, oktatási, szociális programokon felül 16 épület megújítására, a Teleki László és a Kálvária tér rehabilitációjára, valamint a Magdolna utca kockaköves, keleti szakaszának burkolatcseréjére is sor került időközben. A terület azonban ma is a kerület egyik problémagóca. A Magdolna–Orczy Negyed Program részeként szociális városrehabilitáció folyik a területen, melynek részeként lakhatási (LP), foglalkoztatási (FP), közbiztonsági és közterületi (KP) beavatkozások javítják a terület helyzetét.

2. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Kálvária tér – Diószegi Sámuel utca – Kőrís utca – Orczy út – Sárkány utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Kálvária utca – Illés köz – Illés utca – Tömő utca – Fűvészkert utca – Práter utca – Kőrís utca – Kálvária utca határvonal által közrefogott terület a 2. számú szegregátumot is magában foglalja, annak egy tömbjén felül azonban további négyre is kiterjed. Területe – a legnyugatibb, Losonci negyedbeli egy tömb kivételével – teljes egészében az Orczy negyedben fekszik, amely a kerület egyik fő problémagócajának számít.

Érdemi fejlesztésekre 2017-ig nem került sor, csupán elszórt társasházépítéseknek történtek 2000-es években. A Magdolna–Orczy Negyed Program részeként szociális városrehabilitáció folyik a területen, melynek részeként lakhatási (LP), foglalkoztatási (FP), közbiztonsági és közterületi (KP) beavatkozások javítják a terület helyzetét.

3. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Déri Miksa utca – Tolnai Lajos utca – József utca – Ór utca – Horváth Mihály tér – Német utca – József utca – Víg utca határvonalú, két tömböt magában foglaló veszélyeztetett terület a 3. számú szegregátumot is magában foglalja, azt egy további, azzal dél felől határos tömbbel egészíti ki. Mindkét tömb a Csarnok negyed része, érdemi beavatkozásra területükön a 2000-es években és azt követően sem került sor, szociodemográfiai helyzete várhatóan 2020-ra is csak a környék általános studentifikációja révén különbözhet a népszámláláson rögzített értékektől.

4. sz. szegregációval veszélyeztetett terület (Az adatok felülvizsgálata alapján a veszélyeztetettség megszűnt)

A Práter utca – Szigony utca – Tömő utca – Bókay János utca háztömb nem kapcsolódik szegregátumhoz. A Corvin negyedhez tartozik, így nagyban érintett a Corvin Sétány Program későbbi szakaszainak megvalósulásában, 2015-ben vette kezdetét rajta a Corvin Irodák IV. ütemének építése. Bár lakófunkció a tömbben a tervek szerint e projekt részeként nem létesül, a jelentősen megváltozó környezet okán várható a kerület szegregációs veszélyeztetettségének oldódása.

5. sz. szegregációval veszélyeztetett terület (Az adatok felülvizsgálata alapján a veszélyeztetettség megszűnt)

A Práter utca – Leonardo da Vinci utca – Tömő utca – Nagy Templom utca határvonalú háztömb nem kapcsolódik szegregátumhoz. A Corvin negyed területén helyezkedik el, területét aktívan érinti a Corvin Sétány Program lakóépület-fejlesztése. 2011-re befejeződött a bontásra szánt lakóházak nagy részének szanálása, ezt követték a tulajdonképpeni Corvin sétány e tömbre eső közterületi fejlesztései (2013). Elkészült a sétány északi felében fekvő, 284 lakásos Cordia Sun Resort társasháza (2013), valamint a sétány déli oldalán helyet foglaló Cordia Park Residence társasház 227 lakásos I. (2015) és 247 lakásos II. üteme (2017). Mivel mindezen lakásépítések sokszorosára emelik a tömb népességét, biztosra vehető, hogy annak szegregációval való veszélyeztetettsége aktualitását veszítette.

6. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

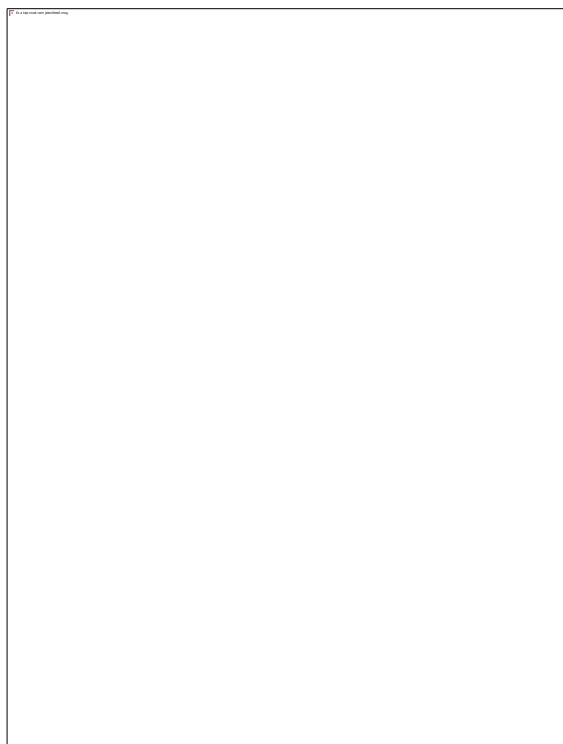
A Kis Fuvaros utca – Homok utca – Bauer Sándor utca – Mátyás tér – Nagy Fuvaros utca tömb közvetlenül határos azonosított szegregátummal, azonban igen közel fekszik a Mátyás tér két másik oldalával is határos 1. számú szegregátumhoz, ez a tömb is a Magdolna negyed részét alkotja.

2011-től kezdődően került sor a Magdolna Negyed Program III. ütemére, amely ugyan nem eredményezett fundamentális változásokat a népszámlálásban rögzített társadalmi helyzethez képest, mindazonáltal számos elemével járult hozzá ahhoz, hogy javuljon a terület megítélése, oldódjanak a népesség szegregációs tendenciái. A folyamatos képzési, oktatási, szociális programokon felül számos épület megújítására, a Mátyás tér és a Bauer Sándor utca részleges közterületi rehabilitációjára és forgalomcsillapítására is sor került. További fejlesztése, szegregációval veszélyeztetett területként való számon tartása ugyanakkor változatlanul szükségesnek mutatkozik.

7. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Népszínház utca – Fecske utca – Bérkocsis utca – Tolnai Lajos utca tömb a Csarnok negyedben fekszik, nem kapcsolódik azonosított szegregátumhoz. Területén érdemi fejlesztésre, beavatkozásra a 2000-es és 2010-es években nem került sor, szociodemográfiai helyzete várhatóan 2018-ra is csak a környék általános studentifikációja révén különbözhet a népszámláláson rögzített értékektől.

Magdolna-Orczy (MOrczy) negyed szociális városrehabilitációs program

Az ITS 2015-ös elfogadása óta indult el a Magdolna-Orczy (MOrczy) negyed szociális városrehabilitációs program, mely nagyban épít a kerületben korábban megvalósult komplex városrehabilitációs programok tapasztalataira. A kijelölt akcióterületen (Dankó utca – Magdolna utca – Baross utca – Kálvária tér – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Illés utca – Kálvária tér által határolt hét tömb) 2017 óta zajlik a szociális városrehabilitáció. Az akcióterület magába foglalja a 2. számú szegregátumot, valamint részben az 1. és 2. szegregációval veszélyeztetett területet. A program átfogó célja a Magdolna és az Orczy negyed területén a társadalmi leszakadás megállítása, a kirekesztettség csökkentése, valamint az, hogy a programok hatására alakuljon ki egy megfizethető, sokszínű városrész.

A projekt három nagy programelemre épül: lakhatási (LP), foglalkoztatási (FP), közbiztonsági és közterületi (KP) elemek. A lakhatási rész célja, hogy alakuljon ki az önkormányzat és a helyi lakók kölcsönös együttműködésén és közös felelősségvállalásán

alapuló biztonságos, kiszámítható integrált helyi lakhatási rendszer, amely segíti a hosszútávon fenntartható, tartós, megfizethető lakhatást. A foglalkoztatás és gazdasági rész az akcióterületen lakók munkaerőpiaci helyzetének javítására, elhelyezkedési esélyeik növelésére irányul. A közbiztonság és közterület rész pedig olyan intézkedéseket tartalmaz, mely növeli a lakók objektív és szubjektív biztonságát, illetve a kábítószert használat visszaszorítását célozza.

24. Táblázat A MOrczy programelemei

Lakhatási programok	Foglalkoztatás és gazdasági programok	Közbiztonság és közterületi programok
önkormányzati lakóépületek komplex közösségi megújítása	munkaerő-piaci (re)integrálás: álláskeresési programok, foglalkoztatási ügynökség	gyermek és ifjúsági programok hálózata, szabadidős hátrányos fiatalok közösségi miniprojektek
műszakilag szükséges épületek bontása	képzések: iskolai mentorálás, felnőttképzés/szakképzések, számítástechnikai képzések	családtámogató mobil team/családi konzultációs team
bérházak és bérlakások üzemelési költségeinek csökkentése	helyi gazdaságfejlesztés: vállalkozásfejlesztési tanácsadó szolgáltatás, inkubátor	problémaorientált rendszert közösségi
közösségi zöldudvar program	munkahelyteremtés megváltozott munkaképességűek részére	szomszédok egymásért mozgalom

család és lakóház mentorálás		bűnmegelőzés a környezet tervezés segítségével
lakásgazdálkodásban dolgozó önkormányzati szereplők egymás megismerését, együttműködését elősegítő programok		
speciális lakhatási projektek: területen élő speciális igényekkel rendelkezők számára		

Függelék II. Projektlista

25. Táblázat Az ITS-ben tervezett projektek listája

Tematikus program	Projekt
Humán szolgáltatások programja	Lélekprogram fenntartása
	Lélekprogramban új szolgálati lakások bővítése
	Családi közösségi szállás kapacitásának bővítése
	Elsőként lakhatás program bevezetése
	Utcai szociális munka megerősítése
	Családfejlesztési szolgáltatás működtetése
	Befogadó óvodák a roma minőségi oktatásért
Gyermekbarát város program	Addiktológia kialakítása
	Önkormányzati táborkok (Káptalanfüred, Magyarkút) építése ill. megújítása
	Gyermektáboroztatás támogatása
	Gyermek és szabadidős programok hálózat kialakítása
	Szociális programok kisgyermekes anyukák részére
	Szünidei gyermekétkeztetés biztosítása
	tanodák kapacitásbővítése
Partner program	mentorprogramok
	Közösségi és kulturális programok szervezése
	Közügyekben való részvételi programok szervezése
	Közösségi tervezés és bevonás alkalmazása minden fejlesztésnél
	Tematikus közösségi akciók szervezése
	Helyi közösségi kezdeményezések támogatása
	Közösségerősítést, részvételiséget és tájékoztatást segítő applikációk, online és offline platformok kialakítása
	Helytörténeti gyűjtemény, kiállítóhely kialakítása
Civil és egyházi pályázati rendszer működtetése	
Önkormányzati lakásállomány megújítása	Lakatos Iskola átalakítása
	Bérlakásgazdálkodási terv készítése
	Ingatlankarbantartási terv elkészítése
	Komfort nélküli bérlakások korszerűsítése, vagy megszüntetése
	Alulhasznosított, bontásra érdemes ingatlanok bontása
	Gazdaságosan felújítható önkormányzati bérházak felújítása
Lakásgazdálkodás reformja	Új bérlakások építése
	Igazságos lakáelosztás és támogatási rendszer kidolgozása
Társasházfelújítási program	Társasházak felújítása
Nonprofit lakásügynökség	Nonprofit lakásügynökség létrehozása
Gazdasági és foglalkoztatásfejlesztési programok	Máv telep helyzetének rendezése
	Foglalkoztatást segítő programok
	Vállalkozóvá válás segítő programok

	Inkubációs program - helyiségek kedvezményes bérbeadása H13 működtetése
Alulhasznosított területek fejlesztése	Önkormányzati üzletek hasznosítási programja
	ingatlanállomány felmérése
	ingatlankataszter elkészítése
	Barnamezős területek integrációjának elősegítése
	Baross kocsiszín funkcióváltása
Egyetemvárosi program	Foghíjtelkek átmeneti hasznosítása, zöldítése
	Biotechnológiai Science Park a 145 tömbben
	Semmelweis XXI. Projekt a 126 tömbben
	Nemzeti Közszerződési egyetem Campus
Turizmusfejlesztési program	Hallgatók igényeire épülő szolgáltatásfejlesztés
	Józsefváros zsidó örökségének turisztikai fejlesztése
Közterületfejlesztési program	Településképi arculattervezés
	Szentkirályi utca (Rákóczi út – Üllői út)
	Krúdy utca (Mária utca– Röck Szilárd utca)
	Somogyi Béla utca (Blaha Lujza tér – Gutenberg tér)
	Trefort utca sétáló utca (Puskin utca – Szentkirályi utca)
	Békési utca – (Kölcsey utca Gutenberg tér – József körút)
	Puskin utca (Rákóczi út – Bródy Sándor utca)
	Vas utca (Rákóczi út – Bródy Sándor utca)
	Múzeum utca (Pollack Mihály tér – Szentkirályi utca)
	Práter utca (Futó utca – Illés utca)
	Tömő utca (Leonardo da Vinci utca – Szigony utca)
	Szigony utca (Tömő utca – Üllői út)
	Nap utca Brunszvik Júlia tér – József körút
	Vajdahunyad utca Práter utca – Kisstáció utca
	Déri Miksa utca Nagyfuvaros utca – Rákóczi tér
	Horváth Mihály tér észak/dél
	József utca József körút – Nagy Fuvaros utca
	Dankó utca Mátyás tér – Kálvária tér
	Blaha Lujza tér
	Kiscsibész tér
	Nagyfuvaros utca Népszínház utca – Mátyás tér
	Kálvária téri benzinkút és környezetének rendezése
	Karácsony Sándor utca
	Népszínház utca
	Baross utca átalakítása
	Kiss József utca Teleki tér – Kálvária tér
	Illés utca Baross utca – Korányi Sándor utca
	Törökbecse utca Stróbl Alajos utca – Ciprus utca
	Százados út Stróbl Alajos utca – Ciprus utca
	Brunszvik Júlia tér rendezése és felújítása
	Bacsó Béla utca felújítása
	Korányi Sándor utca felújítása

	Hős utca Százados út – Törökbecse utca
	Elnök utca Orczy út – Könyves Kálmán körút
	Kerepesdülői feltáróút létrehozása
	Játszóterek megújítása
	Különböző korosztályi igényeknek megfelelő játszótéri elemek fejlesztése
	Ivóutak, párapuk létesítése
	Placemaking a köztereken
Biztonságos közlekedés	Átmenő forgalom és belső sebesség csökkentése a kijelölt lakónegyedekben
	Összefüggő kerékpáros infrastruktúra kialakítása
	BUBI infrastruktúra kiterjesztése
	Új kerékpártárolók elhelyezése
	Közterek átláthatóságának növelése, megfelelő közvilágítás alkalmazása
Parkolási program	Parkolóház kialakítás parkolási alternatívaként
Zöld Józsefváros program	Kerületi zöldfelületek növelése
	Közösségi kertek kialakítása
	Komposztudvarok
	Társasházak zöld megújítása
	Civil programok, szemléletformálás
Biztonságérzet javítása	Térgondnokok és közösségi szociális munkások alkalmazása parkokban, játszótereken
	Nyilvános WC-k építése, felújítása és működtetése
	Köztisztaság javítása a köztereken, parkokban
	Társasházak biztonsági rendszerének javítása
	Szomszédsági rendőrprogram akcióterületen
	Szomszédsági házfelügyelők hálózata
	Lakosság és rendőrség kommunikációjának fejlesztése
	Közterületi alkoholfogyasztás visszaszorítása
	Közbiztonsági kerekasztal létrehozása
	Kábítószer Egyeztető Fórum
Akcióterület	Akcióterületi program
Palotanegyed	Európa belvárosa V.
	Közterületfelújítások
	Társasházak felújítása
	Blaža Lujza tér felújítása
Népszínház negyed	II. János Pál pápa tér felújítása
	203 tömb (Luther ház) megújítása
	Társasházak felújítása
	Közterület felújítások
	Népszínház utca felújítása
Csarnok negyed	Horváth Mihály tér komplex felújítása
	246 tömb komplex rehabilitációja
	Társasházak felújítása
	Parkolási program

	Közterületek megújítása (DériM)
	Rákóczi téri csarnok újrapozicionálása
Magdolna negyed	MNP V. lakásprogram, és közösségi programok
	Társasházak felújítása
	Közterületi program
	Lakatos Menyhért Iskola és Gimnázium átalakítása
Orczy negyed	Orczy Negyed Program II.
	Társasházak felújítása
	Szeszgyár utca megnyitása és felújítása
	Közterületi program
	Ludovika campus
	Semmelweis Egyetem 145 tömb fejlesztése
Corvin negyed	Közterületi program
	Társasházak felújítása
	Önkormányzati lakóépület felújítása
	Semmelweis Egyetem 126 tömb fejlesztése
Losonci negyed	Komplex épületenergetikai beruházások és társasházak megújításának támogatása
	Közterületi zöldterületek megújítása, bővítése (fasorok, zöldterek, játszóterek)
	Közösségi tér létrehozása fiatalok számára civil szervezetek bevonásával
	Szigony utcai parkoló átalakítása
Tisztviselőtelep	Közterületi program
	Közterületek teljes körű akadálymentesítése, utak egyirányúsítása a Tisztviselőtelepen
Asztalos Sándor út- Kőbányai út menti barnamezős akcióterület	Volt Ganz-Mávag iparterületének szabályozása
	Kerepesdülői feltáróút létrehozása
	Százados úti lakóterületek szolgáltatásfejlesztése
	A Százados úti művésztelep arculat- és funkcióőrzése
	Új közösségi és kulturális tér kialakítása és szolgáltatásfejlesztés a Százados negyedben
	MÁV telep ingatlanstruktúra-rendezése
	Aréna fejlesztés 2.
	Temetők építészeti és zöldfelületi értékőrzése (Nemzeti Sírkert, Izraelita temető)
Józsefvárosi pályaudvar barnamezős fejlesztése	